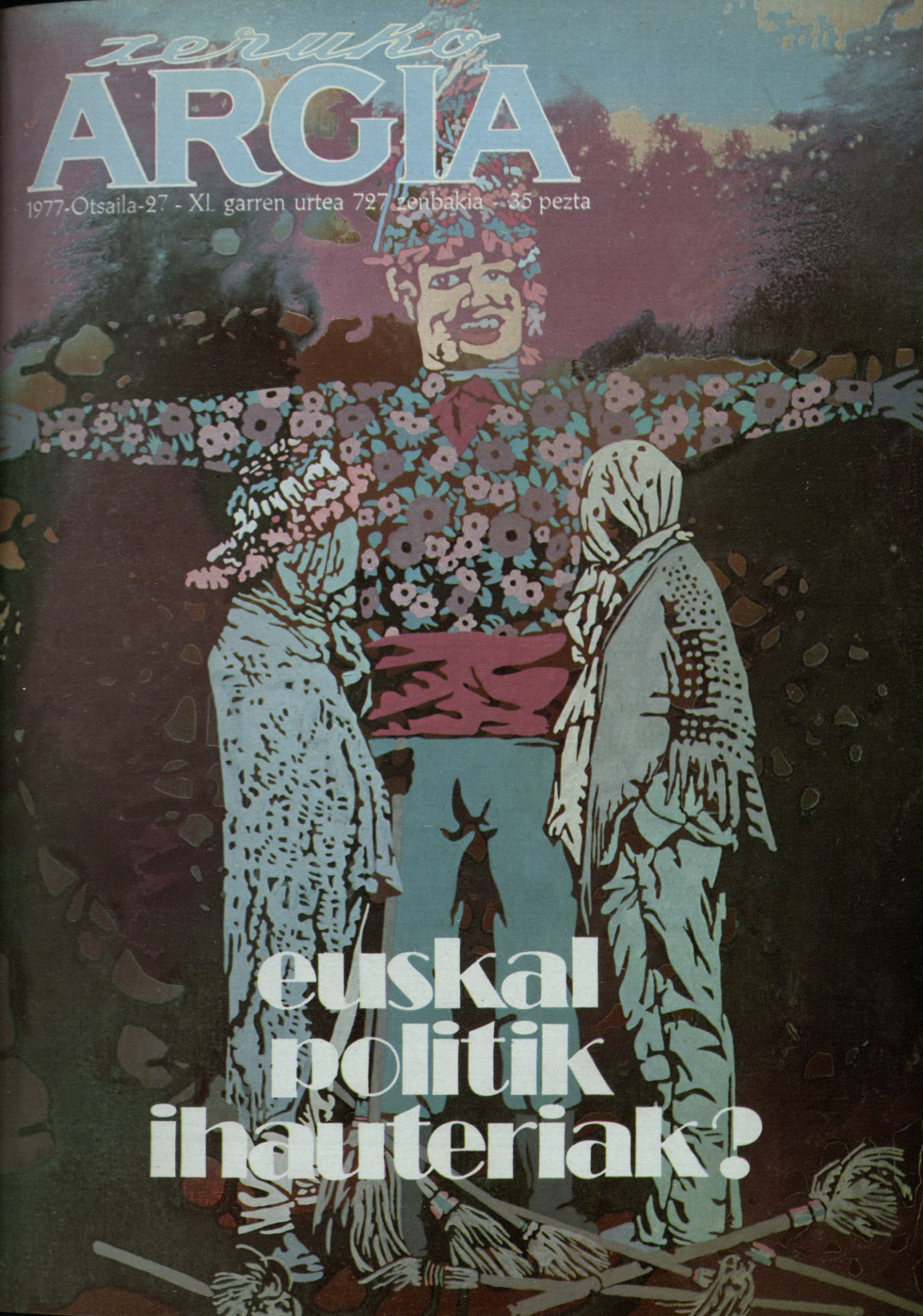

zeruko ARGIA

1977-Otsaila-27 - XI. garren urtea 727 zenbakia - 35 peza

**euskal
politik
ihauteriak?**

Gipuzkoan, nor gu baiño gertuago?

91 etxe zuretzat urbillago

Izan ere, Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa etxe au duzue Gipuzkoako Kutxetan leenengoa.

Orregatik, gipuzkoarren zerbitzurako beti gertu eta prest egotera beartuak gauzkazu. Auxe da gure egitekorik nagusiena, orretarako sortu zan, batipat, Caja de Ahorros

Provincial de Guipúzcoa 1896 urtean. Gipuzkoarren kutxa duzue Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa, Baduzu arrazoirik, beraz, gurekin elkarturik jarrai dezazun. Utzi ezazu zure uste osoa Gipuzkoan leenengoa duzun Kutxa etxe ontan.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL
DE GUIPUZCOA

euskal politik ihauter- riak?

non zer

Koldo Mitxelenari erantzunaz . . .	4
Esnearen prezioa dela eta	10
PNV-ESB-ESEI	12-16
Lopez Adan "Beltza"	19-23
Sanitari arazoa Goiherren	29-31

Mozorro jantzian, dantza eta festa, oihu eta irrintzi ihauterietan dabiltzanak bizi berriaren, udaberriaren mezulari dira. Negu beltz-luze-antzia desegin nahi dute. Bizi berri bat sorteraziko duen argia, beroa, eguzkia eskatzen dute.

Negu beltz-luze-antzia desegin nahian ari dira politikokoak ere. Aldi berri bati hasera eman nahi diote. Bizi berri bat sortu nahi dute. Hala diote behintzat. Hala nahi genuke, noski.

Baina ez gaitzke beti ihauterietan ibil. Ihauteriak ez daitezke gehiegi luza. Herriari bere politikoak mozorro jantzirik gabe ezagutzeko ordua heldu zaio. Nor zein den jakin behar du. Nork zer esaten duen Zer nahi duen. Zein helburu lortu nahi duen. Helburu horretarako zein helbide dituen. Eta abar eta abar.

Alderdi politiko zaharrak azalbertitzen ari dira, alderdi berriak gorputzen; taldeska sakabanatuak elkarrena biltzen; alderdi berriak sortzen eta legeztatzen; sortutako alderdiak zatitzen eta elkarrengandik urruntzen. Politik ihauteriaren biharamunak udaberria ekarriko ote? Askatasunaren eta bizi berriaren oihulari eta mezulari ote mozorro politiko hauek?

Alderdi politikoek mozorro jantziari ederretsi ote dioten iruditzen zaigu. Denek abertzaleztat eta sozialistatztat dute beren burua. "Abertzale eta sozialista naiz" oihu egiten dute denek ozenki. Baina oihua oihu da, ozenagoa edo hilagoa, baina oihua. Oihuak alaitu, berotu eta indartu egiten du, noski. Baina artaldetu ere egiten du. Oihuak esan nahi duen guztia agertzeko ordua jo die alderdi politikoei. Helburuak, helbideak, agitarauak, epeak eta abar herriari garbi eta zehatz agertzeko orduak jo die.

Alderdi politikoek, ordea, hitz liluragarritz berenganatu nahi dute jendea. Urtetan faszismoaren euskarri izan direnak demokraziaren profeta bilakatu zaizkigu batpatean, sekulan abertzale izan ez direnak beroena baino sutsuago azaltzen dira, ahal duten dirurik gehiena pilatzen saiatu direnak sozialismorik aurreratuena aldarrikatzen digute. Oihuetan inor gutxi bereizten da.

Herriak, aldiz, bata bestearengandik zertan bereizten diren jakin behar du. Herria liluratu nahi duenak herria artaldetu egin nahi du. Eta huskerietan bereizten diren taldeak batzea nahi du herriak. Zenbaitek bere burua jainkotu duela dirudi. Ez du huskeriarik txikienean ere amorerik eman nahi. Gidari eta buru izan nahi du kosta ala kosta.

Alderdi bakoitza zer eta zein den jakin behar dugu, zer nahi duen eta nahi duena nola lortuko duen. Alderdi bakoitzaren ordezkariak zein diren ere jakin behar dugu.

Mozorro jantziak erantzi eta diren bezala azaltzeko garaia badute. Alderdi bakoitzak bere barrua garbitu behar du horretarako. Batek aitortzen duena besteak ukatuz ez daitezke ibil. Eta alderdi bakoitzak bere bidea egin behar du hauzoari mokoka iharduteko ordez.●

zeruko ARGIA

Lehendakari:
Kaletano Ezeiza.

Buruzagi:
M. Añaga, Elixabete Garmendia.

Zuzendari:
Gorka Reizabal.

Zuzendari-ordeko:
Pilar Iparraguirre.

Berri-emale orokorrak
L. A. Aranberri "Amatiño", Gexan Lantzi, Mikel Bujanda, Herrialde, Estepan Aldamiz-etxebarria.

Idazleak:

Alkiza, Arostegi, Amunsa, Ansola, I. Bujanda, Bakaikoa, Larresoro, Lete, Lertxundi, Lizarralde, Karlos Santamaría, Martín Ugalde, Mikel Ugalde, Joxe Azurmendi...

Herrietako berri-emaleak:

Odile Kruzeta (Eibar), L. Baraizarra (Markina), Axari (Idiazabal), Idiakez (Deva), Alix Trueba (Karrantza), Etxezukoak (Herrera), Sistiaganeko Pello (Lezo), M. Izeta (Baztan), Mendiaga (Arrasate), Ertxin-Harri (Zestoa), Murumendi (Beasain), Katazuri (Durango), Barrenetxea (Oñartzun), Anatsan (Azpeitia), Iñalurreta (Pasai Donibane), Uria (Hernani), Giro (Zaldibia), Mahasti (Errenteria), Metal-Isturri (Lazkao), Azpiroz (Berastegi).

Marraskilari: Antton Olariaga.

Argazkilaria: Arturo Delgado-Loubet

Fotolitokiak: Ernio S. L.

Jabea: Nafarroako, Kantauri eta Aragoiko Kaputxinoak.

Burlada, Kale Nagusia, 50-1.
Donostia, Okendo 22
Telf.: 41-95-88.

Moldiztegia eta idazkola:

"Gráficas Semi"
Plaza Lasala, 3
Donostia
D. L.: 80-1963

HARPIDE SARIA:

Barruan	1100	ptz.
Korreo batasuneko herrietan	1300	ptz.
Atzerrietako beste herrietan	1600	ptz.
Airez	2500	ptz.
Salmenta (ale bakoitza)	35	ptz.

Azken aldi hontan badirudi euskaldunon borroka asko argitu dela. Lehen asko genuen. Batzuk ofizialak. Beste batzuk "el problema nacional vasco no existe" ziotenak ere ahalegindu ziren abertzale-burjes haiek redimitzen.

Orain ez dugu lehen haina etsairik. Gutxi gorabehera denok gara abertzale eta iraultzale.

Baina ez al dugu etsairik? Bai. Oraindik ere badugu etsai haundi bat: Eusko Alderdi Jeltzalea, edo askok "nahiago" duten PNV.

Alderdia da arruez aurre borrokatu behar dugun etsai bakarra. Iritzi hontara iritxi gintezke azkenengo Zeruko Argiaren zenbakiak irakurritz gero. Batez ere Herriko Plaza sailean badirudi festak direla eta "tiro al blanco" ko puestoa jarri dutela.

Ez naiz Alderdikoa eta ez dut Alderdia defendatuko, ezta ere esango kritika guzi hoiek merezi ez ditunik. Baina Batasuna hainbeste oihukatu eta aldarrikatzen den garai hontan eta sucursalista izenez ezagutzen ditugun "de E" hoiekin "gurekin ados diren heinean" bat egiten dugun birtartean, uste dut Alderdiak eta hainbeste euskaldun Alderdikoak direnak gure kritika eta zerbait gehiago merezi dutela eta begiramen pixkat abertzale talde guztiei irikia den aldizkari batengandik.

JOXEAN

KARRANTZAN IKURRIÑA

Berrogeitamar urte luze igaro ondoren, eta Otsailaren 13an berriz altxatu da Karrantzako Udaletxean Ikurriña.

Gaur egun, zorionki, ez da berri handirik Euskadiko Udaletxetan Ikurriñen jartzea, baina berria zera da nola Karrantzara Enkarterriko zoko guztietatik milaka jente etorri da Karrantza bisitatzen eta Karrantzara giro alaia eta benetan abertzalea ekartzera.

Hala ere, Bizkaian oraindik bunker txiki eta handi batzuk geratzen dira eta horrelako bat, Karrantza alboan dagoena Lanestosa dugu.

Lanestosak ez du Ikurriña onartu eta Alkatea eta kontzejalak dituenekin ez du altxatuko ere. Horregaitik Karrantzan zeuden artean asmoa jaio zen: "Goazen danok Lanestosara Ikurriña jartzera". Esan eta egin. Guztiok Lanestosarantz abiatu ziren. Ikustekoa zen Lanestosako kale estuak ehundaka ta ehundaka Ikurriñaren kolore alaiez estaliak. Gero, danok batera eta txistularien atzean Udaletxera joan ziren. Lanestosako Udaletxea Cuartel de la Guardia Civil aurrean dago.

Guardia Civiliek ezer ez zekiten ez ezer ez zuten egin, harriturik geratu ziren. Mutil gazte bat balkoira igo ta han, erdi-erdian, beste banderarik gabe, gure ikurriña agertzen zen airoa.

Esan behar da ere, Lanestosako bunkerrek abertzaleak joan eta agudo agudo Ikurriña kendu zutela. Baina momento batez behintzat Lanestosako Udaletxeak haren ikurriña izan du ere.

JOSE M. ALIX TRUEBA

SEXUAREN GARRASIA

Kaixo! aldizkari honetako irakurle bat naiz, eta honekin agertzen natzaizue, gaur bat esatea gustatuko zitzaidalako.

Beti, eta jende gehienak gainera (ni ere tartean sartuta) politikaz frustratuta gaudela.

Pertsona eta sexual mailan arazo handiak dauzkagu, honekin batera, prejuizio izugarrikoak, eta hau zergaitik? Gutxitan hontaz pentsatzen gelditu gara. Beti hutsune hauek bete beharrean, Politika mailan nahasten gara, eta gure beharrak utzi egiten ditugu alde batetara.

Nerretzat sexual beharrak, oso garrantzitsuak dira, eta gainera sexual arazoa iraultza baten konponente bat da.

Hau gabe pertsona gaizki dabil, animorik gabe, eta gehienak egunero erdi mozkorrak.

Esate baterako Alde Zaharrean dabilen jendea, egunero ardoa edaten, oihuka beste batzuetan, eta oso progreak dira, baina benetazko ordutan, hauk dira izurratue-nak.

Nerretzat aldizkari gehienak sexual arazoari buruz lan gehiago egin beharko luteke; beti bigarren mailan gelditzen baita.

Hau argitaratzera, gustatuko litzaideke, hontaz jendearen iritzia eduki zezake.

Honekin agurtzen naiz, eta barkaiezaidazue idazteko moduangatik.

ELIXABETH MENDIZABAL
DONOSTIA

Aberkide lagunok:

Harritu naiz zeharo, Z.A.-n 721 zenbakian eta "Herriko Plaza" sailean zuen artikululu hori "PRESO TALDE BATEN AGORIA" ikustean. Ez dut ulertzen oraindik, nola P.N.V. zuen askatasunaren alde agertzeagatik mespreziatzen duzuen, are guttiago botatzen dizkiozuen hitz gogor horik. Nik uste dut herri normal batetan hori ez litzateke gertatuko. Gogoratzen naiz "anaien aurka ez habila / otso beltzarentzat atxik makila..." abestiaz.

Nahiago al duzue, beharbada, zuetarikook bakarrik zuen askatasunaren alde jokatzeko? Hau da, "abertzale sozialistek" bakarrik? orduan inoiz ere ez zineten espetxetik irten; hori kaleko katuek ere badakite. Abenduko erreferendum horren kanpainen ikusia zen zuetarikoen indarra nolakoa zen, nolako frakasoa hartu zuen. Barkaiezadazue, lagunok, hori esatea oso triste da, hobe litzateke ixiltzea; baina zuok zaretan zapi zikinak atera dituzuenok, lehenengo harrikada bota duzuenok.

P.N.V. ko jendea orain, zuen alde agertzeagatik, makiladak hartzen ari da kaleetan. Zer nahi duzue, bada? Indar laguntzaile hori alperrik galtzea? Nola pentsatzen duzue hortik aterako zaretan? P.N.V. ak uste izan du hori lortzearen (eta ondorioa, askatasuna, ZUENTZAT da) boterea dagoen lekura joan egin behar dela, hara eskatzera. Negoziatioz modu hori mende guztietan eta herri guztietan erabilia izan da. Zuen liderrek ederki dakite hori.

Tamalgarriena, batasunik ez dagoela ikustea da. P.N.V. zuen askatasunaren alde jokatzearan, batasun pixka bat egiten ari da. Eta zuek harrokeria handiz, autosufizientzi faltso batez, lan guzti hori mespreziatzen duzue. Hori da zentzu politikorik ez edukitzea! Horrela jarraitu ezkerro, Euskadiko martiriak izan orde, astokilo galantak baino ez zaretela pentsa egin beharko da. Zuen uztan horrela zuok galduko duzue, Herria ez baita lerdoa.

Apostu bat egingo dizuet: P.N.V. rengandik askatasunik ez baduzue nahi, orduan AMNISTIA etorriko denean, ez BARRUAN boluntarioki geldituko zaretan ala ez. Bai zera!

URIBELARRE TAR JON

i DATXI
ARREN!

Badakit PNVri buruz idaztea eztabiada-tsua dela gaur egun eta oraindik. Milaka begi jarriko da adi-adi. Baina nik aurretik esan nahi dut, nire atzetik ez dagoela ezer, hauxe baizik: PNVeri sinestea zor diot. Euskaldun gazte bat nauzue, neure adineko askoren antzera beste ideologia abertzale guztien iturrietatik edan dudana PNVrena benetan eta sakonki ezagutu baino lehen; denak oso progre eta "sozialistak" eta liluragarriak, baina denboran, zehar ez naute ase. Halako egunen batean galde egin nuen ea PNV zer zen egiaz, ea berari buruz hortik ibiltzen diren zurrumurruak okerrak ala egiazkoak diren. PNVrengana zuzendu nintzen. Ikusi dut barrutik nolakoa den, orain zer egiten ari den, eta guztiz bete nau. Hemen nauzue. Badakit orain zertan ari naizen, zer esango didaten bestek, nolako iritziak botako dizkidaten, baina axola gutxi neri.

1) PNV "euskal alderdi burjesa" dela; hori gezurra da, jakina. Badaude PNVan "burjesak", baina gutxiak dira, eta Alderdia berez ez da hori. Ekonomi nahiz gizarte egoera ez da PNVtarrak neurtzen dituen, zeren Alderdia jende abertzalez osatzen da, Euskadi ASKATUTA (edo zein zapalkuntzatik askatuta) maite duenarik. Hau ez da interes material bat, baizik ideologi estilo bat, asmo zuzen baten aldeko izpiritualitate bat.

Honen aurka teoria batzu ari dira: alderdi batek derrigorrez, halabeharrez burjesa ala proletaria izan behar duela, PNV ez da alderdi "proletarioa" baina ez da alderdi "burjesa" ere. Ez da klase baten alderdi, Herri baten alderdia baizik. Horregaitik alderdi interklasista da.

PNVren barruko jokabidea batzarretan sustraitzen da. Herri edo udal bakoitzeko Batzarrea da alderdiaren sorburua. Batzarre horretan herrian bizi diren bazkide guztiak har dezakete parte. Eta batzarre horietan gehiengoa jende xehe eta langileak du. Ez daude inolako burjes baten esanetara, bazkideek berek hautatzen duten burukideenetara baizik. Bazkide guztiak (edo zein klasekoek) errespetatzen eta bete egin behar dute batzarrean erabaki dena, nahiz eta norberaren interes partikularren aurka izan. Horixe da demokrata izatea, horretan sustraitzen da benetako herrigintza.

2) Gizartegitura sozializatu baten alde dago: PNV "kapitalista" omen dela, dio zenbaitek. Baina Alderdia euskal gizarte demokratiko eta sozializatu baten alde mintzo da aspalditik. Euskal Gobernuaren programean, 1936.urtean Joseba Andoni Agirrek zabaldu zuenean, xede hau argi eta garbi agertzen zen. Eta gerorago, esate baterako, iaz Donostiako Anoetan Xabier Arzallusek garbi esan zuen: "autonomia para crear un orden socialista". "Esplotadore gabeko gizarte bat. Jabego (propietate) beharraren suntsidura (...)" "Hau xede zaila dugu, xede luze bat benetan, iraultza batez nahiz iraultza gabe." (Hain zuzen ZERUKO ARGIAK ez zuen argitaratu Arzallusen hitzaldi hura. Zergatik?).

herriko plaza

P.N.V. HONELA DA

GAIZKA MARTINEZ

PNVren ustez, Herriak bere boza eman behar du erabakitzeke botere guztietan: politikan, ekonomian, kulturen, etab. Ondasunak herriaren zerbitzutan jarri behar dira. Horretarako, ekonomiak plangintza demokratiko bat behar du. Benetan herriarengandik jeikia den lagunarteak, arazoak haragitzen diren lekuan, haik ebazteko beharrezko diren gizonengan jarriko da aginpidea. Holako lagunarteak ordezkatzan du, askoren arteko ondasunak erabiltzetik letozkeen hauziak.

Eredu hau Foru edo Lege Zaharren iturrietatik hartu zuen Alderdiak. Gaurko sinbolismo batez baliatuz, PNVak anarkista ereduaren kutsu pixka bat badu, baina ez Proudhun edo Bakunin-en teorieetatik hartua, euskaldun jatorra baizik. Inola ere ez da "sozialista" (sozialismo zientifikoa) edo marxismoaren zentzuan alegia, nahiz eta gizarte-egitura sozializatu baten alde egon nahiz eta, ondasun sozializatu batzuen beharra aldarrikatu. Bere oinarriak, beraz, guztiz desberdinak dira marxistenetatik eta benetako burjesenetatik.

3) Herri baten alde dagoen alderdia: PNVak ez dio Euskal Herrian klaserik ez

dagoenik. Alderantziz, PNVak dio klase-diferentziak suntsitu egin behar direla. Nola? Metodo demokratiko eta gradual (mailako) batez. Horrela izan behar da, Euskadi askatuta eta euskaldunen batasuna aldarrikatuaz gero. Klase diferentziak ezabatzearen, klaseak elkarrenganatu egin behar dira. Sinbolismo batez mintzatuz, zulo bat estali nahi badugu, ezin dugu zulo hori handitu. Diferentziak txikitu edo laburtu nahi baditugu ezin ditugu handitu. Teoriko abertzale guztiak baieztatzen dutenez, oligarkia da herriaren benetako etsaia. Eta oligarkia hori Euskal Herrian, jakina, ez da abertzale, ez da PNVkoa ere.

Izan ere Euskal Herrian aberastasun/txirotasun arteko dialektika ez da beste al-boko Herrietan bezain bortitza. Oligarkia kendurik, euskaldunen arteko sozioekonomiazko diferentziak ez dira oso handiak.

Sobiet Batasunean, esate baterako, diferentzia hori 1/40 proportzioan dago (hau da, gehien irabazten duenak gutxien irabazten duenak baino 40 aldiz gehiago irabazten du hiler) irabazpideetan. Euskal Herrian gizarte berdintzaile eta zuzentasunean finkatu bat egin daiteke, horretarako baldintza egokiak daudelako. PNVak hori egin nahi du, demokraziz eta euskaldunen arteko languntasunaz.

Horretarako, enpresa handienak edo basikoak zeharo sozializatuak izan behar dira; oligarkia suntsitu egin behar da. Enpresa erdi eta txikietan problematika ez da berdina, beste metodo bat hartu behar da azken helburuari joatearren. Mailakako bide bat. Langileak gaur egun ez daude gertu ez behar den heinean jakitun, enpresetako ekonomia zuzentzeko. Egia hutsa da. Eta marxismoak ez die benetan problema hori ebazten: jabe pribatu batzuen eskuetatik Estatu monopolista baten eskuetara pasatzen da jabegoa. Eta "autojestiozko sozialismoa" (gaur hain modan dagoena progreen artean) ez da sekula marxismoaren jatorrikoa. PNV ez dago eredu monopolistaren alde. Langileek preparazio gradual bat behar dute. Nola har? Enpresetako boterea dagoen lekuetan sartuaz, gero eta sarriago. Baina horretarako bi baldintza hauek behar dira:

a) Botere politikoa (edo zati bat bederen) izan: hauteskundeetan irabazi, lege bat atera, egoera zuzendu gobernu bate-tik, etab.

b) Euskaldunen arteko herriaren elkartasuna, klaseen interesen gainetik. Hori ez da faxismoa, Herriaren interesak norberarenak baino gehiago maitatzea baizik. Demokraziz jokatzan bada, ez dago faxismo-rik pluralismoa eta autojestioa baizik.

4) Alderdi abertzale bat: gazte askok galdegin du, ea zertara joan den PNV Madrilerari; abertzaletasunari "traizioa" egin omen dio. Hori gezurra da. Politika egosten den lekura joan behar da une bakoitzean, ogi freskoko ateratzearen. Ez askok izan. Ez etxean zerura begira gertatu. ●

“P.S. Galdera pare bat ere egingo nuke orain, gerorako utzi gabe. Sindikatu lanean berriz abiatuak omen gara, eta ez naiz noski Leioakoez ari. Ez dakit, halaz guztiz, ez zertan gauden ezta noraino heldu garen ere. Ba ote dugu, hau da jakin nahi nukeena, gure artean Irakaskuntzako Langileak bil ditzakeenik?”

Koldo Mitxelena, Jakin, 65 orrialdean

Lehenik zorionik beroenak eman diezazkiedan JAKIN berriro piztu eta indarberritu dutenei. Bagenuen horrelakoen beharrik, bereziki pentsakera eta jakintza lant ditzakeen aldizkari beharrik. Zorionak. Egungo egoera honetan jaki osasungarri izango zaigu argitaratu berri den, jaio berria den JAKIN aldizkaria. Lehenago mutu utzi bazuten utzi, oraingo honetan, indarberriturik azaldu zaigu eta.

Baina noan zuzenean herrikide, aberkide eta lankide dudan Mitxelenen galderari erantzutera.

Hitz laburretan kezka sakon bat erakusten digu Mitxelenak, irakasleon sindikatu beharra, Euskadiko langile guztiok elkartuko gaituen sindikatua-ren premia. Bere kezka galdera gisa erakusten digu erantzunik izango ote den itxaropenez.

Nere iritiz, Euskadiko irakasle langilegoari Euskadiko sindikatu batek bakarrik eman diezaioke erantzunik jator eta zuzenena. Egiazki, langile bezala, irakasle langileek dituzten arazoei erantzungo dien sinkidatua, langile garenaz elkartu eta defenda gaitzakeen sindikatu behar dugu. Bat nator honetan Koldo Mitxelenaz, eta geure aldetik eman izan dugun erantzunaren berri emanaz erantzun nahi diot geure lagun eta maisuari.

Euskadiren historian garrantzi handiko momentuak bizitzen ari garela ez dago dudarik. Oraingo hilabete hauetan erabakiko baita, bereziki, gure etorkizuna. Urtetan horrelako egoera baten zai egonak gaituzue, eta garaia iritsia den momentu honetan gure erantzunak erabatekoa behar du izan.

Zuk Euskadiko irakasle guztiak elkar ditzakeen sindikatuaz galdetzen luzu. Eta zeharka ibili gabe, neure iritzia araberaren erantzungo dizut. Sindikatu denez, langileon sindikatu behar du izan, ez ideologiak edo eta politikoa aukerak sortua, gure langile bizitzak sortzen dituen arazoei erantzun diezaikekeen langileon sindikatu baizik.

Nere iritiz, bada maila honetan erantzun zehatzik eta egokirik eskaintzen duen sindikatu aukera. Eusko Langileen Alkartasunaz ari natzaizu. Euskadin eta Euskadirako sortu zen sindikatu. Udazkenean egin berri duen III. Kongresoa, bere iritzi eta erabakien berri argi eta garbi eman digu. Langileen sindikatu da,

KOLDO MITXELENARI erantzunaz

lehengo enbor zuztarretik egungo egoerari erantzun diezaiokeen sindikatu da ELA. Denborak aldatu egin dira, pentsakerak ere bai, baina funtsean, Sabino Aranak berak garbi ikusi ahal izan zuen arazoa dugu geure artean: Euskadi askatutako bada bertako langileak bilduko dituen eta beren interesak defendituko dituen sindikatu behar da. Horretarako sortu zen ELA, eta egungo eskakizunari erantzutearren egin du bere III. Kongresoa. Kapitalismoa gaitzesten du, pertsona eta herri libre egingo dituen sozialismo baten aldeko iritzia emana du.

Euskadiko irakasleak bil ditzakeen sindikatu dugu: inongo talde politikotatik aske delako, karguen bateraezina gogor aldarrikatua delako, klase interesak defendatzen dituelako, inoren pentsaerari, sineskerari, jatorriari begintzen ez diolako. Herri mailan sindikalgintza indartuz, internazional planteamenduetara iristea bilatzen eta ahal duen neurrian praktikan jartzen duelako. Alderdi hone-tatik ELAk berebiziko posibilitadeak eskaintzen ditu. Askatasun giroan dihardu, talde eta partiduen esanetara jarri gabe. Langilea, langile denez, bere interesen alde jokatu.

Bada ELAz aparte beste konponbiderik eskaintzen duenik, bada langile irakasleen batasuna aitzakitatzat harturik, “sindikatu unitario” delakoaren

alde jokatzeko duenik. Langileok, irakasleok, irakasle garenaz elkartu behar omen, inongo taldekerietan ez erortzeko, noski. Baina, egiazko langile erakunde batenari baino bertako borroka joerari gremio usaina gehiago nabaitzen diot.

Lehenik irakasleon sindikatu “unitario” osatu behar omen da, eta gero sindikatu honek, “demokratikoki” bere aukera egingo omen du, ze sindikal zentraletara jo, gero, berak ikusiko omen du.

Horretan dabiltzanak nondik nora dabiltzan badakigu. Ez gatoz bat horiekin. Zenbait ekintzatarako elkartzeko, langileen interesak defendatu behar diren neurrian elkar gintezke, baina erakunde baterakoi baten beharrik, horiek planteatzen duten sindikatu gisako horrekin, luzarora ez goaz, ez sindikalgintza sendotzera ezta herriak behar dituen euskal erakunde herrikoiak sendotzera ere.

Bada, besterik ere. Bada abertzaleon artean, beste aukerarik egin ahoz dabilenik. KASen inguruan diharduten sindikalistak ditut gogoan oraingo honetan. Sindikalgintzaz pentsaera desberdinak ditugula ezin uka. Baina langile abertzale garenaz jokatu, geure klase interesak elkartzen bagaitu, benetako oztopobiderik aurki dezakegunik ez dugu uste.

Dena den, hemen dugu ELAko irakasle kaskuntzako langileen erakundea. Udazkenean bere batzar nagusi bat egin zuen, eta geroztik, konfederakuntzarekin batera, bere erakundea sendotzeari ekin dio.

Irakasle guztiak ditu gogoan, hasi guarderietatik eta Unibertsitatean ari zireten guztiak. Horretarako erakunde bikoitza moldatu dugu. Alde bate-tik herri mailan, probintzia mailan, nazio mailan elkartzen gaituzue, eta bestetik, sektoreka. Haurtzaindegita-koak elkarrekin bilduz, Eskola profesio-naletaoak elkartuz, institutotakoak bat eginaz. Izan ere, hainbeste maila eta sektore, hainbeste egoera desberdin dagoenez gero, zuzenean, irakasle bakoitzak arazo bereziak, problema bereziak zapaltzen dituenaz, mailaz maila elkartzeari garrantzi handia ematen diogu.

Euskadin euskal sindikatu behar dugu, eta Euskadiko irakasleak badi-ke ELAren erantzun egokirik. Politiko taldeetatik askatasuna du gaurregun, eta bestetik zabalki-ro jokatu, Euskadiko langilearen gehien-go biltzeko sortua da ELA.

Hemen gaituzu, beraz, zure eta zu bezalako irakasle guztiei erantzuteko prest, zuen laguntza ere jasoko dugula-koan. Gauzak ez dira berez indar-tzen. Elkartzen garen neurrian gure interesak zaindiko dituen sindikatu indartsu baten jabe izango gara.●

MIKEL UGALDE

KONTZIENTZI ERAGOZPENA EZ DA ERRO BAT, ESKUBIDE BAT BAIZIK

Euskadik bere nortasuna ezagutarazi nahi duen une honetan, gogorkeriaren aurkako kontzientzi eragozpenzaleek hots egiten dizugu, soldaduska egin beharrean aurkitzen zaren horri bereziki.

Gizartearentzat gerra beti oker bat izan da: gure ustez, gaur egungo iskiluzko gerra hau gizartearen hilketa bat besterik ez da. Nuklear iskiluez gainera, munduaren bizitza bera arriskuan jartzen ari zaigu. Beraz, guzti hau gertatzeko antolatuta dagoen erakundeari azetz diogu, ez dugu berarekin lan egiterik nahi.

Beste alde batetik, berriz, egungo gudalosteak erakunde zanpatzaile batzuek zaintzen dituzte. Nortasunak bazter erazi eta gizonak baietz esateko tresna bihurtzen dituzten erakunde hauk ez dira guda antolatze bakoarrik, kontzientziatzko beste hainbat arazo ere betetzen dute; erronka, tirakeria, menpe-jaurpidea... Kontzientziari, bizitzari, edozein gizoni zor zaion begirunea sakratua da guretzat eta oinarri hau edozein burubide, edozein muga, edozein indartsuren diruaren gainetik dago. Azken hauk dira, gainera, guda antolatzen arduratzen direnak, nahiz eta berauk sekula ere joan ez gudara; badituzte horretarako heziak izan diren gazte sailak.

Azkenik, guda batek antolatzen botatzen den dirua, larregikoa da. Gizarteak dituen arazoen aurrean, diru eta indar hondaketa garbia dakusagu.

Eta guzti hau ikusiaz eta Euskadiren iza-teari lagundu nahiaz, gudaritzaren orde-z, beharrezkoak diren lanetan Herri Lagun-tza eskaintzen dizugu: osasuneko era-kuntzetan, buru atzeratu edo elbarrien elkartean, heziketa lanetan, gure hiz-kuntza eta jakintza goratzen, eta abar, edozein tokitan guda erakundeetarik kanpora.

Hau irakurtzen ari zaren horri gudaritzaren orde-z herriari bere beharretan lagun-tzeko eskubide bat baduzula adierazi nahi dizugu. Dei bat egiten ari gataizkizu ohar zaitzen.

**BAKEA NAHI BADUZU
EZ ANTOLA GUDARIK**

INORK ERAGOZPENIK BALU

Otsailaren 13an, igandez, gogorkeria edo biolentziaren aurkako 5 kontzientzi eragozpenzalek osatutako talde bat manifestatu zen pazifikoki, 40ren bat minutu inguru, Donostiako kaleetan.

Eragozpenzaleak, gobernuak kontzientzi eragozpenari buruz atara duen lege berriaz ados ez daudela eta, AMNISTIA OROKORRA eskatzen dutela (hain zuzen Jesus Fernandez eta, am-

nistiatua izan arren, espetxeraturik jarraitzen duen Escariz Magariños eragozpenzaleentzat) erakusten zuten txartelez jantzirik ibili ziren.

"Kontzientzi eragozpenzaleak gara: jendea zerbitzea nahi dugu, ez boteredunik".

"Gudalostean edo espetxean (hori izan arren guk lortuko dugun tokia) baino ospitaletan, hauzoetan... gehiago balioguz".

"AMNISTIA OROKORRA. Magariños-ek eragozpenzaleak amnistiatu bat izan arren, giltzaperatua jarraitzen du".

"Gogorkeriaren aurkako eragozpenzaleok ez dugu gobernuaren kontzientziaren eragozpenari buruzko lege berria onartzen eta ERAGOZPEN ESTATUTO bat eskatzen jarraitzen dugu".

"Eragozpena eskubide bat da ez lege hauste bat. Harma guttiago eta ikastola gehiago".

OIHUTXOAK

ONAINDIA INDIKO KANPO- SANTUAN

Aurtengo Otsailak 10. Hendaiatik barrena, berrogei urteko desterrualdi luzearen ondoren, Hernaniraino etorrialdi bat egin du Alberto Onaindia, euskaldun apaiz ospetsuak.

Gure Aberriaren alde lan asko eta garrantzitsuak egindako gizona hauxe!

"Hombre de paz en la guerra" liburua, lan horien lekuko. Euskadiko azken gudaldian zer gertatu zen jakin nahi duenak, liburu horretara jo beza. Berrero inprimatu eta esku guzietara zabaltu beharrezkoa den liburu bat, horixe da benetan. Berrogei urteko diktadurak gure Herriari, ahalegin guziz, ahaztu erazi nahi izan dion kondaira gogoangarria hortxe topatuko dugu. Euskadizaletasunean jokatu zuten orduko buruzagien pauso garbiak alde batetik eta, bestetik, bai zurien eta bai gorrien partetik ikusi ziren tranpakeria eta saldukeriak liburu horretan irakurtzean, behin baino gehiagotan pena eta negargurea bazerion gure bihotz honi.

Gerra ondorengo urte ilunetan, Londres eta Parisko Irratien bitartez, hiltzeaz zegoen gure itxaropenari eten-gabe eutsi zion bizturik Onaindia jaunak. Orain uhin pozgarri berriak etorri zaizkigu bertara. Baina lehenagokoen nekaldi eta egintzak ez ditugu ahaztu behar, gure etxea pobretu eta hondatu nahi ez badugu behintzat.

Onaindia jauna Hernaniko kanposantuan izan da. Direla ia 30 urte, sartu nintzen ni lehendabizikoz hango hilobien artean. Gerra egunetan han fusilatu eta lurperatu izan zirenen lur gainean otoi bero bat egin nahi nuen. Bazter zikin eta sasitu batean aurkitu nituen haien zenbait hilobi. Beste askoren artean, apaiz euskaldun batzuek ere hantxe tiroz garbituak izan ziren. Haien izenak nik ez ditut hemen idatziko. Izen horiek beste batek eta beste nonbait ohorez eta errespetoz idatzi behar ditu. Gure Diozesietako Aldizkari ofizialetan ere ez bai dute oraindik lekurik izan.

1955. go. urtean, Hernaniko Mioxioaldi haundi batean, inguru haietan fusilatuak izan ziren guzrien alde hileta ospatu bat eskatu zuen herriak. Goi-koek ez zuten hala egiten utzi.

Tiroz hildako haien artean, Alberto Onaindiaren anaia apaiz bat izan zen. Eta anaiaaren hilobi tristearen aurrean otoi egitera heldu da orain gure Don Alberto.

Jauna, zure pausoak, zure ahaleginak, zure hots eta malko garratzak ez direla alferrik izan sinesteko, begira gure Herriaren gaurko berpizkundeari. Eskerrak zuri, eta eskerrak bai atzo eta bai orainaldian odol guziaz aberriarenbizirako eman duzuen guzioi!

ANAIA

ON KOSME ALMERIAN

Gure urteetako, Euskal Herriak daramatzen larriak haundiegia dira... Ito ez nadin, behar diot eman nere animari atsedean apur bat. Ez dut nahi kopet ilun ta arpegi beltzeko On Kosmerik. Noan urrutira. Bete ditzadan haize berri gozoz nere birikak...

Ta On Kosme, haize preskoa hartzeko, Espainiako ipur zuloraino jetsi zen. Almeriaraino joan behar ote zuen bere birikak haize gozoz eraberritzeko?

Guzia esan behar dugu eta aitor dezagun parragarri xamar ibillia dela Almeria aldean: "MALETA GALDU ZUEN". Axola gutxi ordea On Kosmeri; bere familikoien jantziz, milla aldiz ederragoa zerizkion bere burua. Bere "maleta" zala ta ez zala, hainbat nahaste-borraste jarri zuen On Kosmeri hala,, diotsa bere ilobak: -Guzia ongi egin duela gure Jaungoikoak, baina zure buru haundihori, horratio, ez zuen, bada, hain egokia egin.

- Horixe bera uste zian, bizkar gainean konkorr haundia zuen Brauliok. Ari huan On Frutuoso beti bezala zozokeriak esaten pulpitutik: "Ongi, ongi egin ditu Jainkoak gauza guziak". Eta Brauliok, bere bere bizkar gainea konkorr haundia erakutsiaz, erantzuten diotsa: "Ta hau...? Hau ere ondo egina al dago"? Hau motel, motel ... patxada ederrean erantzuten dio On Frutuosok, harnaika konkorr ikusia nauk, baina hire hori baino polit eta ederragorik, sekulan ez diat ikusi izan".

Bakar batzuk jaun eta jabe

Gauza eder asko ikusi zituen On Kosmek Almeria aldean. Tomateak gorri-gorri etenik gabeko sailetan; ilarak, bainak, baba haundia hemen uda garaian bezelaxe. Haize gozorik ez da ardandegietan, baina, bai horratio, bihotza alaitzen duen ardo beltza. Lehenbiziko ardandegia ikustean, aho zabal, guztiz harriturik gelditu zen: mostradore azpiak baba hundiaren lekaz beteak ziren. A zer mauka zeukean behi batek tabernan sartu izan balitz. Arnoa txastatzen zuten bitartean, baba aleak irentsitzen zituzten Andaluz haiek.

Andaluz, berez dela alai, diote. Daitekeena da. On Kosmeren begietarako beste edozein lekuetako jendeen antzekoak ziren. Naranja almazen haundi batean, ikusi zuen bai, esatera polit bat: "Solo se fía a los mayores de 90 años y en compañía de sus padres."

"San Jose" itxas-ertze zoragarria benetan. Negu garaian bakarti xamarra, baina uda garaian ez da giro izango alderdi hartan. Txaletez eta etxabizitza politetz inguratu dago bere hondartza tiki polita. "Peperen Etxean" bazkaldu zuten On Kosme eta bere senideek. Pepe hura ez zaio On Kosmeri sekulan ahaztuko. Haretxek hitz egin! Bere barnean sekretu asko ez ziren geldituko. Bere bizitza guzia hitz gutxitan osatu zigan. Iñori baimenik eskatu gabe, gure mahainean jarri zen, hasi zen mihia dantzatzeko eta, noizko amaitu? Bazkari gozoa, merkea eta kopa banakin gonbidatu ginduen ezkeror, propina on xamarra zegokion eta baita ematen hasi ere; "Peperen" erantzuna ordea elizako hitzaldi bat izan zen: "propina? Ez orixe. Nagusia naiz ni. Eta hirurogei urterekin zertarako dut dirua? Osasuna behar dugu, nere atsoak eta nik hemendik aurrera... Ikusten duzu "San Jose" gure herri hau? Lurralde zabalak ditu. Guzia gizon bakarrarena zen. Zerizkion

preziotan saldu ditu lur pusketak, txalet politak egiteko. Ez zekien zenbat diru zuen, eta zer? Oraindik orain hil egin da. Norentzat osatu ditu diru haiek? Bere emazte zahararentzat?"

Peperen hitzaldi ondoren Andaluziko arazo izugarriak oroitu zen gure On Kosme. Guzia bakar batzuen eskuetan arkitzen da. Señorito bakar batzuek dira Andaluzia guziaren jabe. Jende gehiena behartsu eta bizi ezinik erdi miserian daude. Zuzengabekeria haundiagorik!

Pentsamentu hauek ezin zokoratuz, irixi da On Kosme bere etxera. "Aguadulce deritzan herriska zoragarrian du bere bizi lekua. Bakar batzuen herri tikia zen Aguadulce, gaur uda garaian, bere Hotel, Txalet, apartamentu ta abarretan, millaka eta millaka jendeen bizileku bihurtu da. Hondartz inguruko ibil-leku, jolasleku, zelai berdeak; guzia da zoragarri. Beren etxezainarekin mintzo da On Kosme: Horren herri ederra egin aurretik, norenak ziren Aguadulceko lurrak? Behar bada Herriarenak? Ateziaik erantzuten dio: -Hemendik Roketaseraz zuzenean hamaika kilometrotan lurralde guziaren jaun eta jabe gizon bakar bat duzu. Berari derizkionean eta berak nahi bezela saltzen dira hemengo lurrak. Berak jarritako neurrian ari da heri hau haunditzen, zer ikusirik ez du Herriak lur hauekin. Herria nola hala bizi da; berak sakelan sartzen du, nahiko dirua eta kaixo motel.

Belarri barnean min zemaion hitza entzun zion On Kosmek: Andaluziako egocra honen errua apaizek ere badute. Ta ez tikiena. Patxadan, gozoki, Señoritoekin nahiago izan dute hoiek bizi, herriaren miseriaren tartean baino. Ez zion erantzun On Kosmek. Fraile izandakoaren usaia hartu zion On Kosmek atezaiari. Bere baitan zioen On Kosmek: Andaluziako injustizia honen pekatu haundia apaizena? Beste inor ez ote duk pekatari?

Lehen eta orain apaizak errudun

Hura iskanbilla Almeriako kaian goiz hartan. Emakume ta gizatalde haundi bat zen. Emakumeen deihadarrak batipat entzuten ziren. Gizonek, burua makurtuta, etsipen-desesperazioak jotakoak ziruditen. Ez zen gutirako. Hilebete oso zeramaten arrantzaleak lehorrean, itsasora joan gabe. Eguneetik egunera gauzak okertzen zijoazkien. Kofradiko buru heuren-tar bat nahi zuten tostartekoek; ontzi nagusi beretar bat. Almeriako itsas ontzi batzuek Adras-era joanda, arrantzale berriekin itsason zebiltzan. Ehun itsas-ontzitik gora pulumpaka kaia bazterrean itsasoratu gabe. Gau hartan, Tostarteko Batzarrre Nagusiaren ondoren istilu haundiala sortu ziren; odol ixurketarik gerta ez bazen ere, kolpatutakoak izan ziren. Polizikoek, parte hartzean, ez baita izaten errosarioa erreztatzeko.

Hurrengo egunean, itsas motor saltzale aberats batekin mintzatu beharra zioen gizon hark: "Egoera honen erru guzia hemengo bost apaizek dute"

Andres, itsas ontzi baten jabea zen. Antzinako On Kosmeren senditarren adiskidea. Jatorra gizona; haien zerbitzu, gonbita eta ongi nahiak ez dira nola nahi eskertzeak. Kezkati zegoen. Zernahi gerta zitekeen. Lehenbailehen konponketarik ez bazen, heriotzak ere gerta zitezkeen. Adiskide honek ere erru guzia apaizei leporatzen zien: "Hiru apaizek dute erru guzia", ziôtzan. Oso kontseilu okerrak da maizki tostarteko martiñelei; beren meza eman eta utz gaitzela behindik bakean...

Arraio, arraioa, zioen On Kosmek, orain ere gu apaizok errudun. Lehen "Señoritoen" jauntxokeriaz bat zetozen nunt bait eta bakar batzuek lur askoren jabe izatea eta beste herriko gehienek miseria biziitza, apaizen jokaeraren ondoren tristea zen.

Hasi dira apaizek Andaluzian, Herri xehearren alde jokatzeko. Arrantzale tostartekoek sumatzen dute beren laguntza; ondoren tristek dakartzan greban, apaizak dituzte laguntzaile. Lehen sakristietatik irteten ez zirelako eta orain sakristitik kanpora irteten direlako, lehen eta orain apaiza errudun.

Israelgo Herriak, bere ustetan, ahariari bizkar gainera bota ohi zizkion bere pekatu eta gaiztakeria guziak. Ahariari ezarri pekatuak, amildu menditik behera, hil eta uste zuten heurak garbi, txukin, pekatu-rik gabe galditzen zirela.

Hogeigarren gizaldian ahariak ote gaiturk apaizok? zioen On Kosmek. Gizarteko pekatu guzien errudun apaizok egin eta errurik gabe gelditzen ote dituk gainontzeko gizarteko jendeak? Beren pekatuak guri leporatu eta kaixo motel? Apaizok lepora ditzagun gureak ditugun hainbat erru eta pekatu. Gainontzeko gizarteko jendeak ere ordea, bereak aitor bitza, guzian artean Herria salba dezagun.

AROSTEGI

MARXISMOA, GAUR

J. Azurmendiren Hitzaldiak

Otsailak 8 - 11

Gure Euskal Herri hontan giza zientzietan jantzirik inor baldin bada hauetako bat Joxe Azurmendi dugu. Alemaniako MUNSTER aldeko teleskopiotik jarraitu izan du azken urteotan Euskal Herriak eta Euskal Herriko taldeek eraman duten lana: lan politioek eta lan teorikoek.

Zulo ttikiko galbahetikan pasa izan ditu gure arteko moda asko. Eta hanka hotzez eta buru hotzagoz aztertu izan ditu gure aldeko zenbait mugimendu eta ideologia. Bestalde, berriz, Alemanian dagoen ideien trafikua erdian bizitzeko suertea ukan du.

Joxek bere burua gizon kuriosotzat jotzen du. Abere kuriosoa dela esaten du berak gizona. Beraz gizona ez da "Abere hutsa".

Bi ardatz nabaitzen ditut nik Joxeren mentalidadean, bere pentsaera forman:

1.- Euskal Herriko pentsamoldeak aro modernoan sartu nahia. Mentalidade pre-kritikotik kritikara pasa. Eta hortarako krisian sar erazi.

2.- Bigarren, kristau fedea, modernaren galbehe zorrotzetik pasatu nahia. Anti-dogmatiko pentsamoldeen aintzinlartza jotzen dut nik Joxe.

Eta bi ardatz horiek, gizatasun haundi baten baitan: "Nihil humanum a me alienum puto" (Interesik aurkitzen ez diodan giza mailarik ez da.)

Ikastaldia

Lau egunez 8 hitzaldi eman ditu 20 bat apaiz entzule zituelarik. Hauek ziren gaiak:

- Marxismoa sistema bat da
- Marxismoa metodo bat da
- Marxismoa eta historia
- Marxismoa eta ideologiak
- Marxismoa eta nazio arazoa
- Euskal nazio arazoa eta Marxismoa
- Marxismo klasikoa eta fede kristaua
- Neomarxismoa eta fede kristaua.

Edonori gusta zitzaizkiokeen gaiak, noski, hauek denak.

Marxen Marxismoari heldu zion batez ere. Exegesi bat zela esango nuke. Textoen textoinguruaz jabetzen lagundu zuen. Nondik datorkio Marxismo klasikoa (Engels eta Stalin barnean direlarik) edozertaz hitzegiteko ahalmena eta koherentzia baten itxura ematen dion "zera" hori.

Azurmendiren iritziz, zenbait presupositu onartuz gero beste dena konklusio logiko eran ematen zaigu. Konklusio logiko horiek konklusio historikoekin bat datozkeen ala ez, hori beste gauza bat da.

Marxismoari Joxe Azurmendik egiten dion kritika gogorrera "reduktionismoa"

da. Historiaren eta, beraz, gizonaren polibalentzia ez onartzea. Monismoaren ondorena, hain zuzen. Kausa batetik ondoren logikoak atera nahia. Eta konklusioak, beti, nolabait planteamenduari loturik daude.

Eztabaidak

Bi gaiak izan ziren gehientsuen eztabai-datuak:

- Marxismoa eta Nazio arazoa
- Marxismoa eta kristau fedea

1.- J. Azurmendi dionez ez da erraza Marxismo klasikoen presuposuetatik nazio arazoa ondo jasotzea. Ezinezkoa da. Burgesiarena delako arazo hori.

Beste gauza bat litzakete gau egun diren Iraultzek nazioa jaso duten ala ez. Cuba, Vietnam, e.a. Bainan, horrek beste zera esan nahi du, ez direla eskema klasikoen abera eginiko Iraultzak. Ez da prolektargoa izan Iraultza horien aintzindari.

2.- Bigarren. Fedearen arazoa Marxismo klasikoen baitan. Historiaren kausak expikatzen dituen metodo batek ez deza "historiaren" (eta gizonaren) sentidua eman.

Fedearen muina ez da zergaitiak (kausak) ematea, sentidua baino, giza bizitzaren sentidua, alegia.

Berehala, "Zientzia" edo zer arraio den galdetzen da marxismoa. Zientzia (gaur zientziek entenditzen diren mailan) baino presupositu orokorragoetan dabil marxismo klasikoa.

Dena dela, kristau fedea hor dago, eta Marxismoa era bai, bere bariante guztiekin.

Kritika

Azurmendiri nik haxe esango nioke: orokorra dela. Edozer dela, presuposuetara bidaltzea.

Eta, gaur, batez ere fede barrutik nola ikusten den Marxismoa ez aztertzea. kanpotik begiratzen dio, kritikoki dudarik gabe, bainan barrutik begiratuaz ere kritikoa izan liteke. Arazo honi, nere us-tez, ez dio behar duen garrantzirik ematen.

Eta azkenik, Alemaniako neo-marxistek daren fede ikuspegia hain maitea izatea. Anti-dogmatiko (oso ondo iruditzen zait) eta neo-humanista aleman gogozkoa izatea (eta hori ez dut hain gogozko).

Kristau fedea daraman praxia gehiago aztertzea eskatuko nioke.●

J.J. GOENAGA

PAZKO BIDEAN

Urrats berri bat kristau mailan

Donostian

Gaurko munduan bizi den gizona, lanaren, presaren, geldia egon ezinaren eta masifikazio astun baten menpean bizi da. Pentsatzeko, aztertzeke eta gauzak bere lekuan jartzeko astirik ez du. Horrelako bizitza neketu baten erdian, gizonari atsedean toki eta une paketsuak beharrezkoak zaizkio, egunoroko gorabeheretatik aterata, pakean eta barkadearan bere jokabideak zuzendu ditzan.

Kristauari dagokionez, gauz berbera gertatzen zaio. Kristauak beharrezkoak ditu toki eta une paketsuak otoitz egiteko eta bere bizitza aztertzeke. Gure herrietako eliz gehienak ez dadukate girorik eta posibilitaterik reflexio sakon bat egiteko eta otoitz toki paketsuak izateko. Egunaren ordu gehienak, mezak, aitorzak, hiletak, hitzaren liturgiak, errosarioak, hau da, ezarritako liturji ekintzez beterik dituzte eta egunoroko ohitura hori hausten ez dira ausartzen.

Ezarritako liturji ekintzaz kanpo, serio-tasun eta askatasun handienaz beren reflexioak eta otoitzak egiten lagunduko dien beste bilera batzuen beharra sentitzen da gaurko kristau askoren artean.

Horrelako zerbait egin dezake eta egiteko asmoa du Aieteko Gurutzia gaurko kristau elkarteak. Gurutzia gaur bere inguruan euskaldunak biltzeko indarra badu, Donostiako toki egokienetakoa delako eta baita ere kristau euskaldun taldea lehenagotik badagoelako horrelako zerbaitetara deitua izan denean, bere inguruan elkartzen dena.

Esperientzi berri hau egiteko, Gurutzia gaur liturji aldi berezian, Pazko bidean, pentsatu du.

Astero, egun batez izango lirake bilerak hoiak. Larunbata eta igandea baztertu egin dira, egun hoiak ohiturazko meza duten loturagatik. Ostirala, bilera hoiak egiteko egun berezia bezala, aukeratu da. Gaur gehienentzat asteko lana ostiraletan bukatzen denez eta egun honek ez duelako inongo loturirik ohiturazko eliz eginbeharrekin.

Bilera hoiak, patxadan eta presarik gabe egingo diren kristau euskaldunen batzarreak, izango dira. Bertan liturgiak erabiltzen eta behar bada egunoroko bizitzan garrantzi gutxiegi ematen diogun ezaugarriaz, hau da, argia, ura, Ebanjelio liburu, gurutzeaz, baliatu, azterketak egiteko eta, euskaldunok beste eratako bileratan egiten dugun bezala, kantu bereziak abesteko.

Gaur egun bide berriak aurkitzen eta urrats berriak ematen ari diren kristau taldeentzat, esperientzi hau interesgarria izan daiteke: otoitz eta reflexio une paketsuak eskeintzen dituelako, liturji ekintz ohiturezkoetatik ateratzko bidea ematen duelako eta, bereziki, Pazko bidean ibiltzen laguntza izan daitekelako.●

hormasprayko

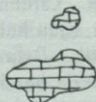
YE
YE

YE
YE

YEU
YEU

ADYEU
PONIAYEUSKI

OLZAGAKO

DISIDENTE DIRELA ETA

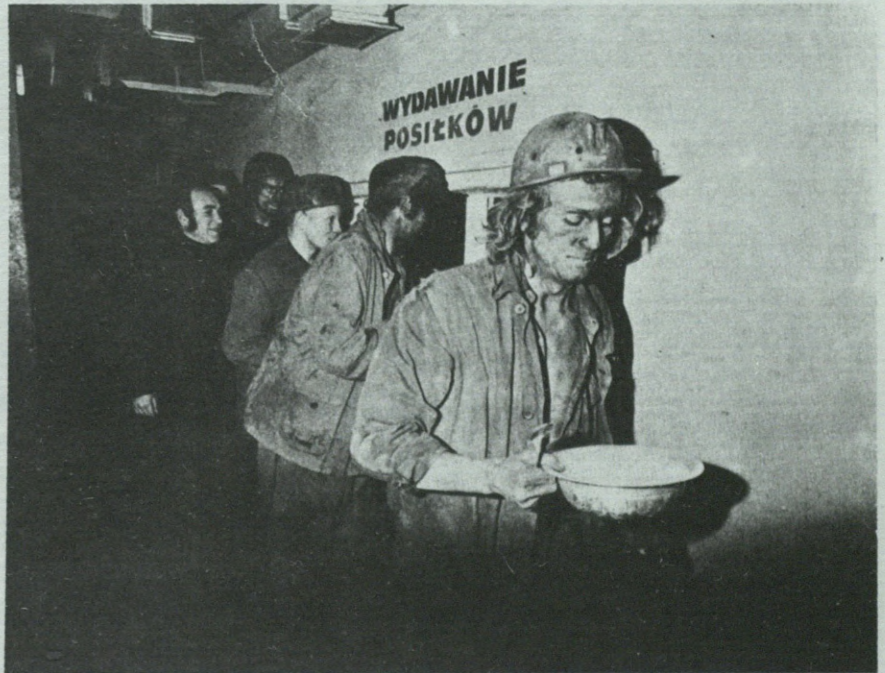
Orain arte Rusia edo Ekialdeko estatuetako kontestatariak pertsona aislatu batzuek besterik ez ziren, eta, gizarte haietako "gaitz" hori kentzea, ez zitzaizen oso zaila egiten, hango agintariei. Baina azken hilabete hauetan gertatutakoekin, badirudi, kontestatari hauek taldetan biltzen ari direla, beren gatazkari forma konpakto bat emanez.

Kronstak eta Ukraniako resistenzia boltxebikeek menperatu zutenean, alderdi guztiak galeraziak izan ziren Rusia aldean, baina, bakarrik alderdi barruko tendentziei utzi zitzaizen bide estu bat. Gero, Stalin enkargatuko zen alderdiko oposizio guztia desegiten, alderdia piramidazitzen zuelarik, bera, buruzagi bakarra bilakatuz.

Demokraziarik ez dagoen lekuan, nahiz epe motzera jende eta talde guztiak kontrolatzeko posibilitatea izan, azken finean, libertatearen egarriak bere ondorioak ekartzen ditu. Holako zerbait gertatu zaigu faszismoapean bizi garenoi eta berdin "sozialismoapean" bizi diren herriei.

Rusiaren blokepean diren herrietan, hola guzak gartatzearen forga asko da egun. Orain arte, mugimendu gehienak, alderdiaren barrutik ateratakoak izan dira: 1956n Hungria eta Poloniakoak; 1968an Txekoslovakia alderdi komunistak protagonizatzen hasi zuen, e.a. Baina oraingo mugimendua alderdiaren barrutik ez dator, langile eta intelektualen aldetik baizik. Froga bezala, hor dauzkagu 1970eko abenduan gertatutako mugimenduak Poloniako langileak, zenbait heriotza izanez. Lehengo ekaineko greba, poloniar langileek egin zuten.

Beste aldetik, Polonian bada nolabaiteko oposizio bat, gehien bat, eliza katolikopean babesturik, baina mugimendu interklasista bat bezala dena, oraindik ez baitute onartzen hango gizartean klase sozialik dagoenik. Ez da pentsatu behar hango oposizio guztia katolikoena denik sendotzen ari den benetako ezkerre ere bada.

Zopa banatzen Silesiar langileen artean Ekaineko greban

Azkeneko greba egin ondoan, poloniar langile asko lanetik botetak izan ziren eta beste leku batean lana topatzeko posibilitaterik gabe. Hori dela eta, haseran, 19 intelektualak (egun, 23) Langileen Defentsarako Komite bat osatu dute, lanik gabe dauden hauei laguntzeko asmoz. Zer-nolako kontraesana! Langileria estatuan langileak lanik eta defentsarik gabe izatea!

Txekoslovakian berriz, 1968ko udaberriko esperientzia izanda gero, represioa gogortu eta oposizio guztia deseginda geratu zen. Geroztik, zenbait intento izan da hango egoera protestatzeko, baina, beti aislatuak izan dira orain arte. Egund, badirudi, "77en eskutitza" egin ondoren,

oposizioa, alderditik kanpo dagoena noski, osatzen ari dela konsistetz bat hartuaz.

Mendebaleko propagandak ondo ikusten ditu Ekialdean sortzen ari diren mugimendu hauek, ez ideologikoki bat daudelako, hango regimen politikoak salatzen dituelako baizik, garai berean hemengo iraultzaileak desprestijiatuz. Bestela, oroit gaitezen Solsyenitsin kasuaz.

Orain, pentsatzen dute, mugimendu hau konfiguratzen ari den bezala ideologia bat hartuz joango direla talde hauek eta beren antolaketa oinarri libertarioetan finkatuz joango direla, bestela, gaitza zainetatik ez bai-litzateke kendua izanen.

B. BAKAIKOA

ERLOJU ETA BITXITEGIA

Eduardo Chopeitia

Urrut: 41 77 51 - 42 27 00

Getaria, 10

DONOSTIA

Esnearen Prezioa delata hemengo baserritarren eskabideak

Orain da garaia. Otsailean erabakitzeko dituzte gobernauak hurrengo urte guztirako esnearen salneurriak. Baserritarra ere jarria dago, belarriak tente noiz zer entzungo zai; izan ere bere jorrala eta bizibidea horrekintxe markatzen diote. Zenbaitetik baditu beste diru iturri batzuk ere: haragia, egurra, etxetik kanpora egindako lana, eta abar; baina dena dela, gehinentzat oso da inportatea esnea zenbat pagatuko dioten, esnea salduz ateratzen baitu eguneroko ogia.

Ez da harritzeko beraz, baserritarra bi belarriak tente, ze erabakitzen duten zai egotea; baina oraingoan behintzat, ezin esango dugu besteak erabaki zai, geldi egon denik. Mugitu dira. Lau probintzietakoak elkarrekin bilerak egin dituzte. Esnea sortzea, gaur eta hemen, zenbat kostatzen den aztertu eta istudiatu dute.

Horretarako, batetik LURGINTZArekin kontabilitatea eramaten duten baserrien datuak hartu dituzte oinarri. Urteak daramatzate batzuk kontuak zehatz era-

maten. Hor ez dago gutxi gora beherarik eta alde aldeko iritzirik. Hor zer gertatzen den azaltzen da garbi eta zehatz. Bestetik 20 behiko ikuilua jarrita, berriro berriro hasita, litro esnea zer kostako litzatekeen gaur, kontuak atera dituzte nafarrek. Beraz, alde batetik 7-8 behiko baserrietan zenbat kostatzen den azaltzen da; eta bestetik, 20 behiko ikuilu berri bat montatu ezkerro zer gertatuko litzatekeen.

Oinarri hoiekin eskabideak egin, baserritarren kooperatibetako buruek firmatu eta lau probintziek idazki bat bera bidaltu diote nekazaritzako ministroari Madrida.

Hona hemen, alde aldera, eskabide horren puntu nagusiak:

1— Esnearen prezioa erabakitzerakoan ganaduzaleen partetik hitzegiten dutenak ez dira gure ordezkari; batetik guk aukeratuak ez direlako, eta bestetik, gure etorkizuna eta interesak erabakitzerakoan, egunero lanean ari garen ganaduzaleekin ez dutelako ezertako kontatzen, eta, horrekin ez gaude konforme.

2— Datorren udaberri eta udan 19,50 eta udazken eta neguan 21 pezza, gutxienez, pagatu behar zaio esnea lau probintzi hauetako ganaduzaleari.

3— Eskabide hori egiteko bi oinarri jartzen dituzte: bat, Lurgintza kontabilitatea daramaten 7-8 behiko baserri talde baten datuak gure artean tamaina horretakoak baitira ugarien. Bestea, 20 behiko baserria montatuta lanean hasita, litro esnea zenbat kostako litzatekeen nafarrek egindako istudioa. Bi azterketa hoiek eskabidearekin batean bidaltzen zaizkio.

4— Badakigu prezio hauek Europako merkatu batukoen aldean altuak direla; baina ez du balio prezioak konparatzeak, esnea sortzeko haiek eta guk dauzkagun bitartekoak konpara ezinakin diren arte.

5— Edozeinek dio, gure baserrien egitura eraldatze sakon baten beharren dagoela; baina aldaketa hori egiteko, lurren ordenamendua egin behar da lehendabizi, hortarako lege egoki bat jarritz eta tartean dauden gizonak haintzat hartuz. Bestela, orain arte bezala, ahal duenak ahal duena egin dezala, uzten bada, batzuek itotakoan, besterik ezin dutenean, baserriko lana utziko dute; baina segitzen dutenek ez dute beren baserria zabaltzeko modurik izango.

6— Ez da baserritarren egitekoa, esne hori, edan behar duenarentzat garestiegia den ala ez juzgatzea; hala balitz, gobernauak jarri ditzala moduak, ganaduzaleari bidetako dena ordaindu ondoren, kalean hainbeste garestitu gabe sal dadin; beti ere hobe izango baita etxekoa primatzea, kanpotik ekartzen dibisak gastatzea baino.

7— Gure iduriko, orain oraingoan egin daitekeen gauza bakarra, eskatzen dugun prezio justu hori pagatzea da; izan ere baserrien egitura aldatu eta gaur izan behar lukeen eran jartzeko, probintzia hauei beren buruaren jabetasuna eman beharko litzatekie lehenbizi, hemengo nekazaritzaren etorkizuna berak antola dezaten.

8— Azkenik lau probintzietako ganaduzalok, baldin gure bidezko eskabidei kasorik egiten ez bazaie, gure usteak erdi ustel atera zaizkigun penetan izango gaituzue.

Horra hor baserritarren oihua, inork nahi badu aditu. Garaiz eta garbi eskabidea egin ezaren aitzakiarik ez dute izango aurtun. Gauden erantzunaren zai.

JOXE ALKIZA

LURGINTZA

Nekazarien Elkartea

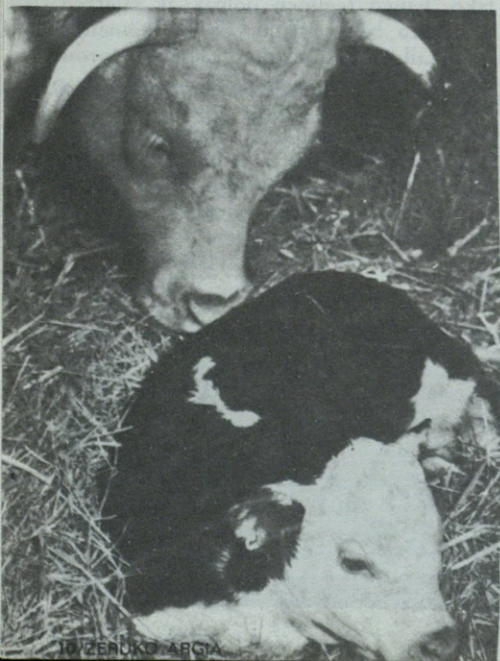
BASERRITARREN ZERBITZUTAN

Zona Residencial Paulo VI. 7
Urrutizkila, 81 14 31

Andia 7, 1.º
Urrutizkila, 65 16 33

AZPEITIA

TOLOSA

EMAKUMEA ETA POLITIKA

Emakumeak historian zehar ez du politikarik egin. Politikan ez du aktiboki partizipatu. Gertakizunak hor daude. Hitzaren zehaztean horrela defini daiteke: Estaduaren zuzendaritzan aktiboki partizipatzea, zenbait maila eta organoren bidez. Sindikatu, partidu eta organizazio bidez-edo. Politika, deizisio eta gestio organoen multzoa da. Nazioko ekonomi-politik-ideologi arloak kontratatzen dituen. Guztiz orokorki honela ere zehaztu dezakegu: gizartearen onaren bilaketa eta bere aldaketa inplikatzeko du politikagintzak. Hemen axola zaiguna, zera da, emakumeek, nahiz eta nazio indarra eskuetan dutenen sozial mailakoak izan, goi klasekoak inoiz ez dutela puesto garrantzitsurik hartzen nazio antolamenduan.

Emakumeak aginte arloan kanpoan geratzea, ekonomi egituraren duen papergatik dela ulertu behar da.

Egia da emakumeak, etxetik kanpora gero eta gehiago lan egiten duela. Hala ere, gehiengoak lan mundu horretatik at dago.

Emakumeentzat lan postu beheerenekoak dira, eta, horregatik, gutxiago ordaintzen zaie.

Ekonomi mailan lan postu beheerenekoak, politika mailako erlazioak mugatzen ditu. Guztiz bitxia izanzen litzateke ekonomi marginaketak, politika erlazioak nola mugatzen dituen aztertzea.

Goi mailako emakumeak alde batera utzita ere, emakumeak minoria dira. Minoria eta kondizio defaborezitu batetan edonun partizipatzen dute.

Emakumeek mila talde eta erakundeetan parte hartu izan dute. Idazkari eta bazkide bezala batipat, eta, oso noizbehinka, lider eta lendakari gisa. Oso nabarmena da kultura komisetan, eliz mugimenduetan, liturgi taldeetan, ikastola elkartean, hitzaldi, antzerki eta antzeko antolamenduetan emakumeak partizipatzea. Baina erabaki garrantzitsuenak hartu behar diren unean, ze indar dute emakumeek? Azken hitza nork du? Baina emakumeek ez dakitena edo jakin nahi ez dutena zera da, politika ez egiteaz nolabaiteko politika egiten dela.

Emakumeak, politikagintza gizonen esku uztera ohituak eta irakatsiak daude. Indarra, erabakiak, etxetik kanpoko ekintzak gizonari uzten ikasiak. Bitartean, emakumea, bizitza pribatuari begiratur, indarririk gabe eta azpiratua. Gizona, gehiengoari, gizarteari buruz murgiltzen den bezala emakumea etxeari, familiari, barruari lotzea ongi ikusia da. Emakumeen eguneroko bizitzak berak, gizarte bizitzan, gizartearen antolamenduan galarazten dio. Etxetik, kanpora lan egiten badu ez zaio denborarik gelditzen. Lana eta etxeak, zeharo okupatzen du. Adibidez, hamasei bat ordu kontatuaz eguneko indarrak gastatuak bait ditu. Etxetik kanpora lanik ez badu egiten berriz, denbora badu baina, kezkarik ez eta... ez du gizartegintzan partizipatzen.

Emakume gehiengoaren eskema laburra da beraz. Etxeko lana egiten dutenak eta etxeko lanaz gainera, kanpoan soldata irabazten ari direnen gizarte jokatibidea aipatu dugu.

Azkeneko sail honi guztiz zail zaio bilkuretara joatea, gauz irtetea, herriko bizitzan partizipatzea, sekzioko ekintzetan jarraitzea, eta... erabakiak hartzen diren organoetan parte hartzea lan handia litzateke. Sindikatuko delegadu izatea eta talde politikoetan arduradun izatea onuragarri litzaioke. Baina nun gelditzen zaio guzti hori?

Egun partidu guztiak puesto eskeinka datozkio emakumeari. Batez ere eta denen gaineteik, emakumeen botoak nahi dituzte. (Hainbat ridikulizatuak izan ziren sufragista txoro haiek!) Elekzio edo hauteskunde giroa gainean dela dirudi; talde bakoitzak bere indarren potentziatzea nahi du. Gehiengoaren bila doaz eta ez emakume ausart eta liderren bila. Hala egiten dutelarik ere, pentsa daiteke, emakume gehiengo mugia araztea helburu polita dela.

Hau errepublika garaian guztiz borbildu zen fenomeno da. Orduko emakumeak, ikusi egin behar da, nolako gatza eta piperra zuten eta zenbat boto eskura zituzten. Nahiz eta emakume errebindikazioak ez egon tartean.

Gaur dakiguna zera da:

Ezin dugu politikatik at jarraitu. Politikan partizipatzen ez dugula uste bada ere, partizipazioa dago, zeren, gauzak dauden daudenean jarraitzeko indarra ematen bait diogu.

Aurrean dagoen gizarte honekin ados ez bagaude ere, nahi eta nahiez partizipatu egin behar dugu. Partizipatze honetan, geure interesen arabera gizarte antolaketan, emakumeok geuron politika egin dugula historiak demostratzen digu. Ez bada, sufragistarik izan ez balitz, gaur nun gure indarra?

INAXI LAZKANO

ABERRI EGUNA

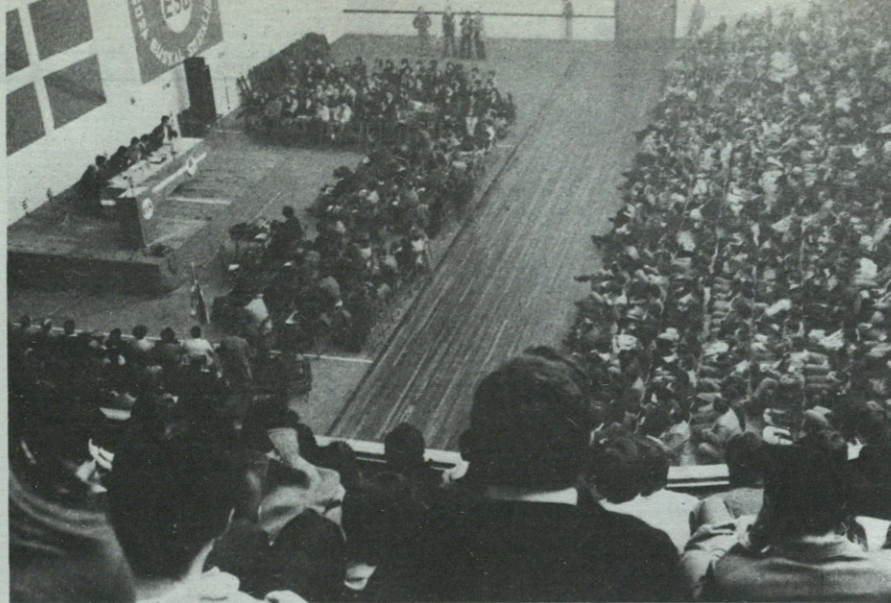
Euzko Alderdi Jeltzalearen Euzkadi Buru-Batzarrak Etxarri-Aranazen Otsaillaren 19an izandako biltzarrean Aberri-Eguna Apirillaren 10ean Gasteizen ospatzea erabaki du.

Erabaki au alderdi politikoei esana izan da, aldi berean jaialdi au alderdikerririk gabeko ospakizun abertzale bat bakarrik izan dedien asmoa degula adieraziaz.

Euzko Alderdi Jeltzaleak alderdi politiko euzkotar daneridei egiten die egun orretan gurekin bat egiñik jaia ospatu dezaten.

Etxarri-Aranazen,
Otsaillak 19, 1977

EUSKADI BURU-BATZARRA
GORA EUSKADI ASKATUTA

EUSKAL SOZIALISTA BILTZARREAREN

Kazetaurrekoa Bilbon

Otsailaren 19an, Euskal Sozialista Biltzarreak kazetaurreko bat eskaini zuen Bilboko "Ercilla" hotelean. Iazko ekainaren 11an Gasteizen plaza-ratu zenetik hona, ESB-ren hirugarren kazetaurrekoa dugu hau.

Azken dei hau, bi ideia nagusigatik burutua izan da batipat. Batetik, alderdi legeztatu bezala errejistroan sartzearen arrazoiak eta hauteskunderi buruzko planteamendua azaltzeagatik. Eta, bestetik, datorren martxoan eratuko duen II Biltzarreari dagokion informazioa aldeztu aurretik eman nahirik.

Kazetaurreko mahaia, Andoni Kaiero, Iñaki Aldekoa, Jose Luis Alvarez "Txillardegi" eta Karla Caballero arduradunek osatu zuten. Hogeiren bat kazetarik parte hartu zuen, galderak zein erantzunak euskaraz, espaineraz eta frantsesez egin zirelarik. Moderatzaile, Jose Aranzabal, ESB-ko prentsa bulegokoa.

ESB alderdia

Prentsa-agiria irakurri ondoren, elkarriketa irekia zabaldu zen besterik gabe. Erdal itzulpenean "Euskal Sozialista Biltzarrea" Partido Socialista Vasco bezala azaltzen denez, zentzu honetan egin zen lehen galdera.

Andoni Kaierok erantzun zuenez, ESB euskal indarren "konberjentzia" bezala sortu zen, baina kongresoan alderdi gisa bihurtu nahi asmoz. ESB, marxismo-leninismotik sozial-demokraziara bitarte-

ko sozialistak bildu asmoz sailatu izan da azken hilabeteotan. Bere aldetik eginalak egin dituelakoan dago, eta errejistroan sartzeko ordua iritsi denean, "partido" bezala azaldu du bere burua. Kaieroren hitzak errepikatuz: Izena da, ordea, gutiena, eta honek ez du ukatzen, eta ezta ahazten ere, noizbaiteko euskal sozialisten batasuna.

Madrilen errejistratu

DCV delakoa Bilbon errejistratu den

politika

arteak, ESB-k, aldiz, Madrilen aurkeztu ditu bere paperak.

Andoni Kaieroren erantzunari bagozkio, ESB-k ez du bere abertzaletasuna eta euskal jatorria frogatzen ihardun beharrik, eta ezta ere, beste zenbait bezala euskal homologazio baten atzetik ibili beharrik.

Gainera, sinbologiaren bat azaltzeko, hobe Euskal Herriatik kanpo errejistratzea, Euskal Herriatik kanpo jarriko lege bat denez gero, eta derrigorrez jarria, hain zuzen.

Legeztatzea baldintzopen ote?

UPI agentziako kazetariak, errejistratze honek ez ote duen baldintzapenik erakarriko geldetu zuen frantsesez. Txillardegiaren erantzunez, berriz, legeztatzeak ez du ESB-ren jokabidea aldaerazten, eta ezta hauteskunde orokorretan parte hartuko duela auresuposatzen ere.

Madrileko Gobernuari jokoia egitea ote denez, berriz, mahaia lehengo sistimaz izendaturiko alkateen mugimendua aipatu zuen adibidetzat, politika ez dela funtsean praktika baizik, nork bere postulatuak ahaztu gabe, noski.

Idea beronetaz, duela urte erdi plazaratu zenean, ESB-k entzun behar izan zituen kritika eta arbuiapenak gogorarazi ziren, ondotik talderik gehienak gauza berbera egiten ari direlarik orain. Txillardegi esan zuenez, agian harrokeriatzat har daiteke, baina ez dirudi oker pentsatzea, oraingoa kasuan lehengoan bezala, beste euskal indarrek ere guk eman dugun pausu berbera emango dutela geroxeago berek ere.

"Herrikoi", berandu

Aliantzei buruz, Euskadi, Madril eta Catalunya baino askoz ere atzeratuago dagoela agerterazi zuen Iñaki Aldekoa. ESB-ren ustetan, euskal alintza batek bi betekizun handi behar lituzke: 1- Hego Euskal Herriko nazio politika osotu bat. 2- Euskal ezker sozialisten batasuna edota fronte abertzale orokor bat.

"Herrikoi" batasunaz, berriz, ESB-ri proposamenak egin zitzaizkion, baina eztabaidak izan ditu eta ditu, sartzeko. ESB-ren ustetan, "Herrikoi" produktua beranta dateke, plataformak eta juntak modaz zeuden garaian burutua, nolabait Genikako "Asamblea Democrática de Euskadi" zelakoaren erreazkio bezala eragina lehen, eta "Comisión de los nueve" delakoarena, orain.

"Herrikoi" erakundea nahiko indar

**aurrezki kutxa
ziurtasuna
eta geroa**

**CAJA DE AHORROS
MUNICIPAL
DE PAMPLONA**

heterogeneoen, indar heterogeneon batasuna da, sortzaileek ere ez daudeke, antza, aski konbentziturik eta ez zaio posibilitate handiegirik sumatzen. ESB-ren ikuspegiz, EKA-ren auto-eliminazioak iritsi hau baieztatzen du.

Noizko euskal frontea?

Berrogei urtetako klandestinitatearen ondoren, indarren zatitze eta sakabana-zea ezin besteko da. Indarrak elkartu nahiaren lehen ondorioetako bat da ESB. Hildo beretik, ESB eta ANV elkartzeko bideak erraz urratu dira (ANV-k bere izen historikoak irautea nahi luke, eta ESB-k, berriz, gutienik "sozialista" hitza ager da-dila), eta orobat oraintsu arte ESB eta ESEI-ren artekoak.

ESB-k, Euskadin ari diren indar autonomistekin elkartzeko posibilitatea ar-buiatzen du, estatu mailan goiko ezker aliantzak posible ikusten dituen arren. A-bertzaletasunaren hurbil dauden taldeei dagokienez, berriz, ESB-k ez ditu, esate

PNV-ri emango, hain zuzen, gure helbu-rua den euskal sozialismoaren posibilita-tea deusezturik geratuko litzateelako. Ma-haiak aditzera eman zuenez, botoa PNV-ri ematekoaren iritzi hori idazle batek argi-tara eman du GARAIA aldizkarian, eta min asko egin digu.

ESEI-ren kasua

Aliantzak, batasunak eta bateratzeak egiteko ordu honetan nola daitekeen po-sible beste talde baten -ESEI- sorrera izan zen azken galdera.

Andoni Kaierok erantzua bezala, ESEI ez da orain sortua. "Euskadiko So-zialistak Elkartzeko Indarra" deritzan tal-de honek ESB-ren sorreran parte hartu-zuen, gero azalpen askorik eman gabe atzera egin bazuen ere. ESB-ren ustetan, agian esate ausartegia bada ere, ESEI talde intelektual bat da batipat, oharkabean edo, protagonismo baten atzean ari dena. ESEI eta ESB-ren arteko ideologi desber-dintasunak ez omen dira bi talde desber-

baterako, EKA eta MC zaku berean sar-tzen. Lehena, estatala den arren sortzez, tradizioz federala eta Euskadin nahiko autonomia delarik; eta MC, ordea, guztiz alderantziz. ESB-k ezdu ulertzen, MC-ren zentralismoa demokratikoa nola izan dai-tekeen federalista.

Galdera zehatz-mehatz bati erantzuz, baldin abertzale fronte bat gertatuko ez balitz, eta ESB-k hauteskundeetan ez hartu parte, ESB-k ez lioke bere botoa

din egiteko hainakoak, eta ESEI, orain, hemen eta aparte plazaratzea tamalgarri izan daiteke, eta pausu bat atzera euskal sozialismoaren abiakuntzan.

E.S.B.-ren prentsa-agiria

E.S.B. EUSKAL SOZIALISTA BIL-TZARREA egiazko politika egiteko asmo-tan sortu zen, ezker zentralistaren partidu nagusi batzuek Euskadin egin zezaketen be-zala.

Helburu hori hartuta, eta espainiar erre-suman somatzen zen agoera berriaz azterke-ta sakona egin ondoren, isilpetik irten ginen iazko Ekainaren 11.an, geure gainean har-tzen genituen arriskuez ongi jabeturik.

Gure erabaki harek, uste dugunez, az-karki sendotu du gure Aberriaren politikak-ekintza; eta denbora berrioi buruz, garbitzen eta egokitzen lagundu ere bai.

Bide beretik, Elkarre Politikoen "Regis-tro" delakoan bere inskripzioa sartu du.

Ongi jakina denez, Elkarre politikoen le-gean aldakuntza garrantzitsuak erantsi dira; eta orain lege horrek ba du beste europatar herrietan honi buruz egon ohi diren legeen tankera. Azken buruan, gainera, justitzi-tri-bunalek erabakitzen dute legeakuntza.

Horrek alde batetik, eta berehalako so-matzen diren politika-bideek bestetik, "Re-gistro" delako horretan sartzera bultzatu ditu partiduak oro.

Urte luzetan barrena isilpean burruka egin dugunok, ez dugun burrukalarri-bedein-kaziorik behar. Gure helburua garbi dago; geure herrirentzako ahalik eta askatasun eta autonomiarik zabalena lortzea; langileek ahlalik eta askatasun eta autonomiarik za-balena lortzea; langileek ahalik eta kontrolik handienak lortzea, eta dena Euskadi sozialis-taren aldera goazelarik. Horregatik abiatu du E.S.B.-ak hartuko duen erabakia. Behin eta berriz esana dugunez, baldintza batzuek be-harko dira gu sartzeko; amnistia orokorra eta Euskadiko bakegintza batetik; eta hau-teskunde-bana, bestetik, segurantzari batzuen barruan gertatzea, orkeia eta demodraz a gi-dari, partiduen artean berezikeriarik ez egi-tea; eta, honetara, gorago aipatu diren hel-buruak urrats honen bitartez lortzea.

Bilbon, 1977.ko Otsailaren 19.an.

soraluce

ERREMINTA - MAKINA KOOPERATIBA

APARTADO-37 TELF. 761440-41-42-43

800 entzuleren aurrean

Xabier Artzallus Ermuan mintzo

Uri-Buru-Batzarreak eratua, Xabier Artzallus arrakasta handiz mintzatu zen Ermuako Gurea Zinemaren, otsailaren 18an. Zortzirehun bat pertsona guztiz, erdiak inguru eibartarrak, adineko jende asko eta emakumea ugari.

Gaiaren aldetik, herri mailako hitzaldia, Alderdiaren lineari bagazkio guztiz koherentea, politikoentzat nondik heldu asko ba zukeen ere. Artzallusek berak hitzaldian zehar esango zuenez, normala, jende normalarentzat.

Euskarazko hasera luze batez, erdaraz eskaini zuen bere hitzaldia, tamalez Ermuan hala behar delako. Aldez aurretik "Euskal Ereserkia" kantatu zen, eta amaieran "Gernikako Arbola".

Politik botereaz birjabetu

Historia eginez, Xabier Artzallusek euskal jatorrizko erakundeak aipatu zituen, eta beste zenbait herritan gobernu mota absolutuak nagusi ziren garaietan, gurean formula paregabeak aurkitu zirela gogorazi, hizkuntzarekin batera foruak direla euskal kulturaren adigarririk bareziena ezarri.

Politik erakundeak galdu zituenetik, Euskal Herria nora ezean dabil, 150 urtetako burruka batean. Eta hain zuzen, duela 150 urte galduriko politik botere haretaz birjabetzea da gaur egun euskaldunoi aurkezten zaigun retoa.

Sabino Aranak ez zuen duela 82 urte alderdi jeltzalea behinengo helburu gisa sortu, askatasuna lortzeko tresna bezala baizik. Geroztik, alderdiak sorterazi zuen abertzaletasunaren sinbologia guztia. Luego han venido otros grupos que la han aceptado igualmente. Otras ópticas que han aportado temáticas distintas.

Euskal taldeen arteko errespetoa eskatu zuen, elkarri mokoka ihardun gabe, Herria bere epailari izango baita.

Alderdi burgesa

Ikuspegi marxista batez, munduaren historia klase burruka dela onartuz alegia, EAJ burgestzat jo daiteke. Baina, si no admitimos que la lucha de clases es siempre fundamental, es preciso considerar que parten de unas coordenadas que no son las nuestras.

Bizpahiru familia aberats izan ezik -abertzaleak izanagatik beren ondasun guztiak galdu zituztenak hain zuzen- oligarkia ez dela sekula abertzale izan esan zuen. Alderdiak ez duela ezin klase interesik defendatu. Eusko alderdia mugimendu herrikoi bezala azaldu zuen, baserriar, arrantzale, langile eta dendarien alderdia.

Artzallusek puntu honetaz salatu zuen, inork ez duela aipatzen, eusko alderdikiak, kontzejal, alkate edota funtzionario posturen bat duten artean, ez dutela botorik alderdi barruan. European, ordean,

oraintxe hasiak dira honetaz konturatzen, alderdiaren aparato guztia politikoen eskutan dagoela ohartuz.

Orobat "clericalismoa" leporatzen zaionean. Alderdia sortu zen garaian, herriaren katolikotasuna ez zen dudatan. Hala ere, ezein apaiz afitia zitekeen Eusko Alderdian. Era berean, inork ez bide du gogoratzen, Euskal Herria gerrara atera zela 1936 urtean, Espainiako apezpikuen eskomikapenen artean.

Hauteskundeak

Artzallusen ustetan, garai berri bat bizi-tzen ari gara gaur egun: negoziaketaren garaia. Iadanik duela hamabost urte Alderdiari berari zuzenki proposatu zitzaioenez, negoziaketa honek bi alderdi ditu: alde batetik, monarkiaren iraupena ontzat ematea, eta bestetik, langileen eskakizunak abia eraziko dituzten alderdi "moderatuak" indartzea eta nazionalitateci erantzun bat ematea.

Espainiako Estatuak demokrazia giroko homologapen bat lortu behar du Europa aurrean, eta euskaldunok behar dugu aukera honetaz baliatu. Zentzu honetan ditugu laster hauteskunde orokorrak.

Alderdiak martxoan egingo duen kongresoan erabakiko du hauteskundeeetan parte hartzea edo ez. Dena den, Artzallusen iritziz, hauteskundeak ez dira ehuneko 100 garbiak izango, baina ordezkartza baliagarri bat erakur diezaiukete. Era berean, ez du erabateko demokrazia bat suposatuko, baina bai ondoko ekintzetarako plataforma aproposago bat: Las elecciones traerán consigo un nuevo proceso imparale, a no ser que recurran de nuevo a las armas como el 36.

Politik autonomia

EAJ-ak ez du ahazten Euskal Herri guztiaren batasuna Europa mailan, baina gaueko, hego aldeko lau herrialdeentzako politik autonomi bat proposatzen du. Artzallusek esan bezala, goi politika, harmada, estatuarte harremanak, adua-

nak eta goi finantzat izan ezik, todo lo demás es cosa nuestra.

Herri bezala iraungo badugu, euskal gobernu bat behar dugula ahalik eta azkarraren esan zuen. Ekonomi krisia gogorazi zuen, Gipuzkoako "per capita" nola jaitsi den, voracidad del capital salatu eta Euskal Herriko alderdi zein sindikal indarrei erresponsabilitatea eskatu zien ordu honetan. Erresponsabilitate honen lekuko jarri zituen, 1937ko erretiradan lantegiak erre ez zituzten ELA eta UGT-eko langileak.

Nekazaritza, arrantzoa, abelzaintza, satadura, etab. aipatu zituen, para todo esto necesitamos el poder esanez. Eta erantsi: Hay muchos que están deseando que la industria se vaya de aquí, y no siempre la derecha.

Azkenik, gurea ez dela prozesu iraultzale bat izango, eta behar direla indarrak neurtu esan zuen. Axaxaka eta demagogia egitea erraz dela, baina politika, praktikan, beste zerbait dela, eta behar dela jakin has-ta donde se puede tirar de la cuerda sin que vuelva el derecho.

Lerrouxismoaren beldur

Sabino Aranak, euskal zapalkuntzaz mindurik eta probokaturik esan zituenak leporatu zaizkio sarri Alderdiari, etorkinak aipatzean. Inork ez du, ordean, salatzen, las barbaridades que se han hecho a partir de 1876 en nombre de la unidad de España.

Es vascos todo aquel que trabaja en Euskadi y asume su responsabilidad como tal -esan zuen. Pero prepararos a la zancadilla lerrouxista. Artzallusek uste duenez, ezker zein eskuineko faszistak kanpoko langileak euskal mugimenduen kontra jarri nahirik, egundoko montai egingo dute, ondoko hilabeteetan, ETA, PNV edota behar diren siglez izenpeturiko panfletoak zabalduz. Azken erreferendumean zabalduko zen-bait lerrokada irakurri zuen froga bezala. Hizlariak amaitu zuen esaten, Galiziatik datorren gailegoari ulerterazi behar diogula, Euskadi libre ez den artean, Galizia ere ez dela izango.

ESEIren agerpena Euskadiko langilego eta herriarl

ESEI (Euskadiko Sozialistak Elkarte Indarra), Hego-Euskadin (Araba, Bizkaia, Gipuzkoa, Nafarroa) lanean ari den erakunde politiko abertzale eta sozialista bat da, langilego eta bere inguruetatik etorritako taldekideez osotua.

ESEI tarren lan eta ardura politikoa ez da gaur sortua. Gutariko gehienok, militante mailan diktadurapean, klase borroka eta Euskadiren askatasunaren aldeko esperientzia latz eta luzea bizi izan dugu, zein lantegietan eta hauzoetan, nola herrietan eta euskal kulturaren indartze lanetan.

ESEIk uste du, nazional askatasunaren aldeko borroka eta sozial-ekonomik askatasunaren aldeko borroka, enbor bereko adar direla. Horregatik, ESEIri deritza, bion uztarpenak langilegoaren jabetasun osorako borroka bakarra adierazten duela, hots, sozial eta nazional askatasuna. Euskadi barnean ematen dira hain zuzen, klase desberdinen arteko antagonismo eta ezeztapenak, horregatik Euskadi barnean eduki behar dute soluzio bidea.

I

A. ESEIk, nazio zentzu ezentzialista baten aurrean, nazioa egiztapen historiko baten barnean oinarritzen du, hau da, historiaren zehar ezaguturiko aldakuntza eta transformaketei atxikia bere ekonomi eta ideologi egituretan integraren dialektikoa dela bide.

ESEIk Euskal Herriaren, hots: Araba, Behe-nafarroa, Bizkaia, Gipuzkoa, Lapurdi, Nafarroa eta Zuberoa, nazional nortasuna uka-ezinezko dela dio. Azpimarkatu behar da, Euskal Herriaren nazional nortasuna, alde batetik historian zehar gure bizi moldeen ardatz izan diren bereiztasun ekonomiko, sozial, politiko, administratibo egituregatik, itxurartuz eta sendotuz joan dela, eta bestetik, azken bi mende hauetan autogobernuaren sustrai eta errealitatearen alde, borroka gotor bat daramaten langilegoaren eta talde herrikoien eraginez.

ESEIren ustea da, Euskal Herriak —nazio izanik— bere orainaren eta bere etorkizunaren jabe

izateko eskubidea duela, hots, bere politik agintea eskuratzeko, bere nortasuna eutsiz eta desarroilatuz joango dena eta bere barnean emango diren gizarte kontraesanak, Euskadin eta Euskaditik konponduz arituko dena, sozial aldakuntza posiblez, Herriaren interes eta helburuekin bat eginez.

B. ESEIk, Euskadin egindako lurralde eta instituzio banaketa salatzen du. Denok dakigu, Euskadiko eskualde historiko bakoitzak, bere berezko eboluzioa ukan duela; halare, Euskadik, politik eta eskualde tradizioei uko egingo ez zien nazional batasuna lortua zukeen aspaldi, baldin eta nabarmenki, euskaldungoaren nahi eta xede aldaezinen aurkako ekintza desegileak erabili izan ez balira, zein Estatuaren aldetik, nola Eliza instituzionalaren bidez. Era berean salatu beharrean gaude euskal aberriaren eraiki lanetan arduratu ez diren talde eta erakunde politikoen axolagabekeria, maiz haren aurkako jokabidetan etsaikide izan direlarik.

ESEIren eritziz, Hego Euskadin azaltzen den instituzional lotura honen problematika da, Euskal politikari bereiztasun eta ñabardura dezberrintasun bat ematen diona, beste nazional minoriekikoen aurrean. Bide batez, ESEIren eritzia da, problematika hori, eta Euskal Herrian diharduten indar politikoen korrelazio konkretua kontutan harturik, beharrezko zaigula talde politikoen koordinatze berezko bat, baldin eta prozesu autonomiko baten helburua lortu nahi badugu epe laburrean.

ESEIk, Euskadiko eskualde historiko **GUZTIAK** marko politiko jakin baten barnean biltzearen alde ihardungo dela adierazten du. Gure herriaren batasunaren edozein alderdi onartzen duen neurri ororen alde aterako da, eta euskal lurreko batasun instituzionala benetan aitortzen eta sendotzen ahaleginduko den indarrekin batera arituko da.

Euskal izaki politikoaren konstitutibo gaiak gaur egungo Nafarroako eta Arabako egoera foralak onartuko ditu guttuenik, beren euste, zabalitze eta demokrazia osatzerako behar diren baituntza politiko eta juridikoak hauta emanaz.

C. Etorkinek gure herrian duten pixua uka ezinezko da. Fenomenu honek garrantzi handia du, gure herrian produkzio indarren desarroiloa egoera politiko bereizi batetan eman bait da. ESEIk, kanpotik etorritako langileen eta arazo honek eus-

kal kulturen eta egituren dituen konnotapenak kontutan izanik, gogora erakartzen du, Euskadik bere historian zehar edozein giza aportazio bere egin duela, ondoren bizi molde berrietan laburtuaz, baina funtsezko jarraipenik hautsi gabe.

ESEIk badaki, Estatuak bere zerbitzutan dituen tresna edo erakundeak eta Hego Euskadi menderatzen duten ekonomik talde indartsuak, ez dituela azken aldian etorririkoei tokatzen zaien erabateko integrazio azkar bat gerta dadin erabiltzen, baizik eta, hain zuzen, horrelakorik gerta ez dadin. Alde batetik, bere lan indarra Euskadi barruan saldu, eta integratuaz aurrerantzean bertan bizitzeko asmo duen oro jotzen du ESEIk euskal langiletzat; bestalde, Euskadiko langilegoaren interes mota guztiak beregan bildu ahal izango dituen euskal nazio baten zentzu dinamikoaren alde dago. ESEIk badaki, azken aldian etorritako langileen interes sakonena, bertako langileen eta lehenago etorritakoen nazional klase interesekin bat datoztela.

D. ESEIk, Euskal Herriak jasaiten dituen kultural eta linguistiko zapalketa mota guztiak salatu, eta gure hizkuntza nazionala, euskara, ororen hizkuntza izan dadin borrokatuko dela adierazten du.

II

A. Kolektibismoa eta ekonomi berdintasuna lortze aldeko borroka aspaldikoa eta erro sakonduna dugu Euskal Herriaren historian; denontzat da ezaguna borroka horren ezaugarriak bizia ematerainokoak izan direla azken aldi honetan. Gure herriarekin bat, geuk ere aintzat dugu gure arteko kementsuenen gataskak Euskadi eta Espainol Estatuaren baldintza politikoak sakonki aldarazten lagundu duela, horrela sozialismo berezi baten bide eta posibilitateak gure Herriari zabal ki irekiaz.

Egun, ESEIk eta beste euskal sozialist taldeek Euskadirentzat sozialismoa aldarrikatzen dutenean, euskal langileriaren egoera objetiboa dute kontutan eta horrexen adierazle dira.

B. ESEIren ustetan, Euskal Herriarentzat sozialismo bereizi baten eraiki lanak, epe laburrean eta osoki harturik, sozialist mugimendu indartsu bat behar du Hego-Euskadin. Mugimendu honen autonomia gorderik, honako ezaugarriok bildu behar ditu: 1. Hedadura jakin batetan arituko de-

na; hots, lurralde osoan. 2. Bere azterketa teoriko-politikoen adieramoldean eta praxiaren egitean erabat aske ihardungo dena. 3. Nazio arteko mailan, estatu mailan edo estatu arteko indar politikoekin berdintasunezko harremanetan arituko dena.

ESEIri deritza, Hego-Euskadiko langilegoak behar duen Sozialist Alderdiak, honako ezagupide bereizi hau behintzat bere baitan batu beharko dituela:

- a) Sozialista behar du izan egiazki, hau da, Euskadiko ekonomik, sozial, kultural eta politik egituren eraldatze iraultzailea posible egingo duen tresna, hots, ideologikoki eta organikoki egokia; beste masa erakundee-kin batera klaserik gabeko gizarte baten eraikuntza aurrera eramanez, produkzio in- darren eta agintearen benetako jabetza eta kontrola izango du.
- b) Historiaren eta gizarte eraldatzearen az- terketarako marxist metodologia erabiliko du.
- c) Klase nortasuna agertu behar du, sozialista giroko jatorria duen militantegoa osatzean, taktika eta estrategiaren adieramoldean eta bere politik praxisa betetzerakoan. Beraz, masa alderdi baten jitea hartu behar du.
- d) Argi eta garbi errespetatu behar du masa erakunde sindikal eta herrikoien autonomia, sozialismorako estrategia zuzen bat eta gi- zarte sozialista aske, pluralista, berdinta- suneko, deserdirakoi bat gerorako finka- tuaz.
- e) Alderdi demokratikoa behar du izan, baina ez soilik askatasun konkretu eta mamitsuen onartze eta defendatzearen espresabide, be- rauen aitzindari izan baita maiz gure He- rria Europako historian. Askatasunaren era- biltzeta osoak, gizarte eta ekonomiaren plan- gintza demokratiko batez sendoturiko au- togestiorik zabalena eskatzen du langile- riaren eskuetan.

Alderdiak bere egitura eta jokamoldean, eraiki nahi duen gizartearen imajina behar du izan, eta dogmatiko kutsurik gabea; so- zialista diren talde guztiak egiazki uztar- tzeke eta talde horien planteamolde teo- riko eta praktikoa lotzeko kapaz izango dena.

Demokraziaren eraginez, eta Euskadiko lu- rralde osaketa bereizita merio delarik, Al- derdia konfederal erako organiko egitura batetara beharturik geratzen da.

- f) Estatu mailako ezker taldeek darabiltzaten era berdinean erabiliko ditu sistematik lor- ditzakeen politik posibilitateak.
- g) Internazionalista behar du izan, sozialist iraultzarekin eta munduko herri eta nazio guztiekin, bereiziki penintsulakoan hazkun- tzarekin bere indarrak bat eginez.

III

— ESEIk jendaurreko agiri honekin, benetako izaki politiko baten zeregin guztiak bereganatzeko nahiarekin batera, goian agertu dugun erako al- derdi baten lorpenarekin bat datorren barne-muin eta ideologia koherente baten jabe egiten dela adierazten du.

— ESEIren ustetan, euskal ezkeraren sail ba- koitzaren puskaketa eta hutsuneak kontutan izanik, ezin du talde bakoitzak euskal sozialismoaren ager- pen osotzat bere bururik jo.

ESEI, hain zuzen, euskal ezkeraren barru- tian agertzen den hutsunea nabaitu ondoren sortu da, izaki konberjente eta sozialista bilaka nahiz: ESEIk ez du eginiko euskal alderdi sozialistatzat bere bururik jotzen, eta ez du gerora begira ere Alderdia berak bakarrik osatzeko asmorik. ESEIk, talde politiko denez, beste talde politiko sozialista abertzaleekin batera, saiatu eta lana egingo du gure langilegoak behar eta galdatzen duen Alder- di Sozialista egi bihurtu dadin.

ESEIk bere politik jokabidea aurrera eraman eta oztopoak baztertzen lan egingo du, euskal ez- kerraren eraketa sendoa lortzeko bidea ireki kon- promisoa bere gain harturik.

Lehenxe emaniko ezaugarriak beregan bilduko dituen alderdi baten osaketaren alde irten eta bo- rrokatuko da ESEI. Era berean, ez du instantzia baterakoi batek epe laburrerako behar duen, eta konberjentzi taldeek erabakiko duten jite eta era aurrez ematen. Oraingoz, honako era honetan oina- rritzen den politik konberjentzi ausart batetara lotuz eskaintzen du bere burua:

a) Gerora hain beharrezko izango dugun eta giro ireki batetara eramango gaituen ezker alderdi eta talde guztien elkar-ulertze asmo trinkoan ihardungo gara. Era honetan, denok ditugun kideetasunak eta garaitu behar ditugun berdinezak ikertuz, pertsona, talde eta berauen kabuen tajutze baliosari bide egin behar diogula deritzagu.

b) Euskal ezkerre elkartzera eramango gaituen politik-lan konberjente baten hedaketan saiatuko gara. Deritzagunez, harreman, ahalegin eta ekintza elkartuen kide-tzetik sortuko da koordinaketa. Honexek adieraziko digu behin eta berriro, ezker taldeen baterakuntzak lortzen duela soilki masaren arreta, zeren eta elkarren arteko borrokek euskal eskuin eta estatal ezker-eskuin oro indartzen baititu. ESEI konberjenti xede mota guztiak aurrera eramatera konprometatzen da, eta ezker taldeek eta sailkatu gabeko ekintza eta eritzi-taldeek aurkezturiko proposamen guztiak positiboki bultzatzera ere.

— Garbi dago abertzale kontzientzi sakon eta euskara nagusi duten eskualdetako, edo-ta gainontzeko euskal lurraldetako proletargoaren eta beste langile independenteen beharrak jaso eta erantzun asmoz osaturiko eredu ideologiko bat landu

behar duela euskal ezkerrek. Hortik non, euskaraz mintzatzen den Hego-Euskadiko klase eta sozialista nahi garbiko taldeen tajutze politikoa ahanzten ez duen ESEIk, bere ahalegin eta kemen jorienak euskaraz mintzatzen ez diren Nafarroako, Arabako eta Bilboko ezker aldeko lurraldeei eskaintzen dizkien. Azken lurraldeotako militantzari dagokio batez ere, Euskadiko sozialismoaren eraiketak behar dituen erantzunen mailaketa orokorrean sortzen diren arazo berezi eta soluziobide mota propioen definitzea.

Agiri hau Euskadiko herriaren eta gainontzeko talde politikoen aurrean zabaltzen duguneko honetan, ESEIk bere egiten ditu langileriaren interesak. Bestez, herrian bertan edo herriaren bizkar sorturiko asmo desegokien aurka jartzen da, egungo egoera politikoa eskatzen duen Euskadiko sozial eta abertzale borroka eragingo duela adieraziz. Garbi dakusagu abertzale sozialistoi inoiz baino gureago zaigula arrazoin historikoa, eta, horregatik, ESEIko militanteok politik instantzia guztitan parte hartu eta Euskadi askatu baten alde borrokatuko den gure sozialismoa aztertzen eta gihartzen den tokitan izango gara.

GORA EUSKADI ASKATUA
GORA EUSKADI SOZIALISTA

Iruinean, 1977ko otsailean.

Mikel Zabala, Gregorio Monreal, German Goienetxe, Abel Muniategi eta Iñaki Intsaurreagak plazaratu zuten E.S.E.I., Iruinean, Urtarrilaren 18an.

Agiriko puntuak xehatu eta argitu zituzten batipat. Abel Muniategik euskara jatorrean aurkeztu zuen, "elkartze" hitza azpimarratuz. Monrealen saioa izan zen, agian, sakonena eta interesgarriena.

EHAS, KAS, EIA eta ESB-ri buruzko galderak egin zizkien jendeak. Baita Ipar Euskadiz ere. Langile hitza zentzu zabalean hartu zuten.

Hona sozialista talde berri bat plazaratu. Sozialista taldeak elkartzeko indarra izan dezala opa diogu.

LOPEZ ADAN "BELTZA"

"ZUTIK" ez du ezer uzten

"HAUTSI" ren aldekoa da

Beltzak elkarrizketarako gogo gutxi du. Eskarmetaturik dago. Izan ere esandakoetatik komeni zaizkionak bakarrik argitara eman izan ditu zenbait astekarik. "Euskal burgesiaren aurka esandakoak argitara eta ezker sukursalisten kontra esandakoak gorde egin dizkit astekari batek, oraindik orain" esan digu Beltzak.

Lopez Adan "Beltza" ETA Vren buruetako bat izan zen. Gaurregun pentsalari bat bilakatu da. Zutik ezer uzten ez duen pentsalari zirikatzailea.

"Abertzaletasuna etxetik hartu nuen. Erasoaren beldurrez bizi ziren etxe hoietako batean jaioa eta hazia nauzu. Amak ez bait zekien euskararik, erdaraz mintzatzen ginen etxean, nahiz eta aitak euskaraz hitzegen jakin. Garai hartan eta Gasteizen hori gertatzea ez da harrigarri. Valladolidelikeko Unibertsitatera joan nintzenean oso beste mundu desberdinaz topo egin nuen. Etxean hartu nuenaren oso desberdina zen, noski" dio Beltzak.

1962. inguruan EGI ondora bildu zen. Handik laster, 1963. aldera, ETArri hurbildu zitzaion. ETArekin bigarren belaunaldikoa dugu. Ordu-rako Madariaga eta Txillardegik utzia zuten ETA. Zalbide, P. Iturrioz, Eskubi eta abarren garaia zen.

Gaurregun ez da ETAKoa. Liburu eta idatzietatik da ezaguna batipat. "Historia del nacionalismo vasco" eta "Nacionalismo vasco eta clases sociales" deitu liburuak eman diote sona.

PNV euskal batasunaren sinbolo

Z. Argia: Aintzinako Euskal Historia zaharra utzi eta aipa dezagun historia berria. ETArekin, hain zuzen ere, ETAK zatiketa asko izan du. Zaharra eta Berria; V. eta VI.

Beltza: ETA ZAHARRA eta ETA BERRIA, ETA V. eta ETA VI. zatiketa oso desberdinak dira. ZAHARRA eta BOSKARRENA ez dira gauza bera. Ezta BERRIA eta SEIGARRENA ere.

Boskarren Batzarrea egin zenean gehienok marxista-leninistatzat jotzen genuen geuron burua. Proletargoaren zerbitzutan egin nahi genuen estrategia, nahiz eta klase herikoi guztiak lotzen saiatu. Komunista iraultza egin nahi genuen Euskal Herrian, problema nazionala gurea zelako eta geure estrategia nahi genuelako, independentistak ginelako.

Baina ETA V horrek -ETA BAKARRA- beste pauso batzuek aurrera eman zituen. Batasunaren kanpaina zen lehenengoa. Garai hartan, herrikoi jende askok PNV onartu zuen sinbolo bezala, euskaldunon batasunaren sinbolo bezala. Batasunaren kanpaina harekin gertatu zena garbi dago: partiduak ondo erakutsi

zuen gurekin eztabaidarik ez zuela nahi. Bestalde, Euskal Herrian politika egiteko ETArekin ibili behar zela jende askok onartu zuen garai hartan. Baina abertzaletasunaz onartu zuen. Langile jende asko zegoen barruan, baina abertzaletasunaz. Gure estrategiari zegokionez langile mailan hasi ziren lan egiten lantegietan. Lantegi-ko arazoez estrategia egokia zeramaten. "Frente Obrero" sortu zen. 1968-69 huelgetan barruraino sartuta zebilen.

V eta VI zatiketa heldu zenean bien heldoan zegoen "Frente Obrero" hori. "Frente Obrero"-k Boskarrenari kutsu sozialista, kutsu komunista ematen zion. ETA zatitu zenean reaktionarioenak geratu ziren buru Boskarrenean. "Langile Frentea", gure bidea baztertu egin zuten orduan eta Vgarrena hutsa erreibindikatu zuten. Atzera emandako pausoa zen, noski.

Langile Frentea baztertu

Z.A.: Zatiketa izan zenean "Langile Frentea" hori, behar bada, ez batean eta ez bestean geratu zen. Gauzak hobeto garbitu zai geratu zen, agian. Gero, ordea, Etxaberen eta joera bazter-

tzen hasi zenean eta berriro 71-72an, ETA gorpuzten hasi zenean "Frente Obrero" barruan sartu zen. Eragin handia izan zuen gainera.

Beltza: Agintari mailan ari naiz hizketan. Boskarrenaren izenean mintzo zirenek, agintari mailan zihardutenek baztertu egin zuten. Langile Frentea eta Nazional Frentea buruz-buru jarri zituzten elkarren aurka. Iraultza komunistaren kontra sozialismo hutsa, lanbrotsua, ipini zuten.

EGI batasunaz batasuna egin zutenean beste urrats bat atzera egin zuten. "ETAren barruan abertzaletasunak izan behar dugu denok. Zein sozialismo mota hartu Beltzaren Nagusian erabakiko da" erabaki zuten. Beste pauso bat atzerago.

Hau ondo aztertu behar da. Vgarrenean arrazoi zuenik ez dut esan nahi. Hori beste kontu bat da. Euskal Herrian, eta euskal langileari dagokionez, estrategia estatista ez da bide zuzena, ez da egokia. Zentzu honetan, abertzaletasunaz gortzerakoan, ETA Vgarrena ETArekin hildoa-ri jarraitu zitzaion. Baina atzera emandako pausoak ere egiazkoak dira. Batzuegatik galdu zuen ETAK hainbeste asti. Eta horrexegatik heldu zaigu gauroko egunera hain bilutsik eta hain txiro.

Z.A.: 68-69ko huelgetan ala 74ekoetan izan zuen Langile Frentea eragin gehiago zure uztet?

Beltza: 68koetan gehiago, noski. Bizkai aldean batez ere.

Z.A.: 1974garren abenduaren 3an ETAKo Langile Frentea Gipuzkoa osoa eta Bizkaiaren zati handi bat gera erazi zuen. Abenduaren 11an MC, ORT eta abar sartu ziren eta lehen-dabiziko huelga orokorra lortu zuten.

Beltza: Oker ez banago, 74garren urtean ETArekin barruan haustura ikaragarria gertatu zen: ETA m, ETA pm eta LAIAREN bereizketa. Langile Frentekoak, berriaz, ETApm-rekin batzuk, LAIArekin

beste batzuk eta beste zenbait noraezean geratu ziren.

Gauza bat da ETaren herriarekiko eragina eta esanahia. Hori oso eraginkorra eta eginkorra izan da. Hor dago alde. ETA ezaugarri eta sinbolo bezala onartua zen. Baina ETAVgarrenaren Langile Fren-teak ez zuen behar bezala lanik egin. Langilegoan lan agiteko ez zen behar bezala organizatu.

Z.A.: Langilerian oinarritua ez den talde batek arrakasta gutxi izan dezake. ETak egin deiei langileria jarraitu zaie. Nola jaten da hori?

Beltza: Dei guztiek ez dute arrakasta eta erantzun berdina izan. Txikia edo Goikoetxea edo honelako norbait hil zutenean "herriaren alde odola isurtzen ari

roka hartan ihardun. Ekintza pertsonal harmatuak landu zituen. Zatiketaren aurrekoak ditu ETak Langile Fren-tearekin izandako gorabeherak, beraz. Jokabide horren fruitu da LAIA. Herri osoa sutan dago eta ETak ez du herri horri erantzuteko gorputzik.

Z.A.: MC, ORT, eta abar ez ote dira masa mugimendua baliatu ETaren lanaren fruitua jasotzeko?

Beltza: Hori beste historia bat da. Masa mugimendua aipatzen dudanean ez naiz ORT, MC, eta hoietaz ari. Gure artean za-baldurik dien Biltzarre Mugimendua eta Komiten Mugimendua dut batez ere gogoan. Bere burua organizatzen, borroka zuzentzen eta egiten duen masa mugimendua ari naiz. Horren barruan sarturik, partidu estatistikak, ETak eginda-koaz baliatu direla? Egia da. ETak bota zuen hazia. Mito gisa jendearen nahia z-rroztan lagundu zuen ETak. Baina Jendeak zerbait egin nahi zuen. ETak, aldiz, eguneroko bizitzan eta lantergietan lan konkretua eta lan publikoa egiteko ez zion ezer eskaintzen jendari. Jendeak esan zuen beraz: "hauek ere autodeterminazioaren alde dira, iraultzairen alde dira. hemen sartuko gara".

V. eta VI. haustura gertatu zenean VInak hartu zuen estatista bidea nabarmena zen. Alde horretatik abertzale independentista denok, guxi gorabehera, eta poliki poliki, Vgarrenaren hildoa geratu ginen. Vgarrenak hartu zuen bidea erabat iraultzailea zenik ez du esan nahi, ordea. Erreakzionarioek eragin haundia zuten eta ETak ez zuen langile mailan gorpuzteko erarik izan, nahiz eta talde batek hori egin nahi izan.

Jendeak aurrera jo zuen. Herri mailan bere burua organizatzen ari zen: herri-ka, hauzoka, lantergika. ETak ez zuen hoientzat erantzun organizatiborik.

Garai hartan langile asko ari zen lantergian, eguneroko bizitzan, langile mailan lanean abertzaletasunak eraginik. Langile alderdi bat bezala nahi zen egin borroka. Baina abertzale zentzuz, independentzia nahiari eutsiz eta beste kalse herrikoekin hautsi gabe. Langile munduan lan egiteko gogoa denok genuen, Vgarrengoe eta Vgarrengoe. Baina bazterturik izan ginen.

Askatasuna-internazionalismoa

Z.A.: Zuk idatzatako "Carta a los revolucionarios vascos"en proiektu bat agertzen zen, ELNASen proiektua. Zure proiektu hura LAIAen hezurramaitzen dela uste al duzu?

Beltza: Asmo hori martxan jartzeko joera haseratik zen. Nik ez nuen asmatu. Askok nahi zuten eta oso airean zegoen asmoa idatzi besterik ez nuen egin nik. ELNASen proiektua oso argia zen. Euskaldunok bereziak gara, eta bereziak gare-lako geure estrategia berezia behar dugu. Langile Alderdi bat sortzea proposatu genuen: Langile eta nekazari Alderdia, noski.

Z.A.: Leninen tesiak dira, noski.

IRALUTZAILE TALDEAK
AURREAN LILURATURAK
MOLDE IRAULTZAILEAK

INDEPENDENTZIAREN ARI
HORI IRAULTZAILEA E
DELA GEUK FROGATU

BURUZAGIEN ESANETARAK
GANIZAZIOA EGINTEN BAT
ESTATALISTA ETA MEN
TZEN

Beltza: Bai. Dudarik ez. Garai hartan oso marxista-leninista ginen. Lehendabizi, Langile Alderdi guztiz independentea sortzea zen gure asmoa, beraz. Internazionalismarena zen bigarren pausoa: Euskal Herriko langileari lehentasuna eman Espainiako langileria-aren batasuna egin -batasun internazionala— etsai berberak bait ditugu. Eta langileria-aren iraultza batasunarekin egin behar da.

Hirugarrenik, Frente Nacionala bera zen. Euskal Herrian badaude langile klaseak ez diren, baina menperatzaileak ez diren klaseak. Nazionalki menperatuak daude, bestalde sozialki ez dira menperatzaileak, langileria-aren inguruan batu behar dira, beraz, esaten genuen. Hauek ziren 3 puntuak. Batez ere LAIAren aldetik Euskal Langile Alderdia sortzeko asmorik bada. "Unión Patriótica Abertzale" hildo honetatik dihoanik ez nuke esango. Nere iritziz estatista iraultzaileekin elkartu behar da. Euskaldun abertzaleek gure etsaiak direla pentsatzen dute oraindik ere zoritxarrez. Bestalde Frente Nacional horretan ezin du burgesiari sartu, herriaren kontrako jokabidea hartu bait du.

Z.A.: Espainiako iraultzaile taldeekin elkar-tu behar dela diozu. PCK iraultzailetzat jotzen du bere burua, MCK zer esanik ez; ORTEK berdin; LCRI ezin iraultzailetasuna ukatu "R" hori duen bitartean. Hoiekin fronte bat egin behar dela iruditzen al zaizu?

Beltza: Alderdi batek beste alderdiekin bat egitea normala da. Alderdiak beren jo-koa egiten dute, beren konponketak egi-ten dituzte. Iraultzaile taldeek ere hau-teskundeen aurrean liluratutik beren ikuspuntu eta molde iraultzaileak bazter-tzen ari dira. Suarezek tokia eman diezaie-la nahi dute. Nik ez dut zein ari diren joko-egiten, esango.

IRALUTZAILEKIN elkartu behar iraultzaileekin azpimarratzen dut. Iraultzaileak ez direnek Espainiako sasi-bata-

gara, herriak gurekin dagoela erakutsi be-har du, egin beza huela mundu osoak" dei egin zuen. Eta langileria ez zen kalera atara. Larrialdi batean, une latz batean ETak dei egindakoan herriak erantzun izan du, baina ETak adierazten eta he-rriak bizi duen une larriarengatik. Ez apa-rato bezala indarra duelako. Nik ez dut ETak berez duen arrakasta ukatzen. Az-tikeriaz edo mitologikoki bezala igertzen zion herriak nahi zuenari. Alde horretatik erantzun eginkor eta iraultzailea izan da.

Baina langileria-aren organizatiboki sar-tzeko, langileria-aren eguneroko borrokei erantzuteko eta lehen pausok emateko ETA V. motela izan da. Garai hartan, 70-etik aurrera, langileriak, bere burua orga-nizatzen jakin zuela, borroka asko egin zuen Euskal Herriaren. ETA ez zen bo-

ERE HAUTESKUNDEEN
BEREN IKUSPUNDU ETA
BAZTERTZEN ARI DIRA

EKO BORROKA ETA NAHI
LANGILERIARENTZAT ONA
BEHAR DUGU BIZITZAN

AKURTZEN DEN MASA OR-
DIN BADUGU SOZIALISMO
LATZIALEA HEZURMANI-
GARA

suna eskainiko digute. Sozial aldetik ere iraultzaren aurka izango dira. Gure etsaitzat jo beharko ditugu, beraz.

Herri mailan, ordea, honela azaltzen da problema: Langilieriaren atal batek euskalduntzat, abertzaleztat eta independentistat jotzen du bere burua; beste bat, berriaz, espainoltzat edo euskaldun espainoltzat du bere burua. Antagonistak ez diren bi alderdi hauek batu egin behar dute Euskal Herrian eguneroko borrokan. Hor ikusiko da egiazko internacionalismoa. Proiektu desberdina baldin badute ere lantegi berean sartuak dira. Nazional askatasunaren alde den langileria onartu behar du batek; besteak, aldiz, independentista eta abertzalea ez den hori ez du etsaitzat jo behar. Bestela internacionalismo eta sozialismo hori gezurrezkoak dira.

Z.A.: Zure ustez, beraz, Espainiako alderdi iraultzaile batek iraultzailea izan nahi baldin badu ez du independentziaren aurko jo behar. Alderantziz baizik, Euskal Herrian finkatua bada independentziaren alde borrokatu behar du.

Beltza: Ez. Ez da hola. Espainola den partidu batek autodeterminazio esku-bidea onartu behar du. Autodeterminazioa ez da hauteskunderen bakarrik egiten, prozesu batean egiten da. Egia guk independentzia hautatzen baldin badugu, hori errespetatu ez ezik, horretan lagundu ere egin behar digute. Independentziaren aldeko borroka eta nahi hori iraultzailea eta langilieriarentzat ona dela geuk frogatu behar diegu bizitzan. Orduan ez dut uste independentziaren aurka jokatu dute nik, alde baizik. Jakina problema duenak eman behar dituela lehen urratsak iruditzen zait neri. Eltzetik babak geuk atera beharko ditugu.

Kontragizarte bat sortu

Z.A.: Erreferendumaren bidez erabakiko omen da gure askatasuna. Hala diote Espainolista Alderdiek. Zentzu horretan erabiltzen al duzu autodeterminazioa?

Beltza: Ez zuzenki. Tratuan hasterako zentzu berdinean erabiltzen dugun ala ez jakin behar dugu. Hauteskunderen bidez herriari askatasuna ematen baldin bazaio eta alienazioa kendu, orduan onar daiteke hauteskunderen erara edo modura autodeterminazioa egitea. Zentzu hori ere ematen diot.

Baina neretzat benetako autodeterminazioa eta benetako askatasuna beste problema bat da. Euskal Herriari, langilieriari eta inori, boterea hartzeak irtenbiderik ekarriko dionik, nik ez dut sinesten. Neretzat benetako problema bestea da: boterea deuseztatzea.

Euskaldunok eguneroko bizitzan erantzun bizikorrak emateko elkartzen bagara kontragizarte bat sortzen ari gara. Kontragizarte hori espainolekin harremanetan eta elkartasunean zabalitzen baldin bada eta Komite Batzarretan, lantegietan eta abarretan gure hizkuntza erabiltzen baldin badugu gauza izango gara egunen batean. Jateko, produzitzeko, bizitzeko geuk sortutako kontragizarte horretan aurrera jotzeko gauza izango gara. Orduan Euskal Herria estatu independentea izan ala ez izan ez da benetako problema. Behar bada hortik pasatu beharko dugu. Ez dakit. Baina eguneroko bizitzan kontragizarte bat sortzen baldin badugu egunen batean benetako gizartea bilaka daiteke kontragizarte hori. Hau da neretzat benetako problema eta benetako zentzua.

Z.A.: Gizarte sozialistaz mintzo zara. Marxista-leninistek ere Estatuak izkutatuko direla diote. Baina praktikan besterik ikusten da, egunetik egunera indartsuago da Rusian Estatu; Txinan ere honelako zerbait gertatzen da.

Beltza: Sozialismo utopikoa oso ongi aztertu behar dela deritzat. Gaurko gizarte kapitalista aztertze oso baliotsua da marxismoa. Marxismo-leninismoak Estatu menperatzailea sortu duela garbi dago. Gizarte azterketari eta gizarte berriari dagokion sozialismo zientifikoa, beraz, sozialismo libertarioa da. Benetako sozialismo zientifikoa hau dela uste dut.

Gaurko pausoa ez da kapitalismotik sozialismora egiten den pausoa, kapitalismotik komunismora zuzenki egiten dena baizik. Pauso hau ez da arratsalde batean egiten, prozesu batean baizik. Komunismoa doan bidea, ez halako langile estatutik eta halako historiatik, pasatzen da. Ez eta ez. Zuzenean doa.

Komunismoa sortzeko aukerarik ematen digu teknikak gaurko gizartean. Beharrenek erresuma baztertu eta libertatearen erresuma sortzeko aukera benetakoa da. Egiazko tensio eginkorra hortik datorkigu. Teknika eta sozial aldetik sor daiteke gizarte komunista. Bestalde, ordea, estatuaren botereak gizonaren bizia estutzen, zapaltzen eta murrizten du. Hortik dator-kigu honelako tensioa.

Nondik nora etorriko da honelako komunismoa? Ez boterea hartzetik, boterea susnatzetik baizik. Komunismo ikuspuntu honekin eta jendeak borrokan duen kontzientziak boterea hartzea ez da planteamendu zuzen, herria salba-

tzeko aitzakian talde batek hartzen baldin badu batez ere. Herriak boterea deuseztatzen eta bere kontragizarte sortzen du.

Aintzindari batzuk badira, noski, baina masaren zati dira. Ez daude alde batetik aintzindariak eta bestetik masa. Jendarte-an konzientzi maila desberdinak daude, alor batzutan batzuk besteak baino egokiagoak dira esan behar dena adierazteko eta egin behar dena zuzentzeko eta gidatzeko. Betebehar baterako hautatzen baldin badute norbait lan hori bukatzen zaionean bere ordezkartza berriro utzi egin behar du. Ez dago kargu iraunkorrik. Bide honetatik gorpuzten da gizarte komunista. Buruzagien esanetara makurtzen den masa organizazio egiten baldin badugu sozialismo estatalista eta menperatzailea hezurramitzen ari gara.

Z.A.: Honelako esperientziak izan dira historian zehar: Kronstad, Ukraina, Parisko komuna eta abar. Euskal Herrian ere Biltzarre Mugimendua martxan jarria da. Hortik jotzen al duzu?

Beltza: Bai. Politikari dagokionez Batzarre Mugimendua prefiguratzeko du iraultza komunista hori. "Biltzarreen mugimendu hau umekeria da, faszismoaren garaiari dagokiona. Gizon helduak izan nahi baldin badugu alderdiren batean edo sindikaturen batean sartu behar dugu denok; botoa emateko. Gure agintariek moldatuko dute moldatu beharrezko guztia kapitalistekin" diote partidu erreformistek.

BOSKARREN BATZARREA EGIN ZENEAN GEHIENOK MARXIS- TA-LENINISTATZAT JOTZEN GENUEN GEURON BURUA

Nere iritziz hau ez da egia. Batzarreen eta taldeen mugimenduak eratu behar ditugu jendeak, eguneroko demokrazian, beti bere erabakiak har ditzan. Benetako gizarte komunista sortu nahi baldin badugu lantegiari eta politikari begira mugimendu demokratiko oinarritu eta eginkorrak bul-tzatzea ez da aski. Sexual askatasunari dagokionez, emakumearen askatasunari eta moral askatasunari dagokionez berdin egin behar da. Eguneroko bizitza honelako zentzu askatzailez egiten baldin bada eta Batzarre mugimenduari lotzen bazaio gizarte komunista hori sortzen ari gara. Zentzu honetan gure iraultzaile asko oso kontserbatzaileak dira.

Z.A.: Bilbon, Barzelonan edo Madrilén bizi direnak nola denen artean erabakiak har? Kalean, etxean edo non arraio bildu behar dute?

Beltza: Hori problema faltsoa da. "Consejo de Administración" batean iraultzaile mugimendua nola sor daitekeen galde-

LIBURUAR' EZ ZAIO KRITIKA ZUZENIK EGIN

NIK ESA'

DITUDANAK EGOZTEN DIZKIDATE

NACIONALISMO VASCO Y CLASES SOCIALES BELTZA

tzea bezalaxe da. Ezin da. "Txikia polita da" esaten dute anglosajonek. Benetako neurriko atal bat, gizarte bat, izan daiteke iraultzaile, zentzu honetan. Benetako problema ez da hiri haundiarena, hauzoe-na baizik. Hauzoetako ordezkariak biltzeko hainbat leku bada nonahi. Jendeak zer egin ondo uler dezan lantegika, hauzoka eta herrika bildu behar du. Ordezkari-ek erantzukizun jakina eta aldi baterako bakarrik izango dute. Hartutako erabakien berri berehala jendeari eman behar diote eta jendeak onartzen ez baldin baditu atzera jo behar dute. Jendearen benetako ordezkari baldin badira oso gutxitan gertatuko zaie hori.

Gizonari dagokion neurriko gizartea, kontragizartea sortzea da, beraz, benetako problema.

Z.A.: Euskal Herrian honelako zerbait egin nahirik jaso dira kooperatibak.

Beltza: Nik proposatzen dudana autojestioa eta kooperatibagintza oso gauza desberdina dira. Kapitalismoa erabat desgaiten duen autojestioaz ari naiz ni. Kapitalismoaren barruan leku aukeratu bat aurkitzerik ez dut nahi nik. Produktzioaren eta merkatuaren bidez kapitalismoari egokitutako sistemarik ez dut nahi. Hortik kanpora bizitzea proposatzen dut. Nik proposatzen dudana ez da puntako elektrokika lantegi bat egitea. Esate baterako, "Central Lechera" k nekazariak menperatzen ditu; kaletarrek, aldis, urrea erosten dute. Izugarritzko Esne Etxe bat egiteko ordezkariak bakoitzean bizpahiru egin baserritarrek bere esku dituztelarik eta erosleekin zuzenean konponduz. Hortik abiatu beharko litzateke.

Z.A.: Proposatzea ez da aski. Martxan jarri behar da.

Beltza: Dudarik ez. Eta esperientziak erakutsiko digu zer den amets hutsa eta zer den egingarri, gaurkoz. Bakoitzak bere

alorrean lan egin behar du. Hau oso ulerterraza da. Baina horretarako mugatzen gaituen ideologia deuseztatu behar da. "Ekonomia oso konplikatu dela eta honelako gauza txikiak hankaz gora joaten direla eta abar" burutik kendu beharra dago. Ekonomia kapitalista oso konplikatu da, baina ekonomia berez oso erraza da. Ekonomiari etekinaren eta probetxuaren kutsu hori kentzen diogunean ekonomia oso erraza izango da. Horretarako imajinazioa eta ausartzia behar dira. Honelako esperientzia berriak egiten ari diren taldeak badira Europar eta Ameriketako. Langile borroka berriak agertzen hasi dira. Gizartearentzat beharrezkoa dena produzitzen hasi dira.

Jakina nik proposatzen dudana bide honetan ez da lantegietako eguneroko arazotarako soluziorik: segurantzak, soldata eta abarrentzat. Nik ez dut borroka hori gaitzesten eta gutxiesten, noski. Langilearen eguneroko bizitza gozatzea beharrezkoa dugu. Horretarako egiten den borroka onartzen dut, beraz, Baina horretaz kanpo beste bide berri bat eskaintzen dut. Urrats hori ematen baldin badugu kontragizarte berri hori egiten hasiak izango gara.

Euskal burgesiari eta ezker espainolistariei ezetza

Z.A.: Zure idazlanak oso eztabaidagarriak gertatzen dira. "Acumulación primitiva o colonialismo" idatzi zenuen Gatazka 2garrenean. Geroztik "Historia del nacionalismo vasco". Orain berriaz "Nacionalismo vasco eta clases sociales". Azkeneko hau oso eztabaidagarria gertatu da.

Beltza: Liburua bahiturik da eta jendeak ezin du liburu hori irakurri. Kritiken bidez baliatu behar du. Kritikak, aldis, ez dira bat ere zuzenak. Nik esaten ez ditudan gauzak egozten dizkirate. Euskal iraultzaileei gaia ematea beste helbururik ez du liburu horrek. Euskal Herria, nazio bezala, klasetan banatua dagoela da liburuaren muina. Nazionalismoa eta estrategiak euskal langileria berezia dela, noski. Euskal langileria dagokion politika egin behar dela diot bertan. Ez da euskal burgesiaren kontra idatzitako liburu. Burgesia honek daraman jokabidea salatzen dut, bide berri bat proposatuz. Langileria badela itortzen dut eta langileri horri borrokarako harma eman nahi diot.

Langileria aipatzerakoan nazionalismoa aipatzen dut. Langileria nazionalista izan behar duela defendatzen dut, batez ere Espainiako Estatuko proletariarekin. Euskal langileria espainola denik ez dut esan nahi horrekin.

Z.A.: Espainiarekiko loturak aipatzen ditugu beti, Ipar Euskal Herriak ez balitz bezala.

Beltza: Ipar Euskal Herria badela eta nik Euskal Herria batua nahi dudala ez dago dudarik. Baina aldiero gauza bera errepikatuz ezin ihardungo dut. Euskal Herria indarrez lotu ziotela Espainiari ez dut bigarren liburu honetan esaten, baina hori

LANGILE FRENTA ETA NAZIONAL FRENTA BURUZBURU JARRI ZITUZTEN ELKARREN AURKA. IRAULTZA KOMUNISTAREN KONTRA SOZIALISMO LANBROTUA IPINI ZUTEN

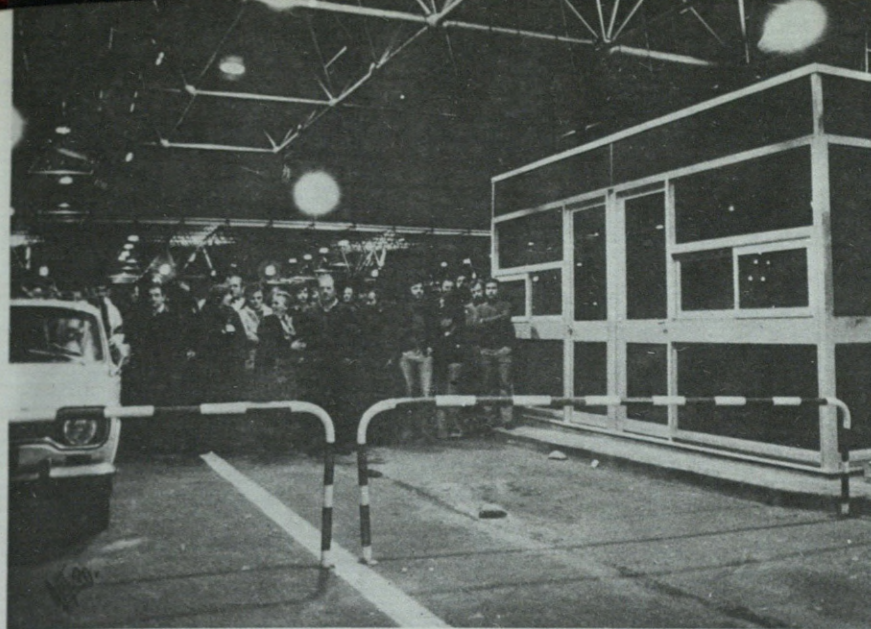
lehenengoan garbi esan nuen eta ondo aipamarratu. "Gora Euskadi Askatuta, Batua, Sozilaista eta Euskalduna" esaten ez naiz aldiero arituko. Hildo berari jarraitzen naitzaio ni gartzarotik hasita.

Z.A.: Euskal burgesia zorrotz kritikatzeko duzula, baina ezker espainolista ez duzula kritikatzeko dio jendeak.

Beltza: Nere gain hartzen dut neure historia. 1970. urtera aldera espainolistei gogor eraso behar izan nien. Euskal langileria abertzale izanaz eta abertzale delako iraultzaile izan daiteke frogatu behar nuen orduan. Eztabaida izugarriak izan nituen. Gaurregun gauzak aldatu egin dira. Batetik euskal burgesiak bere burua jaso du. Talde espainolista gehienek —edo oportunismoz edo herriak bultzata edo— autodeterminaziaren eskubidea onartu egin dute. Abertzale hildorantz doaz. Inperalismoaren eta Espainiako Oligarkiaren ordezkariak euskal burgesia une honetan, bestalde. Euskal Herriari, nazio bezala ere sistema burges menperatzailea ekarriko dio. Abertzale ikuspuntutik eta abertzaleentzat idazten dut nik. Azken liburuaren helburua ez zen ezker espainolista jorratzea, euskal burgesia zirikatzea baizik. Baina BERRIAKI egindako agerpenetan ezker espainolista ere astintzen nuen. Euskal Burgesiaz esandakoak bakarrik argitaratu eman zituen, ordea.

Euskal langileria iraultza sozialaren zati nagusia problema nazionala da. Baina iraultza sozialarekin batuta.

B.B. eta M.A.

presoak kalera

YEU-tik BORDELERA

Euskaldun asko zen Yeu uhartera joatekotan, urtarilaren 18an abiatutik. Baina 18an bertan atera zituen Frantziako Gobernuak han bahirutik zituen euskaldunak. Errones leku bilakatzen ari zen Yeu uhartea, gero eta euskaldun gehiago hurbiltzen bait zen Frantziak han hesitutik zituen gazteak ikustera.

Halere Bordelen aurkituko zituen ustez, jarritako orduan Hendaiara abiatu zen jendea. Mugazainek, ordea, estutuak zituzten gogotik langak. Espainiakoez inoiz baino gozoago eta errazago irekitzen zuten bidea. Polizia frantsesak jira erazitakoei irriparez egiten zieten adio.

Gaueko 11ak ziren. Biriutuko mugan bospasei autobus zeuden geldirik. Bakar bakarrik ninoan. Leihatila batetik bestera pasa zuten nere pasaporteak. "Pasaporte nahi baldin baduzu bestaldera jira behar duzu". Berebela sasi-mugaz bestaldean utzi eta oinez jira nintzaen. "Berebil eta guzti jira behar duzu".

Hendaiakora jo nuen, ordurako Behobiakoa itxia bait zegoen. Irundik Hendaiarako bidea libre aurkitu nuen. Nere atzetik zetozen azpeitarrak ez dezakete horrenbeste esan, atzera itzul erazi bait zituzten.

Hendaiatik lau autobus haundi abiatuak ziren Bordelera. 12ak aldera abiatu zen gurea. Biriututik barrena jo genuen, norbaitek muga oinez pasa zezakeela iruditutik, Bai zera! Han ez katurik ere pasatzen. Jende mordoska zegoen Espainiako eta Frantziako polizien artean.

Frantsesak haserre zeuden. Gure argazkilari bati karreteak kendu zitoten argazkia atera zuela ohartutakoan. Eta autopistaren sarreran, zai geunden guztiok berriro mugara eraman nahi gintuzten. Baina autopistan dirua kobratzen zuenak ez zuen dirurik gabe jiratzen uzten. Txoferrari ordaintzea galerazi egin genion. Poliziak, aldiz, ez zuen bere patrikatik sosik eman nahi. Ordubiak aldera han egon ginen, az atzera, ez aurrera. Azkenik Bordelera aldera jiratzen utzi ziguten.

Bidea kontrolez josia zegoen. Poliziari esker gaua motzagoa gertatu zitzaigun. Bestela ere autobusean pasatu behar genuen gaua. Bordeleko Unibertsitateko sailetara jo genuen. Han ez bait zuen poliziak sarbiderik.

Unibertsitateko atarian eta kafetegian bota genuen gaua eta goiza, arratsaldeko 3rak arte. Bazkalondoan poli-milieek hitzegin zuten: "Herriari esker lortuko da amnistia. Frantziako Gobernuak ez du Espainiakoren saltsarik nahi bere Estatuan. Bestalde Espainiakolari lagundu egin nahi dio. Frantziako ezkerrek ez du nazionalitateen arazorik konprenitzen. Ezker hauengatik ere laguntza gutxi espero dezakegu", zioten.

PABLO GABIKAGOJEASKOA

PABLO GABIKAGOJEASKOA naiz. Irailaren hemezortzian erori nintzen orain dela ia urte bi, hemen bertan, Madriden. Ezkerrakin. Esaten zen, oso erorketa handia izan zela.. prebentibon nago oraindik. Komisarian? Hamar egun egin genuen. Oso gogorra da komisaria. Handik pasa behar da, ikusteko. Eta torturak egunero

- Ze motatakoak...

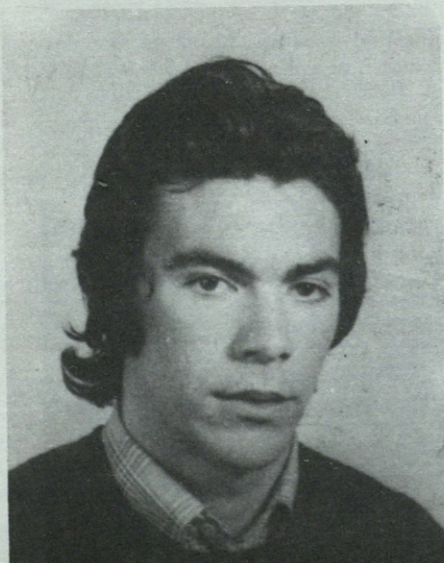
- Ba, koño, porraz edonon jo, etabar. Espezialak... dantza egin esposaturik "haciendo el pato", kirofanoa, etab... denbora asko... bainan beste asko bezala ez nintzen pasatu bañeratik.

Gero, gartzelan, lasaitasun handia duk, bainan tortura fisiko aldetik baino egoera latzagoa duk gartzelakoa; ez duk, bakarrik, espetxean egotea, funtzionaria daukak aurrean beti: afaltzean lau lagun ere ezin bildu; banatu, egiten dute, egoera latza da... guk dugun informazioa: Madrilgo gartzela behintzat, gartzelarik onenetakoa dela. Hemen istilu asko dugu zuzendaritzarekin liburuez; gure liburutegia gauza oso inportatea da espetxe barruan.

- Kaleko gauzak, informazioa...

- Bai, behintzat, ikusten dugu Euskal Herriak aldakuntza gogorra izan dela gu kaleratzeko eskatzean; gu pozik gaude nola erantzun duen Euskal Herriak amnistiaz eta behintzat, ez dakit, oso optimista nago kaleratzeko orain.

Uste dut amnistia orokorra emanen dutela behintzat, elektzioak baino lehenago... Hemen gauza bat gertatu da Euskadin nere ustez, abstenzio asko izan da, ez? eta gobernua kontu eduki behar du elektziorako eta orduan amnistia orokor bat denontzako izango dela elektzioak baino lehenago... laister? Hiru hilabete, hiru hilabete dira espetxean!

ENEKO MONTALBO

- Ze denbora daramak espetxean?

- 22 hilabete

- Ze espetxetan egon haiz?

- Iruinean erori nintzen. Otsaileko hogeita zortzian, 75ean, orduan hamairu hilabete egon nintzen hango espetxean gero hilebete bat gehiago Martutenekoan, eta, gainerakoa, hemen, Karabantxelen.

- Espetxe batetik bestera ba al da desberdintasun handirik?

- Bai, desberdintasun asko dago: espetxe bakoitzak dauka bere ezaugarria.

- Eta zertan datza desberdintasun hori?

- Espetxeko zuzendari bakoitzek datza. Zuzendaritzak arau orokor batzu ezartzen ditu, baina gero bakoitzak dauka posibilitatea gauza asko aldatzeko; horregatik dago zenbait desberdintasun espetxe batetik bestera.

- Zer da zailena espetxean?

- Lehen lehenik libertaterik eza, lau horma artean egotea, eta, gero, kondizio hauetan afektibitate eza, erlazio sozialik ez izanik, nortasunarentzat oso gogorak dira.

- Zuen arteko erlazioa, ona al da?

- Noski politikoen artean ondo konponetzen gara eta askoz hobeto ETA-ko jendearen artean, kaletik elkar ezagutzen dugulako, helburu berberengatik burrukatzen dugulako. Identifikaturik gaude eta asko laguntzen gara.

- Ez ote da problemarik elkarrekin bizitzeko orduan?

- Ez, gure artean ez; bueno, ematen da, bainan espetxean oso normala da lehenago esan dizudanagatik, espetxeak ekartzen dituen desoreka sikiko eta afektiboak. Orduan sortzen dira istiluak, bainan mugatuak.

- Nola ikusten duk Euskadiko etorkizuna?

- Euskadiko etorkizuna herriaren irabazpen bat bezala ikusten dut, zeren, gaur eguneko dauden reibindikazioak burrukan lortuak izan behar baitira; hoiene artean amnistia konkistatu behar du, gobernua berez ez baitu emanen...

ANTONIO GONZALEZ TERRON

Bartzelonan detenitu ninduten irailaren hemezortzian; eta zazpi egun egon nintzen oso gaizki. Egun guzian goian; behin eta berriz kolpeka, tortura espezialik ez, bakarrik oinetan kolpeak; hori min gehiago emateko da. Sei, lau ordu, gero, espetxea, hotel bat iruditzen zitzaidan. Modelo-ko espetxean hamalau hilabete egon nintzen gero eta gaizkiago, komun arriskutsuekin nahastuta errejimen berezi baten pean... errejimen berezi hori, zer den? Egun guztia galerian egon behar nuen, orduero funtzionarioez kontrolatua, beti gainean... indultoa eman arte 30 ginen, gero zazpi. Bai, bada desberdintasunik hemengo errejimenarekin, hala ere gaizki gaude hemen ere. Desberdintasunik inportantea funtzionarioekin tratatzea ere. Gabonetan espezialik zerbait bai: galeriko jefek etorri zitzaizkigun zorionak ematera. Hori besterik ezer ez... Hemen ez dago pribilegiarik politikoko izateagatik, komuneek dagokienez behintzat denok errejimen berberen morroi gara. Hala ere Bartzelonan askoz gehiago bizi ginen komunekin; baina komun asko ezagutu dut baina zenbait hilabetetan egon nintzen bakarrik, ez ez gaizkit gogoratzen. Hemen egoteko problemarik handiena horma honen problema da; oso mundu txikia gelditzen zaigu; gehiegi mugatzen gaituzte hormaok. Nik dakidanez Euskadiko egoera ondo doa eta hori bai Euskadin dagoena ez da eman dutelako, konkistatu egin delako baizik.

ORTUZAR astebete kalean, lau urte terdi gartzelan

Gartzelatik ustekabeen irten eta astebetera egon gara Xabier Ortuzar gernikarrarekin. Ez zitzaion antzematen hain denbora gutxi zeramanik kanpoan, baina, hor utzi ditu atzean lau urte terdi itzalean. Badu kontatzekorik.

- 1972ko abuztuaren 30ean harrapatu ninduten, Gamarran soldaduska betetzen ari nintzela. Galdakanokoaren ondoren izan zen eta gernikar asko erori ginen; hamabi hurrengo urtean atera zituzten, Landa Gerekiz, oraindik Carabanchelen dagoena -12 urteko zigorra ezarri zioten- eta ni gelditu ginen.

Hiru urte juizioren zain egon ondoren, TOPEk, eskatzen zitzaion 17 urteko zigorrerik (14 urte "terrorismo" arengatik eta 3 "asociación ilícita" rengatik), 6 urte eta egun bat ezarri zion. Guzti hau geldirik zegoen kotxe bati koktel bat botatzeagatik (kaltea 7.000 pezetakoa izan zen).

Gero, iragan udan "amnistia" ren dekretorekin "faborea" eskatzean, ezezkoa eman zioten, "por usar gasolina como explosivo".

Barruan kanpoan gertatzen denaren oihartzuna izaten da, eta momentu txarrak ere bai horren ondorioz. Ortuzarrek dioenez, bi gertakizun izan ziren beretzat benetan latzak. Alde batetik Andoni Kanpillo bere lagunaren hilketak, 1975ko udan, Madrilen, Montxo Antiarekin batera. Hura baino lehentxoago, udaberrian, Iñaki Garai eta Blankita Salegiren hilketak, hauek ere bere ezagunak, hauzokoak.

Halaz ere aurrera jarraitu behar eta denbora aprobe txatu behar. Deretxoko bi urte burutu ditu gartzelan, eta gehiago ez, utzi ez diotelako. Euskaltzaindiaren irakasle titulua atera -zenbait oztopo gainditu ondoren- eta klaseak ematen aritu da. "Carabanchelen, euskaldunok gure artean euskaraz hitzegiten dugu guztia, bestela ardorik gabe gelditzen gara". Kanpoko zenbaitentzat lezio ona.

Eta ez dute hau bakarrik egin barruan: "borrokaren prozesoa jarraitu dugu; borrokan egon gara". Hau esplikatutik Ortuzarrek "politik egoera funtsean lehenean jarraitzen dela" esan ondoren, nere harridura agertu diodanean. Eta honela argitu dit bere iritzia: "Egun ez da beste borrokarik abertzaletasuna eta sozialismoa batzen dituen ez bada, baina konkrezioak falta dira partidua, zuzendaritza, ideologia... mailatan... Fenomeno sozialogiko bat nabaritzen da, hori bai, kalean. Orain jendeak politikaz hitzegiten du, lehen bezala futbolaz

aritu ordez".

Gartzelan gelditu direnez oroitzen da Xabier. Eta hoiere artean Diego Elorrieta du bereziki gogoan. Carabancheldik ateratzen diren preso guztiek gogoratzen dute hau, 63 urte, 12 urteko zigorra gainean, "amnistia" ukatua... "Berarekin egin nituen azken hitzak irten baino lehen" dio Ortuzarrek.

Eta preso komunak ere aipatzen ditu:

- Txakur moduan tratatzen dituzte. Eta politikoen kontra jartzen dituzte gartzeleroek. Zuzendariak honela esan zien behin, "... la culpa de que no os den un indulto la tienen los políticos" (politiko presoak noski).

Abertzaleok beraiekin harreman onak ditugun arren, gartzeleroen politika horrek ematen du fruiturik. Lehengo batean batek haxe esan zidan, gu kaleratu eta beraik barruan gelditzen badira, "te mataré a palos".

Komun batzu organizatzen eta borrokatzen hasi dira; COPEL deitu elkartea sortu dute. Baina hauek ere goitik manejuriko lagunak erasoak jasan behar izaten dituzte.

Duela aste pare bat, gaueko hamarrak aldera, gartzela guztia isil isilik zegoela oihuak entzun genituen: "que me matan...". Uste genuen zoraturakoren bat izango zela. Baina hurrengo egunean jakin genuen COPEL-eko hiru bizi diren zeldara beste komun batzuta sartu eta izugarritzko jipoia eman ziote. Zeldak itxia zegoen ordu hortan; giltzak "jefe de servicios"ek bakarrik izaten dituzte... Politikook denuntzia egin genuen, baina uste dugu ez dela Juzgadura iritsi...

Ostiralean, hilaren 11an, gartzeleroek kalera zihoala esan ziotenean, ez omen zuen sinisten Ortuzarrek. Baina hurrengo goizean, billete eta ezer gabe gaueko tren harturik, Bilbon zen, etxekoek ezer jakin gabe.

Ea horrelako sorpresak besteek ere izaten dituzten.

ABERTZALE ALDERDIEI

Espainiako Senado eta gorteko ordezkariak aukeratzeko hauteskundeak egingo dira udaberrian. Zeruko Argiaren irakurleei abertzaleen jokabidea zein izango den adierazi nahi genieke. Horretarako ondoko lau galdera hauek bidali genizkien otsailaren 9an ANV, EAJ, EHAS, ESB, ESEI, ETA (m), ETA (pm), EIA, LAIA BAI eta LAIA EZeri. Martxoaren 13rako eskatu diegu erantzuna.

- 1) Datozen hauteskundeetan parte hartzeko asmorik ba al du Alderdiak ? Zergatik ?
- 2) Hauteskundeetan parte hartzeko zein baldintza jartzen dituzu ?
- 3) Zure Alderdiko jendearekin bakarrik plazaratuko al zara ala beste batzuekin elkarturik ? Zeinek ?
- 4) Kandidato bezala zein aurkeztu dituzu ?

Zure erantzunaren zai,

Istiluak Ermuan IKURRIÑA DENBORAZ EZ IPINTZEAGATIK

Ermuako Udala, Diputazioak Bizkaiko pendoia noiz iritsiko zain egon ondoren. Bestalde, Ermuako EAJ-ren Uri-Buru-Batzarreak gutun bat zuzendu zaion alkateari, ikurriña plazara aterako zeneko egunari, nolabaiteko jai itxura eman behar zitzaiola proposatuz.

Ez zen erantzunik izan, eta hilaren 13an, igande gozean, udaletxeko erdiko mastan espainiar koloreetako kolgadura moduko bat azaldu zen goizean goizo, eta alboan ikurrin ziztrin bat, obraren bateko egur trakets bati hala moduz josia. Paila-sokeria harek jendea oso mindu zuen, eta antza denez, gazteren batzuk kolgadura hura kendu eta erre edo egin ote zuten zabaldu zen herrian.

Harako gutunaren erantzunik ez jasotzean, batzorde bat alkateagana joan zen hilaren 16an. Alkateak, otsailaren 4eko plenoa legezkoa ote zen eta... ihardun zitzaizen, eta edozein modutan ere, ez zuela jai handirik egin nahi azaldu.

Bere aldetik, polizia hara-hona ibili zen lau egunetan, eta hilaren 17an, goizeko laurak aldean, hiru gazte detenituak izan ziren: Aitor Olaizola, 15 urtekoa, Jose Luis Losada Ibaibarriaga, 17koa, eta Ernesto Novoa Gallastegi, 18koa. Lehenda-bizikoa, Ermuako Uri-Buru-Batzarreko baten semea, eta beste biak aita gailego eta ama euskaldunen semeak.

Hiru ordu geroxeago, 7tan., reketek falanje eta Espainiako banderak jarri ziren udaletxean, eta ertz batean, besteak baino askoz ere txikiago euskal ikurrin bat, mastan motz-motz batez.

Eguerdian, 12-15 lagun alkateagana joan ziren gazteen berri jakin nahirik. Sekretario-ordezkoak hartu zituen, eta telefonoz, Ermua, Durango, Gernika eta "La Salve"ko kuarteletara hots egin zuten, bai eta Durangoko juzgadora ere. Azkenean, Bilboko Militar Gobernuan aurkitu zituzten gazteak. Iluntzerako, gazteena etxera bidali zuten, eta beste biak Basaurin sartu.

Gauetz, beste herri batzorde bat alkateagana joan zen, plazan bostehun bat pertsona zain geratzen zirelarik. Biharamunean, alkatea eta batzordeko bi Militar Gobernura joatea erabaki zen.

Ostiralean, alkatea Militar Gobernuan mintzatu zen, eta gazteek ez zutela udalak jarriko espainiar bandera ofiziala erre adierazi zuen. Badirudi, argitasun honek zerbait arindu zuela hauzia. Geroztik, aste erdira edo bi mutilak etxeratuko zirela aditzera eman zitzaiean.

Lerro hauk idazten ari garelarik, ez dira oraindik hilaren 22an mutilak etxeratu. Ermuan zain daude, eta gogor ekiteko asmoz, baldin aste barruan azaltzen ez badira.

Amnistia ez da negoziagai herriaren burrukak lortuko du eta lortzen ari da

Horixe da otsailaren 26tik martxoaren 6a arte Euzkadi guztian eratu den amnistiaren aldeko astearren mamia jasotzen duen esaldia.

Bi arrazoi izan dira kanpaina hau egiteko; alde batetik Madrilen negoziatzen ari den "oposizioaren" jokabidea salatu, "amnistia negoziagai ez delako" hain zuten eta ez daitekeelako inolako "amnistia" mozturik onar. Bestetik, amnistia lortuko duen indar bakarra berriro ere piztea: herri borroka.

Antolatu diren ekintzak era askotakoak dira. Enzerronak 26 eta 27an, hitzaldiak, mitinak... Martxoaren 5ean amnistiaren alde eratu den "erreferendumaren" firma biltzea herrietan ipiniko diren mahainetan. Horretarako ehun mila txartel banatuak dira eta orain beste berrehun mila aterako dira. Jakina denez, Juan Carlos-i zuzenduak dira, baikoitzaren izen-abizen, lanbide, e.a. jarriaz eta esaldi honekin: AMNISTIA OROKORRA ESKATZEN DU.

Asteari bukaera emateko, manifestazioak —oraindik erabaki gabe dago hiri bakar batean ala probintzia guztietan— antolatuko dira.

Bestalde, amnistiaren aldeko agiri bat atera eta hiri lantegietan, herrietan, eta abarretan irakurtzeko asmoa dago. Baita kartelak, eranskailuak, e.a. zabaltzekoa ere.

Guzti honen antolatzaile Euzkadiko Amnistiaren aldeko Komixio Gestorak dira. Gipuzkoakoa herriz-herri organizaturik dago eta guztien artean koordinatua. Gainera Barcelona, Madrid, Galicia, Córdoba... eta beste toki batzuetako jendearekin ere badago harremanik. Hoi-etako hiri batzuetan euskaldun ikasleak zerbait egitekotan dira.

MARTUTENEN BI PRESO BORROKAN

Martutenen dauden bi preso politikoak, Mikel Amilibia eta Xabier Larrañaga, bukatzeko eperik gabe, komunikazio huelgan aurkitzen dira larunbatetik. Egun hortan kaleratu zituzten Martutenen zeuden beste seiak.

Kaleratutakoak Kepa Alvarez, Xabier Bengoetxea, Gotzon Rekalde, Jon Torregarai eta Xabier Zinkunegi dira, urtarrilaren 14ean Tolosaldean detenituak izan zirenak. Guztiak 17 urtetik 19 urte bitartekoak dira.

725. zenbakian esan genuenez, hauek eta goian aipaturiko biak instantzi bana egin zioten Gartzetako Zuzendariari, beste gauza batzuen artean bixitetan euskaraz hitzeging ahal izatea eskatuz. Izan ere, urtarrilean funtzionarioek bixitetan euskaraz hitzegitea debekatzen hasi ziren, bai presoei eta bai senditarrei ere (ordurarte "toleratu" egin izan dute); eta gartzelatuak beren artean euskara erabiltzea gatik zerbait esaten hasiak ziren.

Instantziek ez dute erantzunik izan, funtzionarioek larunbatean Xabier Larrañagari egin diotena izan ez bada. Familia-koekin hizketan ari zela, euskaraz egitea debekatu, honela bixita moztuaz.

Hau ikusirik, lehen erabakita zuten bezala, bixitetako huelga egitea erabaki dute. Igandean, Amilibia eta Larrañagari komunikatzea deitu zietenean, ea euskaraz egin ahal zezaketen galdetu zioten funtzionarioari; honek ezetz, eta orduan familiakoei adierazi zieten ez zutela bixitarik hartuko.

Egunotan gartzetako inspektore bat izan da Martutenen eta horrekin elkarriketatzea eskatu zuten bi presoek, baina "aldegin duela" erantzun zaie, presoek hor dabilela jakin arren.

Gartzetean euskara (edo katalandarra, e.a.) inposatzearen aldeko borroka, faszist reglamendu osoaren aurka borrokatzeko abiapuntua dateke. Kasu hau ez da Martutenen bakarrik gertatzen; estatuko beste gartzela guztietan ere problema berdintsua dago. Martutenekoei borroka hau generalizatzea beharrezko iruditzen zaie. Ikusirik gainera post-frankismoan gartzelako egoera txartu egin dela, kanpoko "demokraziarik" ez dela barruan ikusten, represioa gero eta selektiboago eta refinatuago dela.

Bestalde, ez dirudi kasualitatea Martutenen bi bakarrik gelditzean gogortu dela funtzionarioen postura

IPARRALDETIK BETIKO PROBLEMA: LANA HERRIAN

Dakigunez problemeetatik zailena, laztzeta dela; datorren aste hauetan asko eztabaidatua izenen dena munizipalitate hauteskundetan.

Enplegu berri, gutti batzu agertu dira azken urteetan (Surgitec-Fiatic- hospitala e.a.). Baina segur: eskasean gabilta, lan eskatzea beti goratuz doa eta. Donibane inguruko zenbaki ofizial batzuk erakusten daukute: 1974ko urtarrian: 651 eskatze eta azken lehen urtarrian: 1367; doblea baino gehiago!

Aspaldian gizonak ugariago: 334, 317 emazteen kontra. Joera hau aldatuz doa: 734 emazte eta 633 gizon. Errana da, ikuituenak emazteak eta gazteak dira. Lan eskatze hori partikularzki ementatu da 25 urtetik beherako adin kategorian: 236 gazte 1974an; 566 gazte azken boladan. Aipatu behar; Donibane inguruan, lan mailan, Ziburu eta Hendaia ere saritzen direla.

Beti enplegutaz: "JALDAY" industrial eremua eraiki beharrean, bainan noizko ote? Lurzatiak jadanik erosiak, kartelak ere jarriak, eta obralanak hasi behar luke- te hemendik hiru hilabetetara. Laister jakin araziko daukute —garrantzizkoa bai- ta— zonbat enplegu sortuko diren.

IRUINEAN LAN OLDEA

Azken alditan greban zeuden enpresarik gehienak lanean ari dira. Haragiaren sektorean bakarrik VILLANUEVAkoek segitzen zuten.

Asteazkenean "Creaciones Cuartero"n 65 egun ondoren itzuli ziren lanera. Lortu dutena zera da: 1.700 eguneko hilerio produzio gainean prima, urtarriean rebisioa, istilu negoziatzeko edozein batzorde permanente baten lortzea gainera ez da ez zigorrik eta lanetik botatzerik izango.

Asteazkenean Mina-n ere bukatu dute. 30 egun greban betetzekotan zeudelarik ondokoa da: 3.400 pezeta gehiago hilerio, gaixotasunean ehuneko ehun, sei hileroko berrikustea...

Ostegunean Pamplonica-koek lanera etortzea ere erabaki zuten enpresak egindako azken eskeintza onartu ez badute ere. "Delegado de trabajo" delakoak erabaki duena da bizitzaren indize ofizialaren arabera igotze bat.

Lesakan ere hasi dira eta astelehenean konbenioko negoziatioak abiatzen zeuden. Langileek diotenez nahiz eta gutxi gorabehera ados dauden enpresak landutako eskeintzarekin matizazio asko egin behar dute eta hontan datza istilu honen benetako konpontzea.

Edozein modutan, "Villanueva"n eta "Aranasa"n greban egiteagatik zigorturik daude, lehenengoak lan eta alokairurik gabe martxoaren lehenengorarte eta bigarrenak kanporatuak.

BANCO GUIPUZKOANON geldialdiak

Banco Guipuzcoanoko langileak geldialdiak egiten hasiak dira Donostian, Beasainen, Irunen eta abarretan, zuzendaritzak bertako langile izan den Antonio Etxeberria berriro hartu nahi ez duelako.

Hau, Beasaingo sukursaleko langilea, 5 urtez egon da politik arazoengatik gartzelan eta duela hilabete batzu atera zen.

Enpresak, Etxeberriaren lankideek behin eta berriz egin eskariari ezezkoa eman dio.

Bestek eman behar duen amnistia onartzen dugu denok. Baina amnistiak etxera etortzea bakarrik ez du esan nahi, Lehengo lanpostuko eskubidea ere eskatzen du. "Campaña de amabilidad" egiteko modurik onena langile hau hartzea lukela dirudi, noski.

Guipuzcoanoko Langileak

"LABORDETAR MANUEL: ENRIKE, JOXE MARI jaunak"

"Gaur, hemen, LABORDE HERMANOS, S.A." deritzaion barautz lantegi hontan, batzar nagusian bildurik gaude, langileok. Datorkigun erasoaz oharturik, zerbait egin nahiaz, hauteskundera izan eta gehien baimenez, zuei, gure gogoak eta gure nahiak adieraztearren, eskutitz hau zuzentzea erabaki dugu. Gure oihu negusienak hauetxeak dira. Gaurko "crisis" hau gainditu nahiaz eta lantokia aurrera irten zadin, beharrezkoa zaigun dirua ukatzea, ezin dugu onartu: gaurko estualdi hontan errurik txikiena langileok dugula, gogoan izan jaunak. Behin baino gehiagotan, zuen ahoz entzunak gara "GURE OLA HAU SENDI EDO FAMILI HAUNDI BAT BEHAR DU IZAN" baina ikusten denez, egungo larri hontan humezurtz utzi gaituzue. "PATER-NAL" deritzaion zuen agintzaritza hura ahaztu zaizue! Zuen ola edo lantegi hau sortu zenuela aurrean dira 50 urte: urte ez-taiak beraz. Gure eta gure sendien etorkizuna toki onean utzi duzue! Sari kaxkarra eman diguzue! Azken herio hontan egurra eman diguzue!

Gaurko batzarre hau osatzen dugun gizakietan, guda madarikatu hura ezagutu genuenak asko gara: euskaldun askoren ondasunak haustuak ikusi genituen eta euren amets itxaropengarriak haizeak eramanez ere bai. Zenbat indarkeria eta heriotz! Guda garaian eta ondoren, zuek eta zuek bezalako asko nola aberastu zineten ere badakigu: etorkizunerako nahiko xanpon jasoaz. Zuek eta beste askok, zahartzaro ona izatea ongi deritzagu baina gure lan ezak eta hori bide nabar, guri datorkigun

zahartzaro txiropa sumatuaz, gure bihotzak samindu egiten dira. Ola honen agintea zeramatenen ezbehar eta okerkeriak salatuaz, askotan egin ditugu geldiuneak eta "protestak": zuek badakizue. Baina zuen "errurik gabeko" zentzuak, langileen egiak ez ditu aintzakotzat hartu nahi izan. Guk, langileok, diruzalekeriaren lotsagabekeriak jasan beharra, harritzekoa ez da! Berrogei urte hontan, dirukeriaren erakunde maltzur horien agintean egon ondoren eta beronen azkena ikusiaz, gu, gutxien merezi genuenok zigortzea, ez da harritzekoa! Gure deihadarrak nola ulertuko duzuen ez dakigu: gure eskabidea edo eskea ezin osatu dena denik, ez dugu uste. Diru laguntza, beharturik eskatu dugu!

Zuek, "Labordetarrak", kristau bezala, zuen bizitza guztian nabari izan zarete: hori erakusteko garaia heldu zaizuela deritzagu. Zuen aberastasunaren iturria izan den "Laborde Hermanos, S.L." lantokia azken herioan dagoela ohartuaz eta sendatzeko neurriak hartuaz. Ludi negargarri hontan, gu langileok, dirua baino gehiago maite ditugun ondasunak baditugula adierazo nahi genizuke: gure bizitzan eta sinismenean bada besterik.

Bihotz erdibiturik eta oraingoz besterik gabe..."

Nere eskuetara igorri erazi didate gaurko ageri hau: beronek diona guzurra denik esatea edo idaztea astakeria bat izango litzateke. Guziok ezagutzen dugu langile hoiien larrialdia. Eskutitz honi gauza gehiago erantsiko nizkioke baina nahikoa ba dio la deritzat.

B. OLANO

Sanitari arazoaren soluzioa eztabaidan

Goiherrin sortu da eztabaidarik. Guraso Elkartek, Beasaingo S. Migel klinikako mediku talde batek ospital bat egiteko aurkeztu duen proiektuari, ezezkoa ematean. Lantegiarteko koordinatzaileak ere berdin egin du. Eztabaida Donostiako egunkarietan zabaltzen da lehenik eta soka luzea ekarriko du dudarik gabe.

Urte luzeak

Zumarragako Residentziaren atzetik

1973an, Odolemaleen Elkartearen inguruan hasi zen astintzen Goiherriko sanitari arazoa; galdekizun batzu egin ziren horri buruz, eta, Guraso Elkartek beren gain hartu zuten lanaren ardura. SIADECORi estudio bat eskatu zitzaion Goiherriko sanitari egoerari buruz; 70 folioko lan batean mediku, laborategi, farmazi eta abarrez datoak jaso ziren; baita Goiherri Seguridade Sozialari ematen dion dirutza eta honek itzultzen duena, izugarritzko irabazia ateratzen duela garbi ikusten delarik.

Estudio horretan agertzen zen, Goiherri zein egoera txarra duen sendakuntza alorrean. 10.000 biztanleko 2,5 ohe, Gipuzkoak 77. Espainiak 50 eta Frantziak 102 dituzten bitartean.

Medikuak berriz, errésuma aurreratuetan bat 700 laguntzat, Gipuzkoan 784 entzat eta Goiherri 1.400 entzat.

Estudio hau Behe Goiherri begira egin zen batipat. Eta atera zen ondorioa hau: zein izan zen: Goiherri bere gaixotzea behar duela, ondo egokitua, goi mailako sendakuntzarik behar ez bada ere. Honek Gipuzkoako sanitari zerbitzuen deszentralizazioa eskatzen du.

Estudioa Udalei, Diputazioari, Gobernu Zibilarri, Lan Ministeritzari eta "Instituto Nacional de Previsión" delakoari bidali zitzaion; INPk batzuekin ere hitzegin zen eta 1974ko martxoan kanpaina bat hasi zen, Goiherriko enpresen laguntza (oraingon Zumarraga eta Legazpia ere sartzen ziren) jaso, zelarrik.

Apirilean bilera bat izan zuten Guraso Elkartek Donostiako Residentzian, alkatere, INPren Gipuzkoako Kontseilua, Lan Ministeritzako delegatua eta Residentziko mediku talde batekin. Bi postura garbi azaldu ziren: bata medikuei, behar den Residentzia Donostian kokatzearen aldekoa eta Guraso Elkarreana bestea, zerbitzuen deszentralizazioaren aldekoa. Guraso Elkartetakoek diotenez, garbi azaldu zen mediku batzu ez daudela jendearen zerbi-

tzurako, beren poltxikoaren alde baizik.

Aldiz 1975eko urrian Donostiako Ospital Probintzialeko mediku talde batekin eginiko bileran, Residentziako engandik postura desberdina azaldu zuten hauek: beren langintzarako onuragarri ikusten zuten zerbitzuen deszentralizatzea, Donostiatik irten

beharrarengatik arazoak sortuko bazitzaizkion ere zenbaiti.

INPk Gipuzkoako bigarren Residentzi horren lokalizatze estudio bat eskatu zuen. SIADECOK egin zuen hau ere eta Zumarraga atera zen tokirik egokiena bezala, honela Goiherri Garaia ere sartzen zelarrik, guztira 70.000 biztanle dituen tokia. Ordurako 23.649 firma jasorik ziren Residentziaren alde, eta, Udak eta enpresak ere, horren aldeko azalduak ziren.

1974eko abuztuan Zumarragako Udak gutun bat jaso zuen INPk bidalia, Residentziarako lurak, urak, argi-indarra, bi-deak eta abar ba ote zituen galdetuz. Eibar-ko eta Bergarako Udalei ere karta berdina

igorri bide zitzaion. Hor izan omen zuen zerikusirik INPk zuzendarietako batek, Residentzia Bergarako egitearen aldekoa bera. Zumarragako Udak Residentzia baiezkoa eman zion, Bergarakoak bezalaxe, lurak eskainiz.

1975eko maiatzean Madrileko INPren komisió tekniko bat izan zen Zumarragako tokiak eta ikusten. Ondoren eginiko proiektuan 300 oheko Residentzia, ikasturteko 25 gaixo zainentzako eskola eta Beasainen espezializatze zentro bat agertzen ziren. Obrak 1975eko urrian ziren hastekoak, berderatzi hilabete barru gaixotegia martxan jarri zitekeelarik.

Baina urrian Donostiako INPk lau utetarako plana atera zuen eta hor Geriatrikoaren erostea erabaki zen, horren zati bat Residentzi bihurtzeko. Hau, zer esanik ez, bere interesak Donostian dituzten lehen aipaturiko medikuei komeni zitzaion. Eta hauze izan zen Zumarragako Residentziaren eraikitzea gehien galerazi zuen arazoa.

Baina Goiherriko Guraso Elkartek zuten atzera jo; kanpaina bat muntatu zuten komunikabideez eta abarrez Residentziaren alde; Udalei ere beren laguntza eskatu zitzaion eta guzti hau 1976ko otsailaren 29an Beasainen eta Ordizian eginiko manifestazioarekin burutu zen; 30.000 inguru lagunek partu hartu zuten hartan.

Hurrengo hilean "Director de Asistencia Sanitaria" delako Sánchez de León jarekin, izan zen harremanik Donostian. Honek agindu zuen, INPk Geriatrikoa erostek ez zuela ezertarako galeraziko Zumarragako Residentziaren eraikitzea, eta horien arazoa konpontzean hasiko zela.

Iragan urrian orain "Director de Asistencia Sanitaria" delako Sánchez de León jarekin, izan zen harremanik Donostian.

30.000 lagun Residentziaren aldeko manifestazioan, 1976an.

tecía Sanitaria" den Isturizek Geriatrikoa erosteko eta Zumarragako Residentzia egiteko tokirik ez zegoela esan zuen. Donostiako INPrekin harreman batzu izan ziren eta abenduan bidali zen Madrilak dokumentazio guztia. Geroztik eskatu zaie lehenbait lehen erantzun dezaten, baina oraindik ez dago ezer.

Alternatiba berria: Udalei eskaintza

Duela gutxi Beasaingo Klinikari eta Konsultorioan dabilen mediku talde batek proiektu bat aurkeztu du, Goiherriko duen sanitario problemari soluziobide bat eskainiz.

125etik 300 ohe dituzkeen ospital bat eraiki beharra agertzen dute, erdi mailako zerbitzuak eskaintzeko, hau da, ez superepezialidadekoak (hauetarako Gipuzkoa gutian zentro bat izatea nahikoa jotzen da), baina bai espezialidade orokorretarako. Honelako zentroak, Donostialdea alde batera utzirik, Gipuzkoan bederatzi beharko liratekeela diote, bakoitza bailara batean. Seguritate Sozialak bat egiteko (Zumarragako) halako oztupoak jartzen baditu, ea bederatzi egingo dituzten zioten. Orduan ospital honen sortzea eta zuzentzea Udalek osatutako Mankomunitate batek aurrera eramatea proposatzen dute.

Mankomunitate horrek "Banco de Crédito a la Construcción" delakotik kreditu bat jaso lezake, ehuneko 30 "fondo perdido" bezala eta bestea 30 urtez, ehuneko 8ko interesez ordaintzeko.

Ospitala bi epetan egingo litzateke. Lehenengoa, 125 ohe jartzeko, 150 miloi pezetako kostua izango lukeelarik eta bi urte terdi-hirutan bukatuko litzateke; bigarrena 300 ohera arte edo osatzeko, hori merkeago izango litzatekeelarik eta hasieratik 5 urtera amaitu.

Proiektuan ospital honen autofinanziazaketa proposatzen da, era honetara: 125 ohetik 100 Seguritate Sozialari alkatatu, 3.500-4.000 pta. eguneko eta oheko eskatuz. Beste 25 oheak akzidenteetarako, inolako segururik ez dutenentzat, e.a. geldituko lirateke. Badirudi INPri gehiago komeni zaiola soluzio hau, eskuak garbitu eta Residentziaren arazoa gainetik kenduaz.

Proiektu honek dituen alderdi onen artean hauek aipatzen dituzte: 166 lanpostu sortuko liratekeela, bertako jendez osatzeko; baita medikuak eta bertakoak izatean, gaixoentzat giro hobea sortuko litzatekeela.

Proiektu hau aurkeztu dutenek izan dute harremanik Goiherriko alkateekin; hauek pertsonalki baietza eman diote asmoari, baina beste erakunde batzuekin ere kontatu beharra —Guraso Elkarteekin e.a.— azaldu dute. Herrietako elkarteekin eta tal-

de politiko abertzaleekin hitzegiteko asmoa ere badu talde horrek.

Bestalde, lekuak ikusi ondoren Ormaiztegi aukeratu da egokiena bezala ospitala kokatzeko, eta dirudienez lurak, ura, e.a. izateko ez legoke arazorik.

Bi postura aurrez-aurre

Goiherriko Guraso Elkarteek eta lantegiarteko koordinatzaileak proiektuari ezezkoa ematean sortu da eztabaida. Garbi azaltzen dira bi postura desberdinak, eta argumentu gehiago ere ibili bada bai alde batetik eta bai bestetik, funtsean ikuspegi desberdinok daude. Guraso Elkarteek eta lantegiarteko koordinatzaileak Zumarragako Residentziaren alde jarraitzean, hauxe diote: Seguritate Sozialak langileen dirua jasotzen duenez gero (eta Goiherriko ehuneko 85 langile izanik, etekin onak jasotzen ditu hemendik S. S.ak.), berari dagokiola sanitario arazoari soluziobidea ematea. Eta egun Seguritate Soziala dagoen eskuetan dagoelako (ez langileen esku, eta gainera Madrilatik zuzendua, honek dakartzin arazo guztiekin, Zumarragako Residentziarena lekuko), Seguritate Soziala langileen esku jartzea —horretarako beharrezkoak diren bitartekoak sortuz— eta Madrilatik deszentralizatzea ikusten dute beharrezko. Batek zioen bezala, "gurea, Euskal Herriko langileena izan dadin benetan".

Beste taldeak, Udalei ematen die protagonismoa, eta Seguritate Soziala deszentralizatza jotzea baino beharrezkoago ikusten du "behetik, hemen bertatik, sortzea behar dugun zerbitzua". Udalek hau aurrera eramanez, elekzioen ondoren Udal demokratikoa izango direlarik, Herriak, hoi bidez, kontrolatuko duela zerbitzu hau, eta, gero, beste arlo batzuetan ere sor daitezkeenak, diote.

deportes

Jator jantzi
nahi baduzu

kirolak

Avda. España, 4
DONOSTIA

GOIHERRIN zer-nolako eritegia egin:

Nork du hitza?

Otsailaren 15ean, Goiherri Eskola Profesionalean langileriari aspaldidanik zor zitzaion bilera egin zen. Goiherriko Guraso Elkartearen artean antolatua. Eskualde osoko langile ordezkariak zuten hartua hartarako deia. Halatan, Inter-fabrikasetako taldea ere han zen. Guztira ehunen bat langile ordezkari, Legazpitik Legorretarainokoak.

Bileraren ihardungai bakarra, Zumarragako Erresidentzi berria zertan den berri ematea.

Bilerari hasera emateko, Goiherriko Guraso Elkarteek gomendaturik, Siadeco-k Goiherriko sendagintza arazoaz egin zuen estudio soziologikoaren berri, Iñaki Larrañagak eman zuen.

Laburtuz, honetara bil daiteke hortaz esana:

a) Eskualdeak 70.000 lagun biltzen dituzte.

b) Sendagintzako ekipamendu eza, izugarria da eskualdean.

Zerbitzu hori neurtzeko erabili ohi diren kriterioetatik bat, ohe kopuruarena, harturik, eskualdea erresuma subdesarroitatu batzuk baino beherako aurkitzen da: hamar mila biztanleko ohe terdi besterik ez du eskualdeak.

c) Egoera lotsagarria eta asalagarria egiaz. Izan ere, eskualdeak Aseguro Sozialari 700 miloi ematen dizkio urteko. Aseguro Sozialaren prestazioak edo ordainketak, aldez, ez dira erdira ere iristen. Eta prestazio horietan, jakina, eskualdeak jasotzen duen guztia sartzen da: sendagintzako zerbitzu guztiak, bajak, zahartzaroko ordainketak, e.a.

d) Horiek horrela, galdera hauxe da: noren sakelera doa Goiherriko langileriak ematen eta hartzen duenaren arteko diferentzia? Zertarako da dirutza hori, behar denean Erresidentzi berri bat egiteko ez bada?

Siadeco-ko ordezkariaren agerpena entzen ondoren, Goiherriko Guraso Elkartearen ordezkariak hitzegin zuten.

Azken lau urte hauetan, arazo hori dela eta, egin duten borrokaren gora-beherak agertu zituzten xeheki. Mila oztupo. Mila ziri jasan beharra.

Borroka horren xede edo helburua zera izan da: sendagintzako zerbitzua deszentralizatzea. Goiherriko langileak, gaiso denean Donostiarako bidea hartu behar partez, inguruagoan bere eritegia izan dezala lortzea. Azkenean, Zumarragan egitea erabaki zen, Erresidentzia egia gerta dadin ahalegintzea.

Migel Calvillo eta Martin Jauregik argi eta garbi agertu zuten prozesu hori guztia; halaber, argi utzi zuten, I.N.P.-ko dirua langileriarena dena, eta ez beste inorena. Horrez gero, Seguridade Sozialari dagokiola, bai Erresidentzi berria egitea, bai gaineratiko gaiso zerbitzuak. Hortarakotz, ez duela langileriak Seguridade Sozialarekin tratuan zertan hasi: hileko hainbat oheren kargu egin dadila e.a.

Hontan, Beasaingo San Migel Klinikakoaren alternatiba berria gogor kritikatu zen (Ekipo horrek otsailaren 13ko El Diario Vasco-n publikaturiko artikuluari erantzun garbi bat prestatzekotan direla esan behar da bidenabar). Bestalde, bileran Ekipo Tekinikoari erantzuna egunkarietan agertzeko eskatu zen. Baiezkoa eman zuten.

Amaitzeko, Guraso Elkarteek proposatu baietsiz, erabaki hau hartu ziren:

1) Orain arte Guraso elkarteek eutsi izan dioten reibindikazio bideari, Seguridade Sozialaren medioen kontrolean oinarrituari, jarraitzea, lehen urrats bezala Goiherriin Sendakuntza Erresidentzi bat egitea esijituz.

2) Seguridade Sozialeko hondo edo ondare eta egituraren gobernuan langileen autonomia eta eskuhartze osoaren eskuratzeari lortzekotan borrokari jarraitzea.

3) San Migel Klinikako ekipa teknikoak aurkeztu duen proposapena baztertzeari, langileen interesen aldetik begiraturik erdizkako eta aurrera eraman ezinezkotzat jotzen delako.

4) Guraso Elkartearen Batzordeari Inter-

fabriketako koordinatzailearen ordezkaritza bat erastea, koordinatuki lanean segitzekotan, planteaturiko helburuen eta etorkizunean sumatzen direnen atzetik.

5) Berehala eginkizun bezala, langileen ordezkariak arazo honen berri emango dute lantegietako batzarreetan eta beste bide batzuez, Seguridade Sozialak Goiherriin Sendakuntza Erresidentzi bat egin dezan egin diren pausuen berri emanez.

6) Eskiera eta arrazoiketa, eta iragan denboran emandako hitza langileek aski ezagutzen dituztenez:

a) Bilera hontatik hilabete bat ematea, Organismo Erantzuleek eskaerari baiezko erantzun garbi bat eman diezaioten, eta hitzematen duten hori frogatzea zinezko haraturikoa izan dadin, berriro ere langileria en-gainatua izan dadin.

b) Martxoaren 15a erabakitzea gaurko bilera honen antzeko beste batetarako fexta bezala, eta agertzea, ontzat eman dela langileen eguniko proposapena, hau da, Batzarrean erabakitzea egun batetako geldialdi egin ala ez, Goiherriko enpresa guztietan eta Zerbitzu Publiko guztietan, martxoaren 18rako, baldin eta aurreko puntuari buruzko baiezko erantzunik ez balitz etorriko.

c) Bilera baterakoi batera deitzea Guraso Elkarteak, Interfabriketako ordezkariak, Eskualdeko Alkateak eta enpresarioak; xede honekin: guztiek elkarrekin behar den lekuan lan egin dezaten a) puntuan agerturiko proposapena lortzekotan, inork ere gura ez dituen bideetara jo beharrik izan ez dadin, baldin eta langileriaren eskubide zuzenak errespetatuz gero.

**GOIHERRIKO GURASO ELKARTEAK
ETA INTERFABRIKA KOORDINATZA-
ILEA**

Goiherri, 1977ko otsailaren 15
Langile batek

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira ganadu on, indartsuak, Eta nora jo jakin bear du baserritar burutsuak, Berebiziko aragi pillak; gañera esne putzuak, Olek guztiak berekin dituzte Fanderla'ko pentsuak.

FANDERIA

ERRENTERI

PNN huelga dela eta

Berriz ere heziketa arloan, betenato krisi gogor baten aurrean aurkitzen gara: oraingoan Estatuarenean. Espainiako Estatuak daraman kontraesaneko politikaren manifestazio bat gehiago da egoera hau.

- Gaitzesten dugu PNNek, beraien lantokietan duten inestabilitate osoa, honek nabarmentzen baitu zein patroiz txarra den Estatu zentralista eta burokratiko bat.

- Salatzen dugu ere benetako plangintza ezak, Euskadira bereziki, dakarren kinka larria. Urteroko irakasleen aldaketak, irakasle hauen funtzionario egoerak, eragozten du beraien integritate euskal hizkuntza eta kulturaren, egiazko oztopoak izanek gauza guztiok gure kulturaren desarrolloan.

- Nahi eta nahi ez adierazi beharrean aurkitzen gara Euskadiko PNN-ek ez dituztela aintzakotzat hartu euskal kulturaz egindako eskakizunak; gehienetan beren planteamenduetan itxura gordetzearekin konformatu dira eta alde batera utzi dituzte planteamendu horiek estatu mailako harremanetara heldu direnean.

- Gaitzesten dugu batipat intenzio osoaz Espainiako Heziketaren Ministerioak daraman politika, hainbat maila ezberdinetan zatituz eta banatuz irakasleak: katedrati-koak, erantsiak, PNN-ak, ordezkoak, kontratupekoak, irakaskintza pribatuak eta Estatuak ordaindutakoak. Hama berezi bat bezela erabili du Estatuak hori, irakaskintzako langileak zatitzeko, eta beren benetako interesen borrokatik aldentzeko.

- Ez dugu eskubide berezirik eskatzen, hau da, titulu bat lortu delako, besterik gabe lan postuak ematea, zeren beharrezko baita gure gaitasuna egiztatzea, heziketa den bezalako lan zail eta garrantzitsu baterako. Baina beste era batera egin beharko litzateke hori, alde batera utzirik burokraziakeriak, buruz gauzak ikasi beharrak, agintzen dutenen kidekoak bakarrik aukeratuak, eta kontutan hartu beharko litzateke esperientzia, harturiko praktika, ikasgelekan lortutako ondorioak eta Euskadiko kulturaren errealitatea. Salatzen dugu hemen Ministerioak izan duen gogortasuna alor honetan.

- Laburtuz, bada, gaitzesten dugu alde batetik Estatu Espainolak gure Herrian eraman duen heziketaren politika eta baita ere Ministerioaren zitalkeria PNNen problematika bereziari buruz, zeren elkar-hizketako jarrera bat ez daiteke hitz hutsetan oinarritu, egiteetan baizik, horrek eraman du hain egoera larri eta soluzio zailerraino gatazka hau. Estatuak da heziketaren egoera latz eta hondamenditsu honen erantzukidun bakar eta benetakoa.

Horregatik, tamalgarria deritzagu zenbait PNN, guztiontzat bat diren interesen defentsan, irakasle, guraso eta ikasleen sentipen eta eginahalak, azaldu eta batzeko gai ez izatea: irakaskintza egoki bat, gaitutako irakasleak emana, Euskal Herri eta kulturaren zerbitzuan eta denon artean jestionatua.

**E.L.A.ko IRAKASKUNTZAKO
LANGILEEN FEDERAKUNTZAN**

"PERITOAK" HASERRE

Estatuko beste eskola gehienetakoek bezalaxe, Donostiako Inginadore Tekniko Eskolakoek enzerrona bat egin dute astelehenetik, hilaren 21etik, asteartera bitartean. Arrazoiak: iragan abenduan argitaraturiko Ministeritzaren Ordenaren aurrean protesta.

Komunikabideei zabalduko agirian, egungo plan esperimentalak kritikatu ondoren, horrek herri eta teknik mailan behar den heziketarik ematen ez dielako, legegari kritika hauek egiten dizkie: alderdi batek bakarrik egin duela, teknika mailan lanean ari direnekin eta ikasleekin kontatu gabe; nazionalitate bakoitzaren berezitasunak (profesio, hizkuntza eta kultur aldetik) ez dituela kontutan hartzen. Horregatik, puntuok eskatzen dituzte: lege horren deuseztea; espezialitate bakoitzaren estudio plana nazionalitate, eskualde, sektore eta eskola bakoitzean ikasle, irakasle eta profesionalak osatutako komizioek egin dezatela; eginiko ikasketak baliokidesuna izan dezatela lanerako orduan eta "Hego Euskadiko ezaguarri bereziak oinarri bezala hartuaz, euskararen ofizialkidetasuna eta bakoitzak irakaskuntza bere hizkuntzan egin ahal izatea, Euskal Unibertsitatea jomuga bezala hartuaz..."

Duela aste pare bat hasi ziren eskola honetan batzarreak, legearen arazoa Villedolideko eskolako bitartez jakin ondoren. Izan da eztabaidarik; azkenean "paro intermitente" direlakoak eta aipatu enzerrona egitea erabaki zuten. Batzarreetara ez omen da jende asko joaten —"Peritoen eskola Donostiako atzeratuetakoa da" zioen batek—; eskola guztian 600 en bat ikasle daude matrikulatuak, baina normalean klaseetara joaten direnak ez omen dira erdia baino gehiago izango. Enzerronan 80en batek hartu dute parte

eta gehiagok eman diote baiezkua ekin-tzari.

Euzkadi mailan bilera bat izan dute iadarnik, Eibarren, bertako, Donostia, Gasteiz, Barakaldo, Bilbo eta Iruñeko agronomo eta tekniko eskoletakoek. Asteazkenean, 23an, beste bat izanen da, eta lehengoan tratatu ez ziren arazoak (euskarari dagozkionak) tratatuko dira. Bestalde, Madril-en ere bilerak egiten ari dira, oraindik ezer lortu gabe.

Eta Donostiako eskolako zuzendaritzarekin asteazkenean, 23an, izango dute bilera.

Donostiako eskolan ez dute delegadurik; organizazio guztia komizioen bitartez egiten dute: karreraren planifikazioaz arduratzen dena, informazioak eta kulturak, honetan EKTkoak eta jende gehiago sartzen delarik. Enzerronaren egunean beste ikastetxe batzuetara jo dute beren arazoaren berri emateko; kaleetan ere kartelak ezarri dituzte horretarako.

Unibertsitat eskolen egoera txarraz ere mintzatu zaizkigu ikasleok; irakasleak nahiko txarra, beste lan batzuetan aritzen dena; praktikarik bat ere ez, laborategiak itxita... Eskola bera egia esan, etxe zaharra ez bada ere, nahiko zikina eta hondatua ikusten da.

Eta 1970tik (Burgosko konsejoa zela eta) borroka haundirik egin ez duen eskola, hasi da zerbitzetan.

AMARATIK

Parkeari BAI, Kontribuzioei EZ

Amarako hauzoak dituen arazoak, garbi erakusten dute, halamoduzko Udal baten jestioa nolakoa den. Urte gutxiren buruan asko hazi den hauzoa -50.000 inguru bizilagun dituzke, inolako planifikaziorik gabe egin da, konstruktoreen interesak nagusi. Udalak amore hoiei eman die; orain, hauzokideek sufritu behar ondorioak.

Parkea zain dezagun

Urtarrileko igande baten, ikus zitezkeen Amarako Parkeko hesietan haurrek egin-dako marrazkiak: Ikurriña ugariz horniturik, parkearen gaia nagusi. Hauxe izan da parkeaz jendea arduratzeko erabili den bideetatik bat; baita Urkoren kantaldi bat, e.a. ere. Hauxia hauxe da: APAR-CAMARA, S.A.k aparkamentu bat egin nahi duela Centenario plazaren azpian, parkearen azpian hain zuzen. Aspalditik du asmo hori soziedade horrek; Udalak 1974eko uztailaren 9an eman zion baimena aparkamentua egiteko; Amarako biztanle batzuek salatu zuten, Udalaren aurrean, baimen hori legetik kanpokoa zela baina ez zitzairen erantzunik eman, urte hartako urriaren 28an Hauzo Elkartek, 1.522 lagunen firmaz, Gipuzkoako Hirigintza komisioren aurrean salatu zuen, eta, komisiok, Udalaren baimena deuseztatu egin zuen azaroan.

Bi urte geroago, iragan, azaroko ple-noan, Udalak hauxe erabaki zuen: "la modificación del plan del Ensanche de Amara en lo que se refiere al uso del parque infantil y zonas colindantes de la plaza del Centenario, a fin de destinarlo a estacionamiento subterráneo de vehículos". Amara Zahar eta Berriko Hauzo Elkartek idazti bat aurkeztu zuten, erabaki honen aurka, urtarrilaren 22a baino lehen orduan bukatzen baitzen epea; oraindik ez dute erantzunik jaso.

Hauzo Elkartek parking horren kontra agertzen dituzten arrazoiak hauetxek

dira bereziki: aparkamentuen arazoa ez konpontzea, parking horretako ehuneko 50 plaza, saltzeko izango direlako; toki horri estetika aldetik egingo zaion kaltea eta 50.000 bizilagun dituen hauzoko aurrei parkea kentzea, aparkamentua egiten den bitartean, eta gero ez dela lehengo eran geldituko, oraingo arbolekin, e.a.

Plaza del Sauce eta Pio XII plazako lurpeko aparkamentuei ere ezezkua eman diete Amara Zahar-S. Martingo Hauzo Elkartek, Amara Berrikoak, Arkitektoen Kolegioak eta Donostiako "Guñak" ere. Orain Udalaren erantzunaren zai daude.

AMARAKO PARKEA
ZAIN DEZAGUN

Bestalde, aparkamentuen arazoari nolabait soluziobide bat ematearren, Amarako zenbait etxe-tartetan dauden plazaetan (Soldados, Prebosten, Armerías, Mercaderes, Cofradías donostiarras...) lur-azpiko aparkamentuak egitea eskatu dute. Baina hortan badagoke arazorik: Udalak, Legez kanpora, hoietan zenbait denda egieko baimena eman bait du, edo, gutxienez "toleratu" egin ditu.

Merkatuarekin ere izan da iskanbilarik Amaran. 1965eko plan parzialean Jose M. Salaberria kalean, Gobernu Zibilaren atzean, merkatu berria egiteko asmotan ziren. Toki hartan etxebizitzak jasotzen hasi zirela ikustean, Udalaren aurrean salatu zuten Hauzo Elkartekook, baina ez zitzairen kasorik egin. Orain zerbait egin nahi badute "Contencioso administrativo" delakora jotzeko esaten die Udalak, eta, Merkatua zentro komertzial batean egingo dela.

Herriaren patrikatik

Baina bada kontu larriagorik Amaran, eta hau kontribuzio bereziarena da. Pio XII plazatik Donostiako irtera aldera dagoen zonan etxeak ugari eraiki dira azkenengo urtetan, baina beharrezko azpiegiturek gabe, hori konstruktoreek egin behar zuten arren. Orain 371 miloi kostako omen dira obra hoiek, eta, Udalak, ehuneko 60 Amarako biztanleek eta, gainerontzekoa, Donostia guztiak ordain dezala proposatzen du. Amarako hauzokideek eginik dituzte, iadanik, batzarre batzu honi buruz, eta, kontribuzioak ez ordaintzea erabaki dute. Hauzitan xahutuak dituzte ehundaka mila pezeta, baina Supremora jotzeko 700.000 baino gehiago behar dute, eta, hortan daude.

Bestalde, azpiegituren obrak hasiak dira (ura, argiak, espaloiak,...) baina ez dira hiri-gaserentzako tuborik sartzen ari. Horra hor beste problema: Pio XII plazatik harantz ez dute hiri-gasik ia inongo etxetan, gas lantegia Amaran dagoen arren.

Arazoak -eta ez nolanahikoak- aipatzen hasiz gero, ez da inoiz bukatzen. Hoiek konponbidean jarri nahiaz dabil Hauzo Elkartea; oraingoz 600 bazkide ditu; kontribuzioetarako egin diren bileretan, 900-en pertsona bildu izan dira. Hauzoak duen biztanlegoa ikusirik ez da beharbada proportzio handia; Elkartekook ziotenez, nahiko "zaila" da hazo hau: bertan biziz, denbora gutxi duen jendea delako askotan, baita "ongi" bizi den erdi mailakoa delako ere. Dena den, hainbat ekintza aurera eramaten ari dira.

JAKIN

EUSKAL KULTUR
ALDIZKARIA

10 urte debekaturik egon ondoren
berriz plazara !

Hiruhilabetez behin
argitaratuko da.

Monografiak
dossierak
azterketak
kritikak
gaurko gaiak

Lehenengo zenbakiaren gai na-
gusia:

EUSKAL UNIBERTSITATEA

Lehenengo zenbakiaren lankideak:

P. Agirrebaltzategi

A. Artamendi

J. Azurmendi

J.M. Larrazabal

J. L. Lizundia

L. Mitxelena

M. Pagola

K. Santamaria

I. Sarasola

J.M. Torrealday

JAKIN

500 pta. urtean. 175 alea

Eskabideak eta harpidetza:

Cuartel 2- Tolosa (Gipuzkoa)
tlfno. (943) 65.11.06

TXIRRINDULARITZA: EUSKALDUNTZEN O euskara eskatu dute

Urrestilatik heldu zitzaigun lehen notizia, eta gero gerokoak. Zenbait bizikleta zale euskararen nahia eta beharra ikusten hasia omen da. Ez zaigu, ez, gaizki iruditzen; heldu dioten lanari gogor jarraitzeko ahalmena izan dezatela, besterik ez diegu opa. Hortik aurrera ekintzek bere gisa hartuko baitute beren abiada.

Gipuzkoako Txirrindulari Elkargoan Federación Guipuzcoana de Ciclismo) oraindik eta oraindano elkarte batzuek gogoz planteatu dute euskararen ofizialkidetasunaren arazoa, taxuz arrazoinatuaz. Zergatik ez ba ? Uste ez genuen bezala. badabil bai gizonik kiroletan ere.

Kontuak kontu, era hontara hasi zen hauzia. Igazko azaroan, Urrestilla T.Z. E.-k "Diario Vasco"kp orrialdeetan, argitaratu arazi zuen agiritxo bat. Agiri honek azaldu zuen, euskararen ofizialkidetasuna bere elkargoan eskatu eta esijitzeko asmoa. Hau lortzeko laguntza eskatu zuten beste elkarteei. Euskal Herriko beste elkarteei ere zuzenduta zegoen deia, norberak bere elkargoan pauso berdina emateko neurriak har zitzala esanaz.

Laster izan zuen dei honek erantzuna ez uste bezain handia, baita lanean hasteko hainbatekoa; Sei elkarte bildu ziren lan hau aurrera eramateko. Urrestilla T. Z.E., Zumaiko Herri Batzoki, Azpeitiko Lagun Onak, Urretxuko S.D. Goiherri, Lazkaoko S.C. Esparru eta Irurako Gazte Alaiak.

Sei elkarreok idazti bat prestatu zuten Gipuzkoako elkargoko elkarte asanbladari irakurtzeko. Eta irakurri eta eztabaidatu ere egin zuten.

Asanbalada honetara Espainiako elkargoko buru den Luis Puig jauna, aurrean bertan asko moduzko hauteskunde batzuen bidez aukeratua, etorri zen. Eta zenbait gizonak, idaztia irakurri baino lehen, gogoz bidali zuen beste lan eta bisita batzuegitera.

Agiri hau sei elkarte hauen posturaren arazoak adieraziz hasten zen, kirolek bizitzarekin behar dituzten loturaz.

"Gure kirol osaketak, herriaren soziopolitik eta kultura osaketarekin bat etorri behar du beti".

"Gure herriaren bizitz arazoak ahozatuaz kirolentzat bakarrik lan egiteari, gi-

zagaitz, norberekoi eta bidegabekeria bat deritzagu".

"Zoritzarrez berrogei urteotan kirolek gure herriaren benetako arazoa baztertu egin dute, eta honi laguntza uka. Zenbait pertsona zanpatzaile eta explotadoreen zerbitzurako erabili dira benetako problemak estaliz eta ezjakintasuna eta inkultura indartzen saiatuaz".

"Gure hizkuntzari oztopoak ezartzea, gure herriaren oinarriko eskubide bat uka eta zanpatzea dela uste dugu".

Aurrerago, "Carta de Arjel" deritzadion dokumentuko zenbait artikulua aipatzen dituzte zertxobait komentatuaz (2., 13., 14., 15., 10.). Ezarri nahi duten elebitasuna, bene-benetakoa izan dadin bete behar dituen baldintzak aipatuz, jarraitzen du idaztiak.

Elebitasuna utziaz amnisti arazoaz mintzatzen dira gero. "Gure herriak itxi ezin duen zauria ezin ahanztu dezakegu. Borrokalari herritar mordoa dugu atzerrian eta espainol estatuko gartzelatan".

Etzarriko agiriaren zenbait lerro ere aipatu ondoren, Elkargoei eta elkarteei, amnistia orokor baten eskaera egin dezatela eskatzen zaie. Erregeari, D.N.D.ra Suarez, Espainiako elkargoko lehendakariari eta Gipuzkoako gobernadoreari eskaera bidal diezaietela.

Gogor eztabaidatu zen agiri, eta gaur nahasten eta luzatzen ari zela ikusirik, datorren Martxoko 27an beste asanbalada bat egitea erabaki zen.

Sei elkarreok aldeko asko dutela adierazi digute, eta, gauzak uste bezala joanda euskararen ofizialkidetasuna lortuko dutela.

Dena dela, eginek ez zaie damutuko; ea, bada, lortzen duten eta beste elkarrekin pauso berdinak ematen hasten diren.

Gaur Euskalduntzen O, bihar Euskalduntzen 1.

IAKUE ABARDOI

GEREDIAGATARREN urteko Batzarre Orokorra

Aurtengo urteko deira 100 bazkide inguru bildu ziren, otsailaren 6an, Astolako Hauzitegi zaharrean.

Hasera, lehendakariak eman zion eta idazkari, diruzain eta herrietako ordezkariak jarraitu zuten egin direnen berri ematen: Foruetaz Hitzaldiak, Azoka, Dantzari Eguna, etab.

Gero herri bakoitzak aurtengo programaketa azaldu zuen; hortik kanpo aurtengo urteko ekintza nagusiak hauek izango dira: XII. Liburu eta disko Azoka Durangon, Merindade Eguna Izurtzan, Artxakurren Txapelketa A-txondon, Ezpata Dantzari Eguna Otxandion, Urkiola II., Euskal Herriko zuhaitzen museoa Astolan.

Noiz behinka elkartea neurri gogorak hartzera behartuta ikusten da, eta, horrelaxe batzarre honetan Garitao-nandia Antzerki saileko "Geroa" taldea kanpora jaurtitzea erabaki zuten. Jarri zituzten arrazoiak:

1) Taldeko inor ez da bazkidea. b) Ez dago inongo harremanik, ez eta kontu ematerik, baimenak eskatzeko orduan

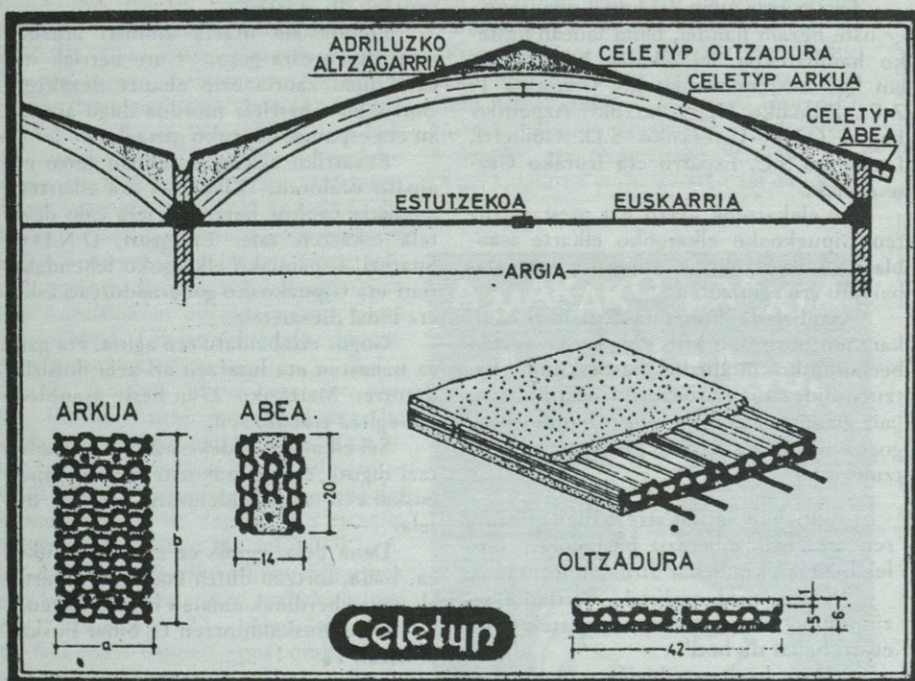
ez bada. d) Daramaten lana garrantziko da, baina ez dira Euskal Herriaz larregi arduratu, ez baitiote euskarazko antzerkiari larregi lagundu, eta, bestalde, gaur egun errazago zaie legalizatzea talde independente bezala.

Zenbait herrik ordezkari berriak aukeratu zituen; Otxandiok: Juan L. Gonzalez de Langarika; Mañariak, Jose M. Arrizabalaga; Berrizek, Karmelo Anakabe; Iorretak, Anton Aldekoa eta Jose M. Uribelarrea eta Durangok Humberto Amantegi eta Jose Inazio Alberdi.

Aipatu beharrezkoa da, nabari-nabaria izan bait zen, batzarre gehiena euskaraz izan zela. Hori ez da sarri ikusi, Denporak aldatuz doazen seinale ote? Baita, ordezkarien hauteskundeak iritzi desberdinen ispilu izaten direla ere, aurreko urteotan Durangon eta oraingo hontan Iorretan esan zigutenez.

Bide berriak urratzeari ekin behar diola esanez, lehendakariak amaitu zen batzarrea.

AZKAR - MERKE - ONDO

● Etxeentzat, lantegientzat, illuluentzat, kirol-lekuentzat, eliza, zinema, pelotaleku, almatzen eta abarrentzat zeramikazko gainak edo estalkiak prefabrikatzen dira.

● Arku tinkatuak eta sabalarentzat hebeak.

● Nahi diren bezalako eta neurriko ohol-tzadurak. Lata matxenbratuak baino hebeak eta jartzen errazagoak.

● Zernahitarako del ezazu leku haueta koren batera:

Exklusiva:

CUNCHILLOS-LEACHE, S.A.
Iturralde y Sult, 11-6. dcha.
Teléfono: 233400 - Pamplona

Ordezkariek:

ARABAN: Exclusivas Serrano: Portal de Arriaga, 14-bis-5.º - Tel. 243344 - Vitoria.

GIPUZKOAN: Mendizabal-Unanue: Mayor, 1-bajo - Tel. 358678 - Andoain.

NAFARROAN: Gabino Ochoa de Eribe: Carmen, 34-2.º Izda. - Tel. 211440 - Pamplona.

BIZKAIAN: Jesús de la Maza: Machín, 5-bis-5.º C - Tel. 4327266 - Bilbao-12.

LOGROÑO: Felipe Agorreta: Avda. Santiago, 5 - Tel. 645134 - Viana (Navarra).

ZEHA TZ zehazten

Ostiralean, hilaren 18an, egin zen Donostian, euskal komunikabideen aurrean, ZEHATZ ideologi aldizkari berriaren aurkezpena. 720. zenbakian eman genuen bere sorreraren berri eta orain, lehen zenbakia inprentatik atera berri, zehaztu dezakegu gehixeago aldizkari honen izaera.

Marxismoaren hildotik

Aurkezpenean esan zenez, ZEHATZek honoko berezitasunok ditu. Lehenik, euskal kultur mugimendu baten barnean sortzen dela, hain zuzen, euskal kulturaren aritu den Baionako ZABAL kazetan idazten zuen hegoaldeko talde nagusitik.

Bigarrenik "inoren dependentzian ez eta talde politiko orotatik at" dagoela ZEHATZ, baina honek ez du esan nahi kriteriorik gabea denik. "... eskura ditzakeen harma guztiez ekinen dio euskal abertzaletasun eta sozialismoaren aldeko burrukari, eta honen arauarako etsai nagusi eta ez hain nagusien kontrako gatazkari. Euskal populuaren eta bereziki proletargoaren aldeko gerla teorikoan marxismoaren bidetik ibiliko gara. Marxismoak eskeintzen digun zientzibidetik aurrera jo nahirik. Hori batetik. Eta bestetik, marxismoak zabaltzen digun filosofibidetik bide justuagoak ireki nahirik". Hauek izango dira ZEHATZ gidatuko duten koordenatu teoriko politikoak.

Hirugarrenik, ZEHATZ ek gizarte-zientzien aldizkaritzat hartzen du bere burua; gizarte-zientzia hoik zer diren oso garbi ez badago ere, historia, ekonomia, politika, deretxoa... sartuko lirateke.

Laugarrenik, ZEHATZek unibertsitate mailako ikerketa eta zabalkundeari ekin- go dio bereziki, baina "... irakurlegoa ez genuke inolako moduz unibertsitarietara soilik mugatu nahi. Aitzitik, euskal kul-

turgintzan eta politikagintzan sarturik, teorigintzan aritzen diren orori luzatu nahi diogu kazeta, lehenik eta behin irakurle gisa eta, aldiz, idazle gisa ere, arestian aipaturiko koordenatu teoriko-politiko orokor horien arauera."

Euskara hutsez

Aldizkaria bi hilabetetik behin aterako da, eukara hutsez, -honetan ez omen dute dudarik izan horrela egin behar zutela. Ehun bat orrialde izango ditu, era honetara banaturik:

- 50 inguru sei bat artikuluentzat; hauetako batzu ikerketa eta lan sakonei eskainiak (tesisak, tesinak, lan monografikoak, unibertsitateko lanak...); besteak zabalpenezkoak, gai eztabaidagarrien inguruan, lagun bakarrak edo talde batek eginak, batzu eztabaida eta guzti.

- 20en bat orrialde nota laburrez osatuak, momentuko gaiet buruz.

- Liburuaren agerpenak, euskarazkoak bereziki eta beste hizkuntzetan idatzita-koak bigarren mailan, 15en bat orrialde beteko ditu.

- Eta beste hainbeste hartuko dute azken berriek: dokumentuak, kronikak, elkarrizketak, mahian-inguruak...

Lehenengo zenbakian honela bete dira lau arlo hoiek; lehenengoan sei artikulok sakon (ikus ASTE GIROAN aipamena). bat hizkuntzaren bitxikeriaz -ideienaz ez ezik-aipatu beharrezkoa, "Ihartzatar Hei-

Zientzia Sozialen
Euskal Aldizkari

Euskal Populuaren
Burrukaren Testigu

ZEHA TZ

Euskal Kulturaren
eta Politikaren
Leku Teoriko

ko Sagredo"rena hain zuzen; irakurri nahi duenak har beza patxadaz. Bigarren zatian Gipuzkoako metalekoen konbenioaz, bankako konbenio estatalaz, estatal maisuen huelgaz, Txinako "Lauen Banda" eta PNVz berri komentatuak. Hirugarrenean, nolabait ideologikoak klasifikatu daitezkeen liburuen aipamen-kritikak eta, azkenik, referendunaz lantxo bat, "Ramón Vizcaino"ko langile bati elkarrizketa euskarazko klaseez, e.a.. Osotasuna eta aldi berean barietatea ere ikusten da lehen zenbaki honetan.

Forma aldetik txukun, marrazki onez, agertzen zaigu ZEHATZ, baina agian arintasun gehiago ere eman beharko litzaioke, irakurterrazago gerta dadin.

JAKINekiko bereizitasunak aipatu ziren elkarrizketan. JAKIN gaien aldetik kulturari gehiago lotuko zaiola eta ZEHATZ sozio-politikari; forma aldetik hark gai monografiko gehiago erabiliko duela eta, azkenik, bata eta bestea egiten dituzten taldeak desberdinak direnez gero, aldizkariak ere horrela izango direla; "...uste dugu gu marxismoaren harian gehiago sartuko garela" zioten. Dena dela, iritzi desberdinetako jendearen artikulak ere onartzen zituztela zioten, zenbaki honetan azaltzen den KRUTWIG-ena bezala.

Bestalde, aurrerako asmoak ere agertu zituzten ZEHATZekoek. Urtean zehar argitaraturiko artikulok interesgarrienez zenbaki berezi bat osatzea, frantsesera nahiz gaztelaniara itzuliaz. Eta argital-etxe bat osatzea tesinak, ikerketa lanak, e.a. ateratzeko, euskaraz.

ZEHATZen jaiotzarekin beste pauso bat euskal munduan. Lehen zenbakiaren aurkezpenean diotenez, "Erresistentzi ideologikoan euskal iraultzaren hildotik diharduzuen guztiok deituak zarete elkar lan honetara".

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLATEGIAN?

Ez. FAGOR'ek

sukaldian

OSKORRI eta GABRIEL ARESTI

Disko berri honen bidez plazaratzen da OSKORRI. Lehendik ere entzunik genituen izena eta hotsa diren arren, orain-txe hasi da haien iraunkortasunerako joko.

Disko ttiki baten ondoren atera da handi hau eta, dudarik gabe, kasu hone-tan frogatzen da disko handien beharra. Izan ere, askoz adierazkor eta komuni-kakorragoa da L.P.a, ttiki xumea baino.

1.976.urtearen bukaeran argitara da, C.B.S. etxean. Munduko disketxerik gar-rantzizkoenari dagokion mailan daude azala eta grabaketa. Azalaren kanpokal-dean Arestiren erretrata agiri da. Irudi honek, disko barnean aurkituko den po-etaren izpiritua agertu nahi lukeela, pen-tsaratzen digu.

Egia esan, sentipen horixe hartzen da diskoaren mamiaz jabetzen garen neu-rrian.

Bestalde, diskoan bertan "Cara 1" eta "Arreglos" hitzak gaztelaniaz ikustea ez zaigu egoki iruditu.

Azalaren barruan, barru beltzetan OSKORRI osatzen dutenen argazkien azpian, kanten hitzak datoz. Diskotik ira-kurri bezala, honatx osatzaile eta tresnen zerrenda:

-Baxoa eta kitarra elektrikoa...Bi-xente Martínez

-Bibolina... Zelaida Biurrun

-Biolontzelo, boza, kitarra, soinu, eta soinu ttikia... Natxo de Felipe

-Flauta, klarineta, saxofoia eta txistuak... Polin Gurrea

-Kitarra akustikoa... Anton Latxa

Grabaketaren kalitate bikaina aipatu arren, tresnen jokaera oso zuzena dela esatea falta genuen. Euskal musikan, noi-

zik behin bakarrik ematen da honelako teknika landurik. Badu honek bere espli-kabiderik: begira diezaigun geure kultu-raren egoerari: itxaropentxua da, oso au-rterra doa, baina Herri ttikia izateaz gain, noraino zabaltzen zaigu euskal kultura?

Honek diru urritasuna dakar. Euskal disketxeak apalak dira.

Non egin daitezke grabaketarik one-nak? Madrilen oraingoz. Egoera hau honelakoa bada, zentsuragarri al da gure musikariek Madrilen grabatzea? Ala ez ote da zentsuragarriagoa, ahal dutenek, sail honetan, Euskadin inbersiorik ez egi-tea?

Diskoaren edukinaz mintzatzeko ga-raia da honez gero, eta horixe egingen du-gu orain.

Hitzak izenpe berezi batekin datozki-gu. Gabriel Aresti zenarenak dira guztiak. Herri bateko klase baten pentsamendua dira: herri ukatu baten minak, klase za-paldu baten saminak. Oro har, jarrera kri-tiko baten agerpentzat joko genituzke po-esiak, barru mikatz bat ere nabaitzen za-elarik.

Musika orokorki hartzen badugu, he-rri musika sailekoa dela agiri da. Hamar kantatarik, bost herrikoak direla, batetik, eta ia denak edonoren ahotsak kanta di-tzakeela, dakusagu bestetik.

Herri musikan egon arren, bestalde, bibolina, kitarra elektrikoa, klarineta, sa-xofoi eta flautaren erabilerak kolore bere-zia ematen dio talde honi. Herri musika hau aurrerakoi samartzat jo behar dugu.

Euskal musika denik ezin uka daiteke egin hitzak irakur, musikaren muina en-tzutea aski baita, tresna horik eta molda-kuntza lagungarri modernoak baizik ez direla ohartzeko.

Herriko ez diren beste bost kanten musiketarik, lau Natxo de Felipe-renak dira eta M. Labeguerie-rena bestea.

Azken hau herrikoen tankerakoa da, baina Natxorenak besteetatik berezi egi-ten dira. Kromatikoagoak, koloretsuagoak, sentikorraioak.

Ez dakigu disko honek herriko musi-kakin bakarrik itxura hobea ote zukeen. Natxo-ren musikak, dena den, borobila-suna eta aberastasun handiagoa ematen dio diskoari, eta honela, osoago gelditu dela iruditzen zaigu.

EMAZURTZ kantaz hasten da dis-koa. Herriko musika, Kitarraz hasten da, gero flauta eta bibolina sartzeko. Baxoa-ren lana da oso polita, jazz moduan lagun-duz. Euskal Herria da emazutz hori. Kan-ta samina. "Eusko gudariak"-en musika-tik oso hurrean, musika bera moldatu egin ez bada.

LAUGARRENEZ NEREA ETORKI ZUNAREN AURREAN. Natxoren musi-ka kromatikoa. Lehengoaren laguntza be-ra baina baxoa bigarren maila apal bate-

Transportes **ankar** s. a.

ERAMAN - EKARRIAK, KAMIOI AUNDIAK
Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donostitik egunerok:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda, Murcia, Cartagena, Granada, Almería, Santander, Valladolid, Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean Irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz, Lugo, Coruña, Orense eta Vigora joan etorriak.

Hernanirako bide nagusian, ERGOBIA auzoan, DONOSTIAN.

Urrutizkiñak: 552650 - 552654

Apartado 1381

JOSE ZINKUNEGIREN
OPTIKA DONOSTIAN

URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernani, 4

DONOSTIA

tan. Klaserik zapalduenaren problema ba-koitza.

GURETZAT. Oso alaiak hitzak eta musika. Soinuak sorteraizten du poz handia. Laguntza doinu ginetatik dabil, alai-tasuna egoki erdietsiz. Txistuen sarrera ezin da hobeto dator laguntza honetan.

Honelako abestietan Ipar-Amerika-ko kolonoek eraman zuten folk musika-ren eta zelta musikaren ukitu handi sama-rrak sumatzen ditugu. "Gure ekintza izan dadila gure hitzaren alaba".

BADAKIZU NON NAGOAN. Natxo-rena. Fraileen kanta dirudi haserak. Erdi bizkaieraz, erdi batuaz hitzak. Kanta ba-rrukoia. Musika polita.

MALDIZIO BETIKOA. Estudianteen artean aurrerakoitasuna ohi da nagusi, baina lanean hasterakoan zapaltzaile ger-tatzen dira asko samarretan. Azken hau-entzat madarikazioa: "Mundu honetako puta semerik semeenak".

Musika Natxorena da. Geldia. Jazz tankerakoa. Geuri John Mayall-en "Tur-ning Point"-eko bi gai datozkigu gogora. Tankeragatik, ez besterengatik. Kitarak eta bibolina hasten dira.

Ondoren eta beranduago, kitarra "distorsionatua" erabiltzen dute, saxofoi baten antza emanez "fuzz" handia eza-rriz eta hark deitu bezala, saxofoia ager-tzen da, geroago giro flotagarria sortera-ziz.

GURE AMA ITSASOA. Honi egin kanta. Natxorena da musika. Kitarra elek-trikoa eta soinuak ditu abestiak laguntza-rik nabarmenenak.

MAITE DUGU MUNDUA. Oso herri musika ezagunez eta soinuaren eta bibolin ziren osaketaz entzuten dizkiogu Arestiri (Natxo de Feplipe, ahots zuzenaren bi dez). Afrikaren zampaketa, Ameriketako indioen genozidioa, Hegoamerikaren mo-rrintasuna eta Hiroshimako gerra "buka-eraren" aipuak, azkenik gure Herriak le-hengoekin bat egiten duela aldarrikatzeko.

ASTOARENA. M. Labeguerie-ren musika. Oker ez bagaude, "Gure astoa Ba-laam" kanta da hau; musika bera da eta hitzak, haik ongiegi gogoratzen ez zaiki-gun arren, antzekoak dira.

Erlijiojeriari farre ironikoa egiten dio kanta honek.

OINAZ ETA GANBOA. Herri kanta. Haseran tresna asko. Gero sinpleago. Oinaz eta Ganboaren alderdikierian, Gan-boaren alde jartzen da eta ez dio gure za-riketari amaia hurbilik ikusten.

GORA ETA BORA BETI. Herrikoa da musika. Hitzak himno bat dira. Musi-ka ere bai, baina bion uztarketa ez zaigu gustatzen. Musika alaia den arren, erraze-gia eta entzunegia iruditzen zaigu hitz hai-ei ezkontzeko. Herri askotan kantatzen den musika da. Guk behintzat, gatzelani-az eta ingelesez entzuna dugu.

Gehiago luzatu gabe eta irakurleari, OSKORRI-ren lana bereganatzen lagundu diogulakoan, amaitzen dugu azterketa hau.●

HOSPERRI

XALBADOR

Iparraldeko Kantu zaharrak

Bertsolari, poeta eta kantari dugu Xalbador. Jende askok ditu Xalbado-rren bertsoak entzunik eta jasorik. Hamaika bertso eder izango du ba-tek baino gehiagok magnetofonoan gorderik.

Xalbador 1976. urteko azaroaren 7an hil zen. Haurgintza minetan hil zela esan dezakegu. "Odolaren min-tzoa" deitu liburua aurkeztu zen egun hartan. Orain berriz, "Iparralde-ko kantu zaharrak" deitu diskoa agertu da. Biskiak izaterakoan hil ze-la esan dezakegu, beraz.

Bi haur potzolo hauek, bizirik iraun eraziko diote Xalbadorri gure artean, mendez mendez. Liburuaz aipu eta ai-pamen haundiak egin dira. Orain dis-koaz egin nahi genuke aipamentxo bat.

Bertsolari izateko kantari ere izan behar da. Eztarririk ez duenak edo doinuaren ikasteko belarrik ez due-nak, ezin bertsotan egin. Dohain asko-ren artean kantari dohaia behar du bertsolariak. Musika sena haundia behar du, noski.

"Errexago da pertsulari batentzat kantu baten egitea, kantuak egin de-zazkeen batentzat bat batean per-tsuaik emaita baino" dio Xalbado-rrek "Odolaren mintza" liburuaren sa-rrean.

Urepeleko eliz-kantorea izan zen Xalbador gaztetan: "gogotik egiten nuen lan hori, kantuz gustua bainuen ordukotz... Hortik laster hasi nintzen kantu euskalduneri ere ohartzen."

Kanturako gustua eta gogoa zituen Xalbadorrek. Kantutik esnatu zi-tzaion, agian, bertsolari dohaia. "Kantu guztiak pertsulariak eginak zirela" uste izan zuen gaztetan.

Xalbadorrek kantuari, doinuari ga-rrantzi eta arreta haundia jartzen zion. "Bertze bertute bat bada, per-tsularia aunitz laguntz lezakena lan onaren egiten. Hori da, aire edo doi-nu aunitzen ezagutzea, eta hoietarik, erabili behar duzun gaiari dohakona-ren hautatzen jakitea... Ezin ukatua da ere, hainbatean errexki eta ongi kantatzen duen baten ahotik, pertsu bera ere goxoago dela beharrentzat; bai eta kantatzeko errextasunak la-guntz dezakela pertsu hobearen egiten ere."

Gaiari zegokion doinua aukeratzen gutxi bezala zekien Xalbadorrek.

XALBADOR

IPARRALDEKO KANTU ZAHARRAK

Baita doinua gozo eta zuzen kanta-tzen ere. Kantu zeharretako doinu asko bildu eta zabaldu zuen Xalbado-rrek. Eta bertsoak idazterakoan ere doinuari jarraiki idazten zituen. Bai-na barruan zuena agertzeko doinu egokirik gabe geratzen zen askotan.

Hara zer aitortzen digun Urepeleko bertsolariak: "Izigarritzko lanak ema-ten dauzkit gehienetan, erran nahi ni-tuzkenekin aire bat ongi joan araz-teak. Nihaurek musika egiten jakin izan banu, engoitik banuen kantu ge-hiago eginik, eta hain segur ederra-goak."

"Ezagutzen ditudan aireak, nik agertu nahi nituzkenetaz bertze sen-dimendu batzuen gainean josiak izan-nak dira askotan, eta ez da maiz ger-tatzen, bertze norbaitentzat egin soi-nekoa, gure soinean ongi joaitea... Baditut pertsutan agertu nahi ni-tuzken gai batzu utziak ere, heier loakiketen airerik ezin bilatuz".

Xalbador bantariaren abotsa "Herri Gogoa" disketxeak gorde eraziko du mendez mendez. Iparraldeko 19 kantu zahar zoragarri osatu du disko haundia: Kantore berri, Xinaurria eta voria, Dama gazte xarmant bat, An-Tton eta Maria, Kantoreño hauek, Xori errexinoletak, Iruñeko ferietan, Ene maitia bar da nun zinen, Jaun ka-putxin, Bizi naiz munduar, Sor-lekua utziz geroz, Mehetegiko xakurra, Oi-landa gazte, Kalla kantuz, Artzaintsa mendian, Mendiak bete belarrez, Itsua eta sastrea, Eztei ederrak, Goizean goiz jaikirik, deitu kantuak.

Xalbador da abeslari. Eta bertso hau eskaintzen digu disko entzule guztioi:

"Eskual-herri maitea, izan dut zu-tan sortzeko grazia,/ ordainez ene amodioa derautzut erakutsia:/ egun artean eman derautzut ahal nezaken guzia,/ orai bertzerik ezin dut eta es-kaintzen dautzut bizia".

IPARRALDEKO KANTU ZAHARRAK-XALBADOR

Edigsa-Herri Gogoa HG. 155/156L.

OTSAILA 27-6 MARTXOA

LIBURUAK

AHUNTZA ETA PITTIKAK, GATU TTIKI GALDUA, ADIXKIDE ONAK, HIRU XERRI TTIPÍ; Euskaratzailea: Jean Louis Davant. Irudigilea: Gerda Albus du Père Castor-Flammarion. Bakoitzak 75 pta.

Liburuxka hauek ipui bana eskaintzen digute, batzu ezagunak (Ahuntza eta pittikak), besteak ez horrenbeste. Euskara batuan badaude ere, iparraldekoaren kutsu berezia dute, baina Hegoaldeko, haurrak ongi uler ditzateke; marrazkiek idazketak baino toki gehiago hartzen dute gainera.

EL PROCESO DE DESARROLLO ECONOMICO EN GUIPUZCOA. M. Montserrat Garate

Ojanguren. Cámara de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa. 373 orr., 725 pta.

Liburu hau hiru zatitan banaturik dago; lehenengoan ekonomik desarroiloari buruzko teoria; bigarrenean XVIII eta XIX. mendetako Gipuzkoaren analisi historikoa egiten da; hirugarrenen Gipuzkoako ekonomik desarroiloaren perspektibak ematen dira.

BIBLIA
denentzat

BIBLIA DENENTZAT; Euskaratzailea: Joxe Antonio Agirre. EV argital-etxea. 500 orr., 2.500 pta. "Zatiturik dagoen mundu konplexu honetan, horren pentsamolde desberdineko den hontan, Biblia duzu mezurik orokorrena, herrien arteko mugarik ezagutzen ez duena, monopolio guztien dagoena, eta giza egoeraren itxaropenik sakone-nak bere egiten dituen.

Mezu hori gaurkotzea guztiz garrantzizkoa iruditu zaigu. "Honelaxe dio hitzaurreak eta baita"... gizon guztientzat balio-garria dateken Biblia bat aurkeztea" izan dela liburugileen asmoa.

Bibliaren pasadizoak euskara batuan eta idazkera errazean daude. Tartean gaiari loturiko egungo arazoan berri ematen da. Gainontzean argazki eta dibujo ederrak azaltzen dira.

JAIALDIAK

Ormaiztegiko Zubipe pelotalekuan, martxoaren 5ean, gaueko 9etan, jaialdia; **ERROBI** eta Gorka Knörr kantariak, Amuriza, Iraola, Lazkao-Txiki eta Lopategi bertsolariek eta Laja eta turbide trikitilariak hartuko dute parte. Lehen 10etan izango zela zabaldua bazen ere, kontuan izan ordubetez aurreratu egin dela, gau hortan beste ekintza bat izanen delako. Antolatzaile: Goiherriko Alfabetatze taldea.

Orioko Leunda zineman, otsailaren 25ean, Xeberri eta Gontzal Mendibil kanaldia.

Tolosako Iparragirre zineman, **ERROBI**ren rezitala, Gorosabelen euskara irakasle taldeak antolatutako. Hilaren 26an izanen da gaueko 10,30etan.

IHARDUNAK

Zestoako Eliz-Ondo zineman, otsailaren 28an, sokorrismo ikas-taroaren hasera.

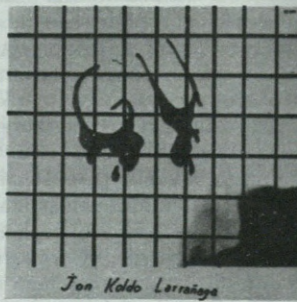
Algortako Gurea zinetokian, otsailaren 27ko eguerdiko 12etan, bertsolari saioa; Amuriza, Azpillaga, Abel Enbeita, Gorrotxategi, Lazkao-Txiki eta Lizasok hartuko dute parte, puntujar-

tzaile Abel Muniategi izango delarik.

Saio hau Bertsolari-Astea dela-eta eratu da -hitzaldi batekin batera- eta bertsolaritzari buruzko liburu erakusketa bat prestatzeko asmoa ere bada. Guzti hau "Algortako Euskal Kultur Saioen" barrenean egiten da.

Aieteko Gurutzian, martxoaren 4etik apirilaren 1era. ostiraleroko, gaueko 8etan, kristau bileak; gaia Pasko bidean argiaren, egiaren eta pakearen bila.

DISKOAK

GU, Jon Koldo Larrañaga. EUZKADI.

Diskoari izena ematen dion kantaz gainera, "Heki, heki", "Ixaro ten", "Errezaten". "Amoma" eta beste kanta batzu eskaintzen dizkigu bermeotar kantari honek. Berari buruz gehiago jakin nahi duenak iragan asteko "Goiz Argin" argitaraturiko elkarrizketa irakur dezake.

IKASTALDIAK

Bergaran, Udalak, UNED, Pol-Pol eta Gorla klubalpinok antolatuturik,

- Otsailaren 25ean, Eduardo González biologoaren hitzaldia "Aspectos ecológicos del paisaje guipuzcoano" gaiaz.

- Martxoaren 4ean, Aurora Markina antropologoa "La casa y la tierra en el Baztan tradicional" gaiaz arituko da.

Bi hitzaldiok iluntzeko 8etan izanen dira.

- 5ean eta 6ean, Zuhaitzaren Egunak: Euskal Herriko arbolak aldatuko dira Bergarako mendi komunaletan.

- 10ean, arratsaldeko 7etan "La gestión de la montaña" gaiaz mintzatuko da Mario Gabiria soziologoa eta "Presente y futuro del espacio colectivo" taldeko liburuaren aurkezpena ere egingo da.

Tolosan, Kultur Ikastaroaren barnean, Edorta Kortadiren sai-
oa Euskal Herriko arteaz:

- martxoaren 1ean, Euskal artearen sozial eginkizuna: artearen beharra.

- 3an, Euskal eskultura: oinarriak: denboran zehar zertan bilakatu den; sinkroniko eta diakroniko ikuspegiak.

Donostian, EUTEGko paranin-
foan (P. Urumea, Mundaiz),
"Programas económicos de los
partidos políticos" gaiaz maha-
in-ongurua, Euskal Herriko al-
derdirik "errepresentatiboenak"
parte hartzea espero delarik.
Martxoaren 1ean, arratsaldeko
6etan. "El País Vasco y la em-
presa" gaiaz egiten ari den semi-
narioari bukaera mahain-inguru
honekin emango zaio.

ALDIZKARIAK

SANTUTXU

SANTUTXU, 1. Bi hilabeteke-
ria. Urteko harpidetza: 100 pta.

Bilboko hauzo hortako
zazpi erakunde argitaratzen du-
te. Hauzoko bizitzak, ikuspegi
zabal batez, hainbat herri eta iri-
tzi, hautsak ongi astintzen ditue-
larik, Euskaraz eta gaztelaniaz,
komiki piperdunak tartean... O-
sotara era honetako aldizkari-
tan ikus ditugunetatik onenetar-
rikoa.

ELHUYAR, 9. 1976eko aben-
dua.

Berandu samar datorren az-
ken zenbaki honetan, editoriale-
an euskal kultur erakundeen ko-
ordinatzailearen beharra azal-
tzen da; "... geure Heziketa eta
Zientzi Ministertatik ez dugun
bitartean, Euskal Erakunde Kul-
turalen Ordezkaritza Orokor hor-
rrek bete beharko luke gaur
egun dugun zuloa" Beste lanok
osatzen dute zenbakia: "Ekua-
zioak", J.M. Goñi; "Oinharri
bixonak", A. del Campo; "R.
Bueno Zuloaga ikertzailea min-
tzo", F. Azpiroz; "Elekttra haril
baten portaera elektromagneti-
koa", A. Sagarna; "Zientzi eta
teknika hizkuntzarako propo-
samenak", M. Zalbide.

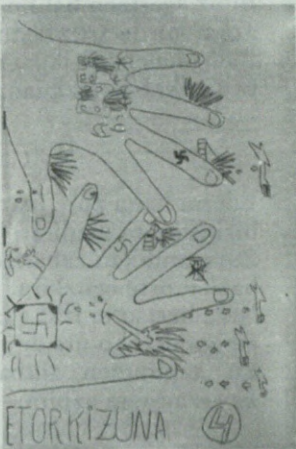
ZEHAZ, 1. 1977ko urtarrila-
otsaila. Bi hilabeteke-
ria. 150 pta

Lehen zenbaki honetan
hainbat gai egungoak eta ezta-
baidarriak: "Autojestioaren in-
guruan", J.M. Odriozola; "Al-
derdi eta klase burruka", K.
Arroiaze, "Proletargoaren dik-
tadura zer ote?", J. Sodupe;
"Euskal gizarte asmo batentza-
ko oinharri ideia batzu", Ihar-
tzatar Heiko Sagredo; "Seguri-
dade Soziala kapitalismuaren se-
guridada bide?", A. Ibarguren;
"Kontratazio kolektiboa", A. Fi-
geroa. Baita azkenaldi honetako
liburu batzuen kritikak, berri
batzuen komentarioak, e.a. Pa-
txadan irakurtzekoa, baina oso-
tara nahiko ulerterraza hizkun-
tza aldetik, Sagredoren lana sal-
bu. Ez diogu honi nahi duen be-
zala idazteko eskubiderik uka-
tuko, baina kontuan har beza li-
notipian letra guztiak kobratzen
dizutela.

ETORKIZUNA, 4. Hiru hilabe-
teke-
ria. 1976eko abendua. Al-
gortako ikastola. Lan desberdi-
nak ikastola aldizkari honetan:
marrazkiak (azalekoa oso bere-
zia), irakasleei, Gorka Knörr-e
kin elkarriketa, kultur txapel-
keta, asmakizunak...3 mailatik

hasi eta 8. rainokoak parte har-
tzen dutelarik.

ERAKUSKETAK

Donostiako S. Telmon. martxo-
aren 2tik 15era, Uliako Hauzo
Elkartek antolatuturik dibujo eta
nintura erakusketa.

Donostiako Galeria Estudioan,
martxoaren 3a arte, Joxe Mari
Telleriaren erakusketa. Gaia:
Lanz-eko ihauteriak. Galeria
JB-en berriz, otsailaren 26a arte,
Santos Iñurrieta

IKURRIÑA

XANTI ZABALA

I

O ikurriña agurtzen zaitut,
nere txapela eskuan.
Izkutaturik nola egondu,
zeran denbora askuan.
Iñoiz agertzen baldin baziñen,
azkar gorde arrixkuan.
Baiña lenengoz ikusi zaitut
txit toki berezizkuan.

II

Ederra baita zure margoen,
bizitasun ta dizdira.
Zuregandikan zabaltzen dena,
bazkal oste eguzkira.
Nere bertso ta izki guztiak,
zu goraltzeko uts dira.
Zu azpiratzen ainbat saia ta,
zu etzaituzte azpira.

III

Zure gorrian odol beroa,
burburka dabil zaiñetan.
Zure berdean itxaropena,
berriz gure ezpaiñetan.
Zure txurien elur garbia,
mendi zar tontor gaiñetan.
Zu denan gozo eztitasuna,
euskal biozdun muiñetan.

I

IV

Zu ikustean erri etxean,
plaza zainduaz zintzilik.
Arriek ere mintzo ditezke,
gu egotera ixilik.
Orain ez dabil zu erasotzen,
armadik eta zibilik.
Zure ospean ez da egongo,
gogoz jo ez dun ezkilik.

V

Zu lortutzeaz pozikan gaude,
baiña ez zu lortze utsez.
Baizik zurekin batera zuri,
dagozkizun ainbat gauzez.
Eskubideen irudi zera,
zere soillez ia deusez.
Ola argatik izandu zera,
ain koroitua gurutzez...

VI

Norbaitzuk uste izanagatik,
zure garaia joan zala.
Berriro ere nabaitzen dugu,
zure babes ta itzala.
Zu lurperatu zindun indarrak,
gauz auxe jakin dezala.
Zeure autsetik piztu zindezke,
"Fenis" txoria bezala.

VII

Eskubide ta askatasuna,
zure ondorenez betoz.
Zu ziñen lenen pausoa eta,
zuregana pozik gatoz.
Gure nai eta amets bakarren
aintzindari zeralakoz,
Erri arruntak onartu zaitu,
oiuz goraka ta txaloz.

VIII

Zugatik dena emandakoek,
ikusko bazinduteke.
Poza ta pena biek batera,
sentituko lituzteke.
Nolabait xamar zu erabiltzen,
zaituenik baditeke.
Zuen izenez olakoeri,
nator zuzentasun eske.

IX

Zu erabili bear zaituzte,
egundoko maitasunez,
Ez nola naiko jolasean ta,
eztare asmo lizunez.
Ez da euskaldun, ez abertzale,
exkaxa gizatasunez.
bear bezala ez dabillena,
zukanako begirunez.

X

Sentimentuak agertu ditut,
biotzez zure gorantz.
Zu askatua ikusitzean,
mutu egotea lan zan.
Erriai txerta bizi berria,
ez dedin egon zalantzan.
Len zu bezala saiatu dedin,
askatasun esperantzan.

« Neurri » gu beti lanean

Ezin daitezke lan-baltzu guztiak molde bereaz ebaki. Zenbaiti han-hemen hestutzen die jazkiak. Beste zenbait handi-luzatuz doa. Zenbaiten luze-laburra ez dagokio beste zenbaitenari.

Horrexegatik du zabaltzen Gipuzkoako Industri Bankoak "NEURRIRA" deritzan diru-zerbitzua.

Edota, berdin baita, inola ez formula berak edo beratsuak!

Zerbitzu landua, aztertua, baltzu bakoitzaren diru-beharren eta haziduraren arabera.

Zenbait baltzuri geure partaidetasuna eskainiko diegu. beren merkatuari dagokion zabaldua erdietsi dezaten.

Beste zenbaiti honen ezberdin diren gaitan, hots, baltzu elkartzean nahiz negozio baten berri-biltze osoaren egitura montioan, argibideak emango dizkiogu. Beste gehiagotan sail berezituak abian ipintzen arituko gara eta hartarako egoki den lagun taldea prestatzen.

Baina beti "NEURRIRA" lan eginaz.

Gipuzkoako Industri Bankoa.

Zure neurriko Bankoa.

CIC

Gipuzkoako Industri Bankoa

Hernani, 15 — Telefonoak: 423821 - 429773 — Donostia

Herriarekin. Herriarentzat.

Caja Laboral.

CAJA LABORAL POPULAR

1.º DE MAYO DE 1980